

Serveis municipals d'atenció per violència masclista depenents de la Direcció de Dona

Informe de l'any 2014

B
BC
BN

Informe de l'any 2014 corresponent als serveis municipals d'atenció per violència masclista depenents de la Direcció del Programa de Dona.

Barcelona, 17d'abril de 2015.

Regidoria de Cicle de Vida, Feminismes i LGTBI

Plaça Sant Jaume, s/n, 2a. planta

Edifici Nou

08002 Barcelona

T. 934 027 190

T. 934 012 203

donaidretscivils@bcn.cat

www.bcn.cat

Contingut

1. Presentació	6
2. Criteris estratègics d'actuació	8
L'abordatge de la violència envers les dones des d'una perspectiva estructural	8
La transversalitat, la coordinació i la cooperació interinstitucional i interdepartamental	8
La integralitat	8
La participació i la coresponsabilització	8
L'accessibilitat i la proximitat en les intervencions contra la violència vers les dones, tot contemplant la diversitat dels col·lectius femenins de Barcelona	8
La qualitat de la resposta	9
EL coneixement de la realitat	9
La millora del coneixement del serveis	9
3. Serveis socials municipals intervinents en situacions de violència masclista	10
4. Memòria dels aspectes clau dels serveis a destacar l'any 2014	12
5. Principals dades dels serveis	14
6. Punts d'Informació i Atenció a les Dones (PIAD)	16
Descripció del servei i principals dades	16
Atenció individual	18
Usos individuals dels PIAD	20
Principals demandes de les dones des de 2007 a 2014	21
Principals problemàtiques o temes treballats	22
Atenció Grupal	23
Intervenció comunitària	24
7. Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida (SARA), dades generals	26
Descripció del servei i principals dades	26
Dones ateses	28
Vies d'accés al SARA	29
Dades d'assoliment d'objectius en el moment de la baixa	30
Nivell d'estudis de les dones ateses	31
Situació ocupacional de les dones ateses	31
Nivell d'ingressos de les dones ateses	31
Procedència de les dones ateses	32
Situació de la convivència	33
Persona que exerceix la violència contra les dones ateses al SARA	33
Denúncies, ordres de protecció i servei de teleassistència mòbil	34
Intervenció grupal amb dones al SARA	35
Assessorament a professionals de diferents serveis i institucions	37

8. SARA, atenció a infants i adolescents que viuen situacions de violència masclista	38
Descripció dels serveis	38
Principals dades.....	38
Definició del model d'intervenció amb infants i adolescents que viuen situacions de violència masclista des dels serveis socials públics de la ciutat de Barcelona	39
Definició del model d'intervenció amb adolescents que viuen, o que exerceixen, relacions afectivo-sexuals abusives o altres manifestacions de violència masclista des dels serveis socials públics de la ciutat de Barcelona que proporcionen una atenció ambulatoria de tractament en situacions de violència masclista.	40
9. Serveis d'acolliment per a dones que viuen violència masclista i pels seus fills i per les seves filles	42
Descripció dels serveis	42
Acolliment d'urgència.....	42
Acolliment de llarga estada	44
10. Servei Telefònic d'Atenció i Protecció a les víctimes de la violència de gènere (ATENPRO)	49
Descripció del servei.....	49
Creació del recurs, òrgan competent, entitat gestora i servei interlocutor	49
Criteris d'accés a l'ATENPRO	50
Altres requisits d'alta excepcional	50
Principals dades.....	51
11. Servei d'Atenció a Homes per la promoció de relacions no violentes (SAH)	52
Descripció del servei i principals dades	52
Principals dades i comparativa	53
Tractament grupal.....	55
Procedència de les demandes al servei	56
Perfil dels homes atesos el 2014	56
Violència que han exercit.....	60
12. Projecte de prevenció Canviem-ho. Homes per l'equitat de gènere	63
Descripció del servei i principals dades.....	63
Accions de sensibilització, formació i aprofundiment.....	64
Les línies temàtiques i objectius desenvolupats el 2014	64
Masculinitats i perspectiva de gènere	66
13. Enfortiment dels centres de serveis socials bàsics per a la millora de detecció i de l'atenció en situacions de violència masclista	67
Precedents.....	67
Dades formació a professionals dels Centres de Serveis Socials	67
Implementació del model d'intervenció amb la infància i l'adolescència en situacions de violència masclista des dels serveis socials públics de la ciutat de Barcelona	68
Millores en els criteris organitzatius del circuit per l'atenció bàsica en casos de violència masclista: revisió dels criteris d'articulació entre PIADs, CSS i SARA.....	69

Implementació del model d'intervenció amb adolescents que viuen, o que exerceixen relacions afectivo-sexuals abusives o altres manifestacions de violència masclista per part dels serveis socials que presten atenció ambulatoria de tractament en situacions de violència masclista: CSS, SARA i SAH.	69
14. Parany de l'amor, tallers de prevenció de relacions abusives per a adolescents i joves	71
Descripció del servei i principals dades	71
Descripció del servei	71
Demandes del servei	72
Distribució dels tallers per línies educatives	72
Hores de tallers realitzats	73
Distribució dels i les participants i valoració	73
Distribució per centres i districtes	74
Aspectes a destacar i reptes de futur	74
15. Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones	76
Descripció del servei i principals dades	76
Catàleg d'activitats per a la sensibilització i la prevenció de la violència masclista	77
L'Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones i 25 de novembre Dia Internacional per a l'eliminació de la violència vers les dones	79
16. Circuit Barcelona contra la violència vers les dones	81
Descripció del servei	81
Principals dades	82
Comissió tècnica de coordinació	84
Comissió Interinstitucional de seguiment del Protocol de valoració de risc de violència vers la dona per part de la seva parella o ex-parella (Protocol RVD-BCN)	85
Comissió de treball sobre intervenció amb homes agressors	86
Grup de treball per l'abordatge de les Mutilacions Genitals Femenines	87
Circuits territorials de districte	88
Accions formatives als Circuits territorials	90
17. Reptes a destacar per al 2015	92
18. Balanç dels objectius 2014 i nous objectius 2015	94
19. Evolució del pressupost inicial 2009-2015	109
20. Ubicacions dels serveis relacionats a l'informe	112

1. Presentació

La Regidoria de Cicle de Vida, Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona en matèria de violència masclista presenta anualment un informe per rendir comptes i efectuar balanç de les actuacions i de la gestió dels serveis municipals que té adscrits la Direcció del Programa de Dona, així com de la xarxa institucional de professionals i de la xarxa cívica que ho treballen a la ciutat. En aquest document es recullen les dades corresponents a l'any 2014 relacionant-les amb les comparatives corresponents als anys anteriors.

En els darrers tretze anys, l'Ajuntament de Barcelona ha fet una aposta ferma en l'abordatge i la lluita contra les diferents manifestacions que presenta la violència masclista, ha millorat de manera constant els serveis d'atenció a les dones, els/les infants i els /les adolescents que ha viscut o viuen aquesta xacra de dimensions d'epidèmia segons l'Organització Mundial de la Salut (OMS). Durant aquests anys, s'han definit protocols específics, models d'atenció i intervenció, i s'hi han promogut recerques aplicades en col·laboració amb l'àmbit acadèmic, els serveis de la Direcció de Dona i Recerca i Innovació de l'Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports.

El 26 d'octubre de 2012, el Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona va aprovar el [**Pla Municipal per a la Igualtat d'oportunitats real i efectiva entre dones i homes \(2012-2015\)**](#), que es configura com una eina de treball que assenyala els objectius, la planificació i el desenvolupament d'actuacions d'atenció específica, de prevenció i sensibilització, així com de coordinació interinstitucional, per fer de Barcelona una ciutat lliure de violència vers les dones.

L'eix 7 del Pla municipal, *Abordatge integral contra la violència masclista i la lluita contra l'explotació sexual*, marca com a objectiu general millorar les intervencions per eradicar la violència masclista en totes les seves manifestacions des de la intervenció integral, reforçant l'estructura i model de prevenció i atenció. Els objectius específics de l'eix 7 són:

1. Dur a terme estratègies de sensibilització ciutadana front la problemàtica de la violència masclista.
2. Realitzar estratègies d'apoderament dels diferents col·lectius de dones per facilitar la identificació i detecció precoç de la violència masclista.
3. Potenciar la informació a la ciutadania, especialment a les dones, de la xarxa de recursos i serveis existents.
4. Definir noves actuacions de sensibilització i prevenció adreçades, primordialment, a la població infantil i adolescent emmarcades tant en l'educació formal, com en la no formal i la informal.
5. Incrementar les accions de suport, formatives i de capacitació adreçades a tot el personal municipal, i agents socials que intervenen en l'abordatge de la violència masclista.
6. Ampliar i potenciar l'atenció a dones, infants i adolescents en situacions de violència masclista.
7. Millorar l'atenció proporcionada pels serveis socials municipals generalistes i pels serveis d'altres dispositius, a dones, infants i adolescents que viuen situacions de violència masclista.

8. Potenciar el Servei d'Atenció a Homes per la promoció de relacions no violentes (SAH) com a espai d'informació, assessorament i tractament a homes que volen canviar la seva manera de relacionar-se, tot allunyant-se de les conductes violentes.
9. Potenciar el *Circuit Barcelona contra la violència ver les dones* com a organisme de coordinació, col·laboració i cooperació interinstitucional.
10. Continuar impulsant *l'Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència*.
11. Aprofundir en estratègies de col·laboració, cooperació i complementarietat amb altres àmbits municipals i d'altres institucions públiques relacionades amb l'abordatge del fenomen.
12. Convertir la informació i l'experiència en coneixement per tal de poder planificar estratègies que tinguin un veritable impacte sobre la realitat.

2. Criteris estratègics d'actuació

L'abordatge de la violència envers les dones des d'una perspectiva estructural

L'Ajuntament de Barcelona ha optat per realitzar un abordatge de la violència envers les dones partint de la premissa que es tracta d'un fenomen estructural. Així, ha entès que aquesta violència adopta múltiples formes que requereixen de respostes específiques i diverses, però que tenen un denominador comú: la violència contra les dones està profundament arrelada a les estructures socials, i si no s'incideix sobre aquestes, la violència no desapareixerà.

La transversalitat, la coordinació i la cooperació interinstitucional i interdepartamental

Les actuacions davant la violència exercida contra les dones han de contemplar la multifactorialitat de les causes que generen aquest greu problema social i, per tant, cal un treball coordinat i transversal entre les diferents àrees i institucions¹, tot potenciant i dissenyant estratègies específiques i espais de treball conjunt que permetin el treball en xarxa, per tal de fer efectiu aquest criteri.

La integralitat

Atès que la violència contra les dones és un fenomen estructural, es precisa d'una resposta integral que impliqui tots els sistemes (serveis socials, salut, cossos de seguretat, Justícia, educació, cultural, treball, habitatge, etc.) i que, a més, actuï coordinadament. Així, doncs, des dels diferents serveis i recursos es planteja la creació, regulació, aplicació efectiva i generalitzada i avaluació dels protocols integrals d'intervenció en totes les seves fases.

La participació i la coresponsabilització

La participació ciutadana i el consens dels grups de dones que componen el teixit social femení de Barcelona, així com la coresponsabilització de tots els actors implicats, constitueixen factors bàsics per aconseguir l'èxit d'aquests serveis i recursos i un dels principals motors que ha de permetre gestionar-lo i avaluar-lo.

En aquest sentit ha estat imprescindible comptar amb el bagatge acumulat per les entitats i els moviments de dones, a través del Consell Municipal de les Dones de Barcelona, que ha estat pioner en el treball d'abordatge a dones en situacions de violència. Finalment també s'ha estimat oportú incorporar persones expertes en diferents disciplines.

Per altra banda també es fa necessària la complicitat i el suport d'altres entitats que promouen la igualtat de les dones i que es comprometen amb la lluita per a l'eradicació de la violència masclista.

L'accessibilitat i la proximitat en les intervencions contra la violència vers les dones, tot contemplant la diversitat dels col·lectius femenins de Barcelona

---

¹ Destaca la signatura durant el 2013 d'un contracte programa entre l'Institut Català de les Dones (ICD) i l'Ajuntament de Barcelona pel suport econòmic pels PIAD (46.0000 €).

És imprescindible contemplar la diversitat i especificitat dels diferents col·lectius femenins que viuen a Barcelona: dones grans, adultes i joves; amb diferents opcions sexuals; amb nivells socioeconòmics diversos; amb estats de salut específics (amb discapacitats, problemes mentals, malalties infeccioses, etc.); dones provinents d'altres cultures; dones en situació d'exclusió social. Per tant, cal dissenyar serveis capaços de respondre a les diferents necessitats i d'adaptar-se a aquestes diverses realitats. Així mateix, la proximitat en el territori és una primera forma de facilitar aquesta accessibilitat i adaptació de la resposta a les diferents realitats socials i culturals.

La qualitat de la resposta

Es fa necessari oferir respostes integrals, des d'una perspectiva transdisciplinària, a les dones que pateixen violència, de forma àgil, ràpida, propera i coordinada, que evitin la revictimització o victimització secundària que comporta anar de recurs en recurs per obtenir només respostes parcials als problemes plantejats i que tinguin una especificitat que garanteixi una intervenció adequada a les problemàtiques que plantegen les dones.

Per això, cal posar especial èmfasi en la formació dels equips professionals que haurà d'incorporar la perspectiva de gènere, i un coneixement acurat dels processos de la violència i dels seus impactes físics i emocionals amb què arriben les dones als recursos públics.

El coneixement de la realitat

Malgrat que no hi ha dades globals respecte l'abast real de la violència masclista, les dades que ens proporcionen els serveis municipals ens permeten fer una aproximació a la realitat i a l'evolució d'aquest fenomen a la ciutat de Barcelona, que ens ha de permetre dissenyar accions de millora i detectar mancances per tal de corregir-les. El nostre repte està en la millora de la sistematització d'aquestes dades, i una major aproximació al fenomen a nivell global.

La millora del coneixement dels serveis

La millora de la difusió sobre els serveis municipals per les dones i els recursos que existeixen a la ciutat per les dones que han patit violència masclista (municipals, policials, judicials...), ha estat també una de les prioritats en les que estem treballant, amb l'objectiu a nivell preventiu, de millorar el coneixement que tenen les dones dels recursos on es poden adreçar.

3. Serveis socials municipals intervinents en situacions de violència masclista

Aquest apartat inclou el mapa dels serveis socials municipals que intervenen en situacions de violència masclista a la ciutat de Barcelona, els circuits d'acolliment d'urgència i de llarga estada, les característiques de la tipologia del servei i de gestió així com la dependència funcional de cadascun d'ells.

Aquesta xarxa de recursos promou l'acció coordinada entre els diferents agents del sector públic implicats en l'abordatge integral de la violència masclista mitjançant el *Circuit Barcelona contra la violència vers les dones* impulsat i co-liderat per l'Ajuntament de Barcelona i el Consorci Sanitari de Barcelona des de l'any 2001.

Tot i que l'esquema conté el dispositiu especialitzat per a dones víctimes de tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual² i els serveis d'atenció i acolliment específics que depenen de l'Agència ABITS, aquest informe no incorpora dades sobre l'Agència ni els seus serveis en tenir aquests un tractament específic en l'informe anual corresponent.

---

² La Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista inclou l'explotació sexual com una de les formes de violència vers les dones

Diagrama de flux de serveis i recursos per a la gestió de la violència masclista i l'acolliment de víctimes de violència masclista (VM).

1. TIPOLOGIA DE SERVEI

Generalista: atenen a tota la ciutadania i tot tipus de problemàtiques

Dispositiu específic de VM: atén només situacions de VM (ambulatori i acolliment d'urgència)

Dispositiu especialitzat VM: recurs d'acollida de llarga estada per VM

2. TIPOLOGIA DE GESTIÓ

Directa: servei atès per funcionari municipal

Indirecta: servei externalitzat

Consorti de Serveis Socials: finançament des de Direcció Dona

3. DEPENDÈNCIA

Institut de Serveis Socials
Direcció Dona

Consorti de Serveis Socials: finançament des de Direcció Dona

Entitats privades conveniades: finançament des de Direcció de Dona

Direcció de Serveis de Família i Serveis Socials

CENTRES DE SERVEIS SOCIALS (CSS)

En Violència masclista:

- Detecció
- Exploració
- Tractament, excepte quan la dona necessita acolliment

1. Generalista
2. Directa
3. Institut Municipal de Serveis Socials

PUNTS D'INFORMACIÓ I ATENCIÓ A LES DONES (PIAD)

En Violència masclista:

- Prevenció i sensibilització
- Detecció
- Motivació a la demanda d'ajuda
- Derivació als CSS (o si cal acolliment al SARA)
- Acompanyament de la dona en la derivació

1. Dispositiu específic VM
2. Indirecta
3. Direcció Dona

SERVEI D'ATENCIÓ A HOMES PER A LA PROMOCIÓ DE RELACIONS NO VIOLENTES (SAH)

- Prevenció i sensibilització
- Informació i assessorament sobre els maltractaments
- Entrevistes individuals d'acollida per valorar la situació i oferir ajuda personalitzada
- Tractament individual
- Tractament grupal

1. Dispositiu específic VM
2. Indirecta
3. Direcció Dona

SERVEI D'ATENCIÓ, REUPERACIÓ I ACOLLIDA (SARA)

- Informació i assessorament
- Tractament personalitzat i integral (dona, infants, adolescents i víctimes col·laterals)
- Atenció social, educativa i psicològica
- Assessorament jurídic
- Recurs de protecció
- Servei d'inserció laboral
- Assessorament a professionals

1. Dispositiu específic VM
2. Indirecta
3. Direcció Dona

AGÈNCIA ABITS EXPLOTACIÓ SEXUAL

- Informació i assessorament
- Atenció
- Tractament personalitzat i integral
- Derivació a recursos i serveis d'acompanyament
- Assessorament i suport a professionals

1. Dispositiu específic VM
2. Indirecta
3. Direcció Dona

CENTRE D'URGÈNCIES I EMERGENCIES SOCIALS DE BARCELONA (CUESB)

1. Generalista
2. Indirecta
3. Direcció de Serveis de Família i Serveis Socials

Fora de l'horari d'atenció del SARA i ABITS

EQUIP D'ATENCIÓ A INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA (EAI)

En violència masclista

- Detecció
- Motivació a la demanda d'ajuda per VM
- Derivació a dispositiu (CSS o SARA si cal acolliment)

1. Dispositiu especialitzat protecció infància i adolescència en risc
2. Directe
3. Direcció de Serveis de Família i Serveis Socials

ACOLLIMENTS I ATENCIÓ D'EMERGENCIA

1. Dispositiu especialitzat VM (víctimes de tràfic de persones amb finalitat d'exploració sexual)
3. Entitat privada conveniada.

Finançament
Direcció Dona

ACOLLIMENT DE LLARGA ESTADA

CASA D'ACOLLIDA DE BARCELONA

1. Dispositiu especialitzat VM
3. Consorti de serveis socials.

Finançament
Direcció Dona

CASA D'ACOLLIDA AMB ENTITAT CONVENIADA

1. Dispositiu especialitzat VM
3. Entitat privada conveniada.

Finançament
Direcció Dona

PISOS D'ACOLLIMENT EN COMUNITAT DE VEÏNS

1. Dispositiu especialitzat VM
3. Consorti Barcelona SS

Finançament
Direcció Dona

PIS TUTELAT AMB ENTITAT CONVENIADA

1. Dispositiu especialitzat VM
3. Entitat privada conveniada.

Finançament
Direcció Dona

PISOS RESIDENCIALS

1. Dispositiu especialitzat VM i Drogues
3. Entitat privada conveniada.

Finançament
Direcció Equitat Social i Salut

PISOS D'ACOLLIMENT EN COMUNITAT DE VEÏNS

1. Dispositiu especialitzat VM (víctimes de tràfic de persones amb finalitat d'exploració sexual)
3. Consorti de serveis socials. Entitat privada conveniada.

Finançament
Direcció Dona

4. Memòria dels aspectes clau dels serveis a destacar l'any 2014

Respecte els objectius i reptes desenvolupats durant el 2014, en destaquen especialment els següents:

1. **Continuïtat en l'execució del *Pla municipal per a la igualtat real i efectiva entre dones i homes (2012-2015)*** en referència a l'eix 7 de violència masclista.
2. **Increment als PIAD del nombre d'hores de psicòlogues** de Sant Martí i Sants-Montjuïc, **i del nombre d'hores de tècnica de suport** a Nou Barris i Eixample. Apertura d'una **antena d'atenció a la zona de Ciutat Meridiana** amb una tècnica de suport a l'atenció i la informació.
3. **Posada en marxa el Servei d'Atenció, Recuperació i Acol·lida (SARA)** d'atenció a persones que viuen violència masclista a data 2 de gener. El servei neix fruit de la integració de dos serveis, l'Equip d'Atenció a les Dones (creat l'any 1983) i Servei d'Atenció a Nens i Nenes que han patit violència masclista (creat el 2005), i de l'ampliació del perfil de les persones que hi podran accedir-hi, entre d'altres millores.
4. **Trasllat el Servei d'Atenció a Homes per a la promoció de relacions no violentes (SAH)** a l'equipament municipal del carrer Garcilaso núm. 23-27.
5. **Increment del nombre d'hores de professionals del Servei d'Atenció a Homes per la promoció de relacions no violentes (SAH).**
6. **Consolidació de les línies de treball del projecte *Canviem-ho. Homes per l'equitat de gènere***, especialment pel que fa a paternitats responsables i prevenció de violència en joves
7. **Presentació institucional, difusió i formació a professionals i entitats cíviques sobre la *Guia de recomanacions per a la detecció de violència masclista en homes***, (SAH i Circuit Barcelona contra la violència vers les dones).
8. **Realització d'un recurs pedagògic en línia sobre Masculinitat(s)**, adreçat a homes adults i joves i a professionals que fan intervenció grupal de prevenció i sensibilització en temes com ara: salut, afectivitat i sexualitat, violència masclista, coresponsabilitat, etc.
9. **Ampliació dels grups de pares de preparació al naixement del Projecte Canviem-ho als ASSIR**, consolidant 6 grups de pares que es realitzen a la ciutat, anualment
10. Aprovació d'una **Mesura de Govern per a la implementació d'un programa de prevenció de les relacions abusives, la violència masclista i la discriminació per raó de diversitat, a les comunitats educatives de centres de la ciutat de Barcelona durant l'etapa d'educació obligatòria** que conté les línies i objectius de treball per a dissenyar un programa curricular de prevenció de les violències masclistes adreçat a nenes i nens, i noies i noies de 6 a 16 anys.
11. Desenvolupament la **Mesura de govern per tal d'implementar el model d'intervenció amb infants i adolescents en situacions de violència masclista des del sistema públic de serveis socials de la ciutat de Barcelona.**
12. **Presentació de la recerca en marxa sobre: *Impacte de la violència masclista i processos de recuperació en la infància, l'adolescència, en les mares i en les relacions maternofiliats.***³

³ La recerca està dirigida pel grup ERIDICQ de la Universitat de Girona i hi participa el SARA i el CMAU-VM. Duran el 214 es va realitzar el treball de camp, la presentació de resultats està prevista pel 2015, i la publicació pel 2016.

13. Presentació dels resultats de la recerca aplicada *El procés d'alliberament i recuperació de dones en situacions de violència masclista de parella: descripció i instrumentació*⁴
14. Presentació institucional dels resultats del grup de treball⁵ que està definint *La intervenció amb adolescents que viuen, o que exerceixen, relacions afectives-sexuals abusives o altres manifestacions de violència masclista des dels serveis socials públics de la ciutat de Barcelona que proporcionen una atenció de tractament en situacions de violència masclista*.
15. Continuïtat de la formació institucional sobre el *Protocol de valoració dels risc de violència de parella contra la dona (RVD-BCN)*.
16. Desenvolupament d'accions formatives adreçades a professionals dins de l'àmbit del **Circuit de Barcelona** (temàtiques emergents), creació de **grups de treball i subcomissions** per elaborar recomanacions, guies i protocols específics, impuls d'un grup de treball per tractar l'Abordatge de la Mutilació Genital Femenina a Barcelona i iniciar accions (sensibilització, formació).
17. Actualització i manteniment de la **web del Circuit** www.csbcn.net/cvdbcn com eina per de sistematització d'informació sobre els serveis i consolidació de l'espai web per a fer accessible a professionals la documentació sobre programes, guies i protocols mitjançant el recurs BOTSS (Barcelona Observatori Serveis de Salut) www.gencat.cat/salut/botss.
18. Realització de la **primera jornada de sensibilització i formació de l'Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència masclista** en col·laboració amb Torre Jussana, promoció de la **participació ciutadana** i d'entitats de la societat civil en la sensibilització i prevenció de la violència masclista.
19. **Incorporació de les aplicacions informàtiques del sistema d'informació municipal** de què s'ha dotat el Servei d'Atenció, Recuperació i Acol·lida (SARA) dins l'entorn del Sistema d'Informació d'Acció Social (SIAS) de l'Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports i que també va implementar el CMAU-VM.
20. **Incorporació dels expedients de dones usuàries dels PIAD als sistemes informàtics corporatius (SIAS)**
21. Inici dels preparatius per la celebració de la segona Jornada de PIAD de Barcelona.
22. Convocatòria del **Premi 25 de novembre-Dia internacional contra la violència vers les Dones** i realització de l'acte de commemoratiu de la diada, promoció de la participació ciutadana i de la societat civil en accions de sensibilització i prevenció de la violència masclista. Desenvolupament de l'acte institucional de commemoració del 25 de novembre, ratificació de l'Acord Ciutadà i reconeixement de la tasca de les entitats compromeses

⁴ Recerca portada a terme a l'EAD i dirigida per la doctora Neus Roca Cortés de la Universitat de Barcelona; i fer difusió institucional del llibre, tant en versió paper com electrònica, arreu Catalunya.

⁵ Aquest grup de treball va estar col·laborat per la Direcció de Dona i el Consorci de Serveis Socials de Barcelona

5.Principals dades dels serveis

	2012	2013	2014	Variació 2013-2014 %
PIAD				
Dones ateses en primera entrevista	1.814	2.025	2.339	15,51
Dones diferents ateses	2.204	2.549	2.943	15,46
Participants a les Intervencions grupals	1.579	1.696	1.096	-35,38
Participants a les Intervencions comunitàries	3.041	3.064	6.719	119,29
SARA				
Unitats familiars ateses ⁶	-	-	1.500	-
Dones ateses	1.166	1.345	1.356	0,82
Dones ateses per via d'urgència ⁷	195	201	179	-10,95
Infants i adolescents atesos directament	104	195	217	11,28
Unitats familiars ateses per atenció directa i indirecta als infants i adolescents	310	396	419	5,80
Adolescents amb accés directe al SARA ⁸	-	-	9	-
Assessoraments a professionals i serveis	21	126	391	210,31
Acolliments				
Dones acollides d'urgència	127	136	144	5,88
Infants i adolescents acollits d'urgència	113	124	127	2,41
Dones acollides en llarga estada	69	82	100	21,95
Infants i adolescents acollits en llarga estada	73	84	108	28,57
SAH				
Homes atesos presencialment	99	113	137	21,24
Dones ateses presencialment, com a (ex)parelles dels homes atesos	61	55	70	27,27
Homes participants en treball grupal	30	30	37	23,33
Nombre de sessions grupals	80	87	89	2,30
Tallers de prevenció per a adolescents i joves				
Hores de taller	318	372	460	23,65
Participants	1.401	1.748	1.587	-9,21

⁶ La unitat familiar pot ser unipersonal o integrada per varies persones membres. El SARA ha incorporat nous perfils de persones ateses víctimes principals i víctimes col·laterals de la violència masclista. Per aquesta raó el número de unitats familiars ateses per violència masclista és superior al de les dones víctimes d'aquesta violència. Els anys anteriors aquests nous perfils no eren atesos per l'EAD i, per tant, no es faciliten dades.

⁷ La via d'urgència al SARA comprèn aquelles dones que han estat ateses al servei sense tenir cita prèvia sol·licitada

⁸ Aquest perfil no s'atenia ni per l'EAD ni pel SAN. Es tracta d'adolescents que accedeixen directament al SARA sense l'acompanyament de persones adultes.

Noies	737	934	803	-14,02
Nois	664	814	770	-5,40
Nombre de centres	22	32	25	-21,87
Circuit Barcelona Contra la Violència vers les Dones				
Accions formatives adreçades a professionals	13	18	9	-100,00
Professionals formats	264	333	255	-23,43
Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones				
Noves entitats adherides	26	49	43	-13,95
Participants en les activitats	1.130	1.227	2.065	68,29

6. Punts d'Informació i Atenció a les Dones (PIAD)

Descripció del servei i principals dades

Els Punts d'Informació i Atenció a les Dones (PIAD) són un servei de proximitat i d'implicació territorial - n'hi ha 10 PIAD, un per a cada districte de la ciutat- oberts a totes les dones de la ciutat que dona resposta a les demandes de les dones.

Des dels Punts d'Informació i Atenció a les Dones s'ofereix:

- Informació, orientació, assessorament, acompanyament i atenció a les dones, tant individual com grupal i comunitària;
- Acompanyament psicològic a les dones que ho requereixen;
- Assessorament jurídic;
- Promoció la l'autonomia, la participació i l'associacionisme de les dones,
- Potenciació i suport a les accions específiques de prevenció, sensibilització i detecció precoç de situacions de discriminació i violència vers les dones,
- Foment dels processos de presa de consciència i autonomia, el treball en xarxa interprofessional i la coordinació amb la resta de serveis d'atenció: serveis socials del territori, serveis específics per a les dones de la ciutat, Circuit territorial del Circuit Barcelona contra la violència ver les dones;
- Treball conjunt amb els grups de dones i el Consell de Dones de cada districte;
- Participació en plans comunitaris i de barri per promoure la mirada transversal de gènere.

Per l'atenció individual, les dones poden accedir sense demanar cita prèvia a qualsevol dels PIAD dins el següent horari:

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
MATINS	9h a 12h		9h a 12h	9h a 14*	9h a 12h
TARDES		16h a 19h		16h a 19h	

(*) Només al PIAD Nou Barris-Zona Nord, que dona atenció setmanalment en aquest horari.

La tècnica responsable de cada PIAD té encarregades les **funcions** següents:

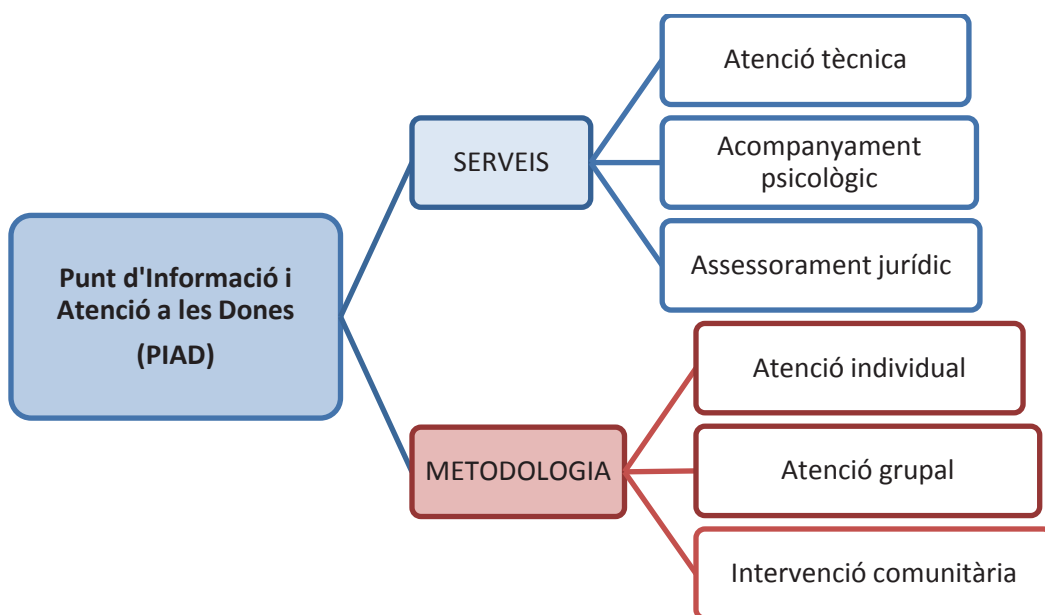
- Atendre les demandes telefòniques i correus electrònic.
- En entrevistes amb les dones usuàries:
  - Donar informació, orientació, assessorament i informació general. Contenir i canalitzar les emocions o les angoixes de les dones, establir coordinadament els circuits per derivar.

- Valorar amb l'escala RVD-BCN⁹, el risc de la dona de viure una situació de violència masclista en el si de la parella, i traspassar la informació obtinguda al servei on es derivi.
- Comunicar a les autoritats pertinents (la Fiscalia coordinadora de violència domèstica, especialment) les situacions en què es valori un alt risc per la dona.
- Coordinar-se amb la psicòloga del PIAD i l'assessora jurídica del Punt d'assessorament jurídic del PIAD.
- Donar resposta a les demandes d'assessorament de professionals
- Organitzar i coordinar activitats de sensibilització i prevenció de les situacions de discriminació i de violència sexista adreçades a la població en general, o a col·lectius específics.
- Participar en els Plans comunitaris del districte i consells de dones de districte

Durant el 2014 el **servei d'assessorament jurídic del PIAD** continuà sent més demandat. És un servei especialitzat en l'atenció a dones i les especialitats que ofereix són: violència de gènere, dret de família, dret laboral i estrangeria, bàsicament. El servei dedica dues hores setmanals i en horaris diversos a cada PIAD, excepte en el del districte de Ciutat Vella, on s'hi dediquen 4 hores setmanals.

El **servei d'acompanyament psicològic**, creat el 2009, va passar de 336 dones ateses el 2013 a 810 el 2014, el que suposa un increment molt notable, i que és conseqüència de les presentacions que s'hi van fer d'aquest servei a diferents institucions i serveis de la xarxa pública. El servei d'acompanyament psicològic s'entén com el procés de suport a les dones perquè puguin trobar la forma d'utilitzar el seu propi potencial per resoldre els problemes i els conflictes personals i relacionals que hi viuen. La tipologia de situacions que atén el servei d'acompanyament psicològic són: suport en l'elaboració de dols en pèrdues afectives, separacions i/o dol migratori, conflictes de parella, crisi per canvis en el cicle vital de les dones, assetjament a la feina (assetjament moral, sexual o per raó de sexe), autoestima i habilitats relacionals).

⁹ El Protocol RVD-BCN es pot trobar a www.bcn.cat/dona

En **casos de violència masclista**, els PIAD tenen com a objectiu fer la detecció i l'acompanyament en la presa de decisions i en la derivació. El 2011 es va definir el model teòric i d'intervenció psicològica dels PIAD i l'articulació del servei amb els serveis socials bàsics i des de llavors s'ha estat implementant.

PRINCIPALS DADES 2014

Total dones diferents ateses: 2.943 (increment del 15,46% respecte l'any 2013)

Total dones noves ateses: 2.339 (increment del 15,51% respecte l'any 2013)

Recurs més sol·licitat d'aquest servei: L'assessorament jurídic amb 1.060 dones ateses en total durant l'any 2014 i amb 1.315 visites és el recurs més sol·licitat dels PIADS.

Obertura d'un nou espai d'atenció individual per a dones a la Zona Nord que comprèn els barris de Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona del Districte de Nou Barris setembre de 2014.

Durant el 2014 continua la tendència dels anteriors anys en relació al **progressiu augment del nombre de dones ateses**. Així s'observà un creixement del 15,46% en relació al nombre de **dones diferents ateses** respecte l'any 2013, i un creixement d'un 15,51% en relació a les dones noves, que en van fer ús per primera vegada del PIAD. Aquest és un indicador que assenyala que el servei es consolida i se situa com a referent de les dones en l'atenció i informació als districtes de la ciutat de Barcelona.

L'increment sobretot més important en el 2014, es va donar en el nombre de dones diferents ateses per acompanyament psicològic (71,73%), així el 2014 es van atendre 577 dones respecte les 336 del 2013.

Davant de la creixent demanda de dones que arribaren als PIAD, durant el 2014 es va donar resposta amb un **increment de 15 hores setmanals del perfil professionals de persona tècnica** de suport a la informació i atenció generals.

En relació als **recursos més sol·licitats**, un any més l'assessorament jurídic va ser el recurs més demanat, representant el 31,86% del total de recursos demandants (1.060 dones ateses el 2014 i 1.315 visites realitzades), en segon va ser la participació en grups i tallers amb un 26,31% respecte al total, seguit de l'acompanyament psicològic individual amb un 14,59 %.

La tasca que realitzen els PIAD de **detecció de la violència masclista** continua representant un volum important (23,18% del total de problemàtiques detectades), tot i que no sigui el percentatge més important d'entre les demandes que fan les dones (un 11,20% del total de demandes). Aquest detecció es considera una de les funcions principals del servei, doncs ofereix l'oportunitat per actuar preventivament, tot valorant el risc, evitant així situacions de major gravetat.

Atenció individual

Durant el 2014 el total de **dones ateses per primera vegada va ser de 2.339**, xifra que va suposar un augment del 15,51% respecte l'any 2013. Al mateix temps, va haver-hi també un increment del 15,46% del nombre total de **dones diferents ateses**.

Pel que fa a l'**evolució des de 2007**, es pot observar un augment progressiu, la qual cosa confirma un major coneixement del servei als territoris, i una fidelització de les dones al servei.

EVOLUCIÓ ATENCIÓ INDIVIDUAL	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Diferència 2013-2014 %
Dones diferents ateses	2.067	2.102	2.118	2.074	2.215	2.204	2.549	2.943	15,46
Dones noves	1.715	1.764	1.777	1.711	1.811	1.814	2.025	2.339	15,51
Dones ateses per l'advocada	798	875	968	1.067	970	1.045	1.103	1.060	-3,90
Dones ateses per la psicòloga	-----	-----	158	182	234	195	336	577	71,73

L'**assessorament jurídic** va continuar sent el recurs més sol·licitat al PIAD durant el 2014. El total de dones ateses va descendir lleugerament respecte a l'any anterior (3,90%), i s'explica per una major complexitat dels casos atesos i de les casuístiques aparegudes que ha requerit, en moltes ocasions, una major dedicació professional respecte el temps i el seguiments dels casos. Aquest fet es confirma amb la dada d'increment del 11,07% de la mitjana d'entrevistes per dona (1,24 entrevistes per dona el 2014 front a un 1,12 de l'any 2013).

Pel que fa a l'**acompanyament psicològic**, el nombre total de dones ateses en el 2014 va tenir un espectacular increment del 71,73% respecte el 2013. Aquesta dada reflecteix l'esforç i la dedicació en la presentació d'aquest recurs als serveis de la xarxa pública dels diferents districtes, cosa que ha suposat un major nombre de derivacions i un major coneixement del servei dels PIAD entre les dones. El major coneixement del servei per part les dones, es va traduir en una major demanda part dels districtes a l'acompanyament psicològic. La Direcció de Dona per donar resposta a l'increment de la demanda va **ampliar 25 hores setmanals les hores de professionals de la psicologia** per atendre l'augment de la demanda.

Distribució per districtes el 2014

Respecte al **total de dones diferents ateses i la distribució per districtes** per ordre i segons districtes: Gràcia (12,93% del total), Sant Martí (11,96%), Nou Barris (11,86) i Sant Andreu (10,86%) van resultar els PIAD que van tenir una major demanda el 2014.

Pel que fa a les **dones noves ateses com a usuàries** en el 2014, el PIAD que encapçala l'lista de és el de Sant Martí (13,31%), seguit pel PIAD de Sant Andreu (11,86%), i el de Gràcia (11,48%) .

DONES ATESES %	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-Sant Gervasi	Gràcia	Horta Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí
Dones diferents ateses	8,82	9,32	10,12	6,15	8,92	12,93	9,08	11,86	10,86	11,96
Dones noves ateses	8,87	9,04	10,71	6,14	8,53	11,48	9,30	10,75	11,86	13,31

Distribució per mesos el 2014

Pel que fa a l'evolució per mesos, en 2014 els mesos de **març, setembre i octubre van estar els que proporcionalment van tenir més activitat d'atenció individual**, i van correspondre amb els mesos que més dones es van adreçar al servei tant les que ho van fer per primer cop, com el total de dones diferents ateses. Aquesta **estacionalitat** s'observa com es repeteix any rere any, i coincideix amb una major activitat de tallers i grups durant aquests mesos.

DONES ATESES %	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre
Total dones	7,18	8,61	9,79	9,53	8,12	7,95	8,41	4,18	11,19	11,41	7,47	6,14
Dones noves	7,58	9,12	10,90	8,95	8,41	7,92	8,74	3,44	9,57	11,36	7,54	6,46

Usos individuals dels PIAD

Globalment, el **total d'entrevistes realitzades** als PIAD el 2014 es va mantenir lleugerament per sobre respecte l'any anterior (3,12%). Aquest lleu increment s'explica sobretot per l'augment de les entrevistes realitzades amb professionals per la coordinació de casos i les entrevistes d'atenció i informació generals.

Les **atencions individuals** es van incrementar en un 5,85% respecte el 2013 en el total del perfil professionals que donen atenció als PIAD. S'ha de destacar especialment l'augment de les **entrevistes per acompanyament psicològic** (24,69%) seguides de les **entrevistes per les assessores jurídiques** (6,74%). Les entrevistes realitzades per les **tècniques d'atenció i informació generals** van experimentar un lleuger descens, que s'explica perquè la tècnica no necessita fer tantes entrevistes quan la dona requereix ser derivada ja sigui internament dins del propi PIAD (per assessorament jurídic o acompanyament psicològic, que han crescut aquest any), com externament cap a d'altres serveis de la xarxa territorial). Així el 2014, la relació d'entrevistes per cada dona amb les tècniques va estar d'1,61 mentre que l'any passat va ser d'1,96.

El 2014 es van reduir el nombre d'**entrevistes amb professionals d'altres serveis per a la coordinació de casos**, que es justifica perquè dues raons, la primera perquè moltes de les demandes que van fer les dones van trobar resposta en el propi PIAD, i no es fa necessària derivar-les externament (altre servei). La segona, perquè la derivació dels casos de violència masclista s'està fent més àgilment i ràpida en seguir els protocols establerts amb els Centres de Serveis Socials i el SARA, i per l'aprofitament de les noves eines de gestió de la informació incorporades recentment als serveis; aquesta agilització evita, a més, la victimització secundària en aquesta tipologia de casos, que normalment requereixen de més coordinació i seguiment.

ENTREVISTES INDIVIDUALS REALITZADES	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Diferència 2013-2014 %
Atenció i informació general	3.305	2.891	3.783	3.785	4.072	3.978	5.003	4.751	-5,04
Acompanyament psicològic	.....	.....	1.202	1.639	1.517	1.806	2.714 ¹⁰	3.384	24,69
Assessorament Jurídic	846	875	1.168	1.085	1.089	1.134	1.232	1.315	6,74
<i>Atenció individual Subtotal</i>	4.151	3.766	6.153	6.509	6.678	6.918	8.928	9.450	5,85
Coordinacions amb altres serveis	.....	.....	.....	.....	1.235	1.501	1.334	1.154	-13,48
TOTAL	4.151	3.766	6.153	6.509	7.874	8.173	10.283	10.604	3,12

DISTRIBUCIÓ PERCENTUAL D'ENTREVISTES REALITZADES	2013 %	2014 %	Diferència relativa 2013-2014
Atenció i Informació general	48,65	44,80	-3,85
Acompanyament psicològic	26,39	31,91	5,52
Assessorament jurídic	11,98	12,40	0,42
Coordinacions amb altres serveis	12,97	10,88	-2,09
TOTAL	100,00	100,00	--

Principals demandes de les dones des de 2007 a 2014

Les demandes en el 2014 van augmentar un 14,13% en total, respecte el 2013. La principal demanda continuà sent la **temàtica jurídica** (1.166 demandes), creixent un 3,28% respecte el 2013 i molt significativament la demanda de tipus **laboral (159 demandes)**, **econòmica (66)**, **social (61)**, **formativa (31)** que en la taula correspon a "Altres" amb un increment del 217,30%.

¹⁰ S'ha revisat la xifra de 2013.

Per primer cop des de 2008, la demanda per **violència masclista** va créixer un 13,26%, demanda molt relacionada també amb les necessitats d'**assessorament jurídic** per a orientació sobre el procés judicial per denúncia de violència de gènere, o bé per qüestions relacionades amb la separació i el regim de visites amb els infants.

PRINCIPALS DEMANDES	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Diferència 2013-2014 %
Assessorament jurídic	833	912	924	894	999	1.045	1.129	1.166	3,28
Acompanyament psicològic	295	338	352	360	450	454	543	534	-1,66
Violència masclista	358	328	367	367	392	385	362	410	13,26
Participació en grups i tallers	--	473	436	577	698	790	988	963	-2,53
Altres (econòmica, social, laboral, formació, etc.)	295	473	436	577	197	193	185	587	217,30 ¹¹
TOTALS	1.781	2.524	2.515	2.775	2.736	2.867	3.207	3.660	14,13

PRINCIPALS DEMANDES DISTRIBUCIÓ PERCENTUAL (%)	2013 %	2014 %	Diferència relativa 2013-2014
Assessorament jurídic	35,20	31,86	-3,34
Acompanyament psicològic	16,93	14,59	-2,34
Violència masclista	11,29	11,20	-0,09
Participació en grups i tallers	30,81	26,31	-4,50
Altres (econòmica, social, laboral, formació, etc.)	5,77	16,04	10,27
TOTAL	100,00	100,00	--

Principals problemàtiques o temes treballats¹²

En el 2014 s'observà en general un increment en la **detecció de diferents problemàtiques a partir de les demandes inicials de les dones** (68,75%), consolidant la tasca de detecció i prevenció dels PIAD, a través del treball en la primera atenció.

En el 2014 es van incrementar en major mesura **les problemàtiques detectades o els temes treballats** relacionats amb la **violència masclista** (196,55%), i els **temes psicològics** (85,3%) tant per intervenció individual com grupal. En general, totes les dades han augmentat, excepte els **temes laborals** (6,33% menys que el 2013) i els **temes socials** (36,08% menys), la hipòtesis és que les dones ja s'adrecen als serveis específics per expressar aquests tipus de problemàtiques.

¹¹ L'increment de l'indicador "Altres" respecte al 2013 s'explica per les millores que va comportar l'ús d'una nova aplicació informàtica de gestió de la base de dades dels expedients de les dones, implementada el 2014, i que va suposar l'ampliació i millora del ventall d'indicadors, així com de l'enregistrament i l'explotació de les dades.

¹² Problemàtiques detectades, més enllà de la demanda inicial de les dones.

Respecte a l'evolució del temes, les principals problemàtiques detectades o els principals temes treballats a les entrevistes realitzades continuaren sent els mateixos que l'any anterior. Respecte el total, la problemàtica que més es va detectar va ser la **psicològica** (48,71%) seguida de la **violència masclista** (23,18%).

PROBLEMÀTICA DETECTADA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Diferència 2013-2014 %
Psicològic individual i grupal	301	479	606	601	1.090	1.342	1.850	3.428	85,30
Jurídic legal	850	891	965	950	1.097	1.082	1.113	1.355	21,74
Violència masclista	580	567	615	599	624	598	550	1.631	196,55
Laboral / formació	236	288	304	300	323	293	300	281	-6,33
Salut	88	130	107	128	93	100	106	124	16,98
Social	356	247	212	261	157	129	97	62	-36,08
Econòmica	151	246	169	172	100	80	82	125	52,44
Altres	187	142	126	193	80	69	72	31	-56,94
TOTAL	2.749	2.990	3.104	3.204	3.564	3.693	4.170	7.037	68,75

El decrement de temes treballats en relació al marc laboral (6,33%) es podria relacionar amb el coneixement de l'existència de serveis específics d'aquests àmbits als quals s'hi adreça la ciutadania en cas necessari.

DISTRIBUCIÓ PERCENTUAL DEL PRINCIPAL PROBLEMÀTICA DETECTADA (%)	2013 %	2014 %	Diferència relativa 2013-2014
Psicològic/personal	48,71	44,36	4,35
Jurídic legal	19,26	26,69	-7,44
Violència masclista	23,18	13,19	9,99
Laboral formació	3,99	7,19	-3,20
Salut	1,76	2,54	-0,78
Social	0,88	2,33	-1,45
Econòmica	1,78	1,97	-0,19
TOTAL	100,00	100,00	-

Atenció Grupal

El treball grupal dels PIAD es realitza mitjançant dos formats diferents:

- *Grups de creixement personal amb perspectiva de gènere*, organitzats i conduïts per les tècniques i les psicòlogues del propi PIAD amb una durada de 12 sessions i realitzats durant un quadrimestre,

- *Tallers monogràfics* organitzats per les tècniques dels PIAD i conduïts per talleristes especialitzades, que poden tenir una durada més variable, entre 4 i 12 sessions.

Anualment, a cada PIAD es realitza al menys un grup conduït per les professionals del PIAD, i tres o quatre tallers monogràfics de diferents temàtiques (autoestima i eines personals, autodefensa, artteràpia, sexualitat i relacions afectives, etc.).

Pel que fa a les **activitats grupals** de 2014 hi va haver un lleuger augment de les sessions dedicades als **grups conduïts** per les tècniques i les psicòlogues dels PIAD (3,39%) i, de la mateixa manera, va augmentat el nombre de **sessions de tallers** (40,78%).

Al 2014, el nombre de **dones participants en activitats grupals** va disminuir (35,38%), degut a que es van reduir el nombre total de tallers, però es van incrementar el nombre de sessions a cada taller. Per altre, s'ha de recordar que el 2013 es van realitzar tallers intensius a l'estiu.

És important destacar que la valoració que fan les pròpies dones continua sent molt positiva.

ACTIVITATS GRUPALS	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Diferència 2013-2014 %
Sessions de grups	129	125	155	130	102	110	118	122	3,39%
Sessions de tallers	180	354	456	405	511	427	461	649	40,78%
Dones totals participants	1.662	1.623	1.833	1.540	1.501	1.579	1.696	1.096	-35,38%

Intervenció comunitària

Sensibilització: actes i participants

A nivell comunitari durant el 2014, es van fer un total de 134 **activitats de sensibilització**, un 44,09% més que l'any anterior, amb un total de 6.719 participants, el que va suposar un augment del 119,29%.

Per primer cop, aquest any 2014 es va realitzar la **I Jornada dels PIADS**, el dia 8 de maig a l'Espai Jove La Fontana, on es van celebrar durant tot el dia un seguit d'activitats destinades tant a professionals com a usuàries, per tal de donar a conèixer el servei a nivell de ciutat, promoure i compartir en un fòrum comú la importància i la realitat actual dels serveis d'atenció a dones, sent una jornada en la que varen assistir durant tot el dia al voltant de 300 dones.

L'any 2014 va haver-hi un 37,5% menys entitats que van participar en l'organització de les activitats de sensibilització. Tot i que hi ha una tendència general a coorganitzar les activitats amb més entitats cada any, a vegades aquesta disminució correspon al tipus i contingut de les activitats, donat que, en cada territori, varia el nombre d'associacions que treballen cada temàtica.

ACTIVITATS DE SENSIBILITZACIÓ	2010 ¹³	2011	2012	2013	2014	Diferència 2013-2014 %
Nombre de xerrades o actes	125	132	117	93	134	44,09%
Entitats participants	158	144	175	288	180	-37,50%
Participants totals	3.672	4.130	3.041	3.064	6.719	119,29%

Pel que fa a les **entrevistes amb entitats i amb professionals** d'altres entitats, serveis i/o recursos, s'ha constatat la importància del treball en xarxa havent un augment del 23,20%. Així, el 2014 es van realitzar un total de 239 coordinacions amb entitats. D'aquesta manera es visualitza el coneixement e integració dels PIADS dins la xarxa de recursos i serveis per a les dones.

COORDINACIONS	2011	2012	2013	2014	Diferència 2013-2014 %
Núm. coordinacions amb entitats	267	213	194	239	23,20%
Núm. coordinacions amb professionals	947	826	920	705	-23,37%
Totals	1.214	1.039	1.114	944	-15,26%

Xarxes de participació en els districtes

Al llarg del 2014, els PIAD van incrementar la seva participació en les altres **xarxes territorials** amb entitats en un 33,33%, perquè es va prioritzar la seva inclusió en els diferents plans comunitaris, plans de barri, etc. Per altra banda, es veuen disminuïdes les participacions en les reunions en els **Consells de Dones** un 29,41% i en el **Circuit Barcelona contra la violència vers les dones** en un 19,23%, - perquè en general, han hagut menys convocatòries. En canvi, la participació en altres **xarxes professionals**, ha crescut un 33,33%.

XARXES DE PARTICIPACIÓ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Diferència 2013-2014 %
Reunions Consells Dones districtes	30	55	59	39	36	46	51	36	-29,41%
Altres xarxes territorials entitats	51	69	45	53	60	66	69	92	33,33%
<i>Circuit Barcelona contra la violència vers les dones</i>	35	42	35	52	52	59	52	37	-28,85%
Altres xarxes professionals	109	125	85	67	67	74	95	67	-29,47%
TOTAL	225	291	224	211	215	245	267	200	-25,09%

¹³ Abans de 2010, les activitats de sensibilització es recollien de diferent manera.

7. Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida (SARA), dades generals

Descripció del servei i principals dades

El Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida (SARA) és un **servei ambulatori d'àmbit de ciutat de titularitat municipal d'atenció específica a persones víctimes de situacions de violència masclista** (dones, infants, adolescents, i persones de l'entorn proper de la víctima directament afectades per aquesta violència), i d'**assessorament tant a professionals com a persones de l'entorn de les víctimes**.

El SARA, que va començar el seu **funcionament el 2 de gener de 2014**, disposa d'un equip multidisciplinar de professionals (treball social, educació social, psicologia, dret i inserció laboral), que ofereix una atenció integral per tal de poder treballar els processos de recuperació de les persones ateses tinguin o no necessitat de recursos d'acolliment.

El Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida (SARA) és la **porta d'entrada als recursos públics i privats d'acolliment d'urgències i de llarga estada** per a dones que viuen situacions de violència masclista i pels seus fills i les seves filles.

L'atenció integral es concreta en un *Pla de treball* adaptat a l'evolució de la situació mentre la dona i els seus fills i les seves filles, o altres persones ateses, necessitin d'una intervenció centrada en la violència masclista independentment que es necessiti o no activar recursos especialitzats (Teleassistència mòbil - ATENPRO-, Renda Activa d'Inserció -RAI-, recursos d'acolliment d'urgència o de llarga estada, entre d'altres).

El SARA es tracta d'un **nou servei municipal ambulatori** que:

- Per un costat, integra dos serveis que fins el 31 de desembre de 2013 eren independents i formaven part del dispositiu municipal d'atenció en situacions de violència masclista: l'Equip d'Atenció a les Dones (EAD) que es va crear l'any 1983 i ha funcionat al llarg de 30 anys, i el Servei d'Atenció a Nenes i Nens (SAN) que es va posar en marxa el 2005.
- Per altra, incorpora elements innovadors que cap servei del dispositiu de violència masclista havia incorporat fins el moment i que el SARA ha de garantir:
  - Implementació de tots els aspectes definits al *Model d'atenció a la infància i l'adolescència en situacions de violència masclista des del dispositiu públic de serveis socials de la ciutat de Barcelona* en compliment del que estableix la Mesura de Govern presentada al Plenari el passat 26 d'abril de 2013 .
  - Ampliació dels perfils de persones usuàries:
    - Proporciona atenció i assessorament a persones de l'entorn proper de les dones, infants o adolescents directament afectats/des per la violència masclista.

- Proporciona atenció als infants o adolescents i entorn proper directament afectat en cas de mort de la dona per assassinat o per suïcidi induït per la violència masclista.
- Proporciona atenció a les i els adolescents víctimes de relacions afectivo-sexuals abusives, esporàdiques o de parella, o altres manifestacions de violència sexista en les quals no estan implicats ni la mare ni el pare, o actual parella d'una o l'altre.

Els **requisits d'accés** al SARA pel que fa a les dones, els infants i adolescents són dos:

- Viure a la ciutat de Barcelona
- Existència d'una situació actual de violència masclista o que persisteixin els efectes de la violència viscuda anteriorment.

Des del SARA es dona **atenció totes les dones, els infants i els i les adolescents** que reuneixin tots dos requisits sense discriminació per edat, estat de salut física i mental, discapacitat, situació legal, orientació sexual i/o procedència i, independentment que:

- Estiguin o no empadronades, doncs es prima la situació real per sobre de la situació administrativa.
- Tinguin o no la seva situació regularitzada legalment quan es tracta de dones o de menors d'edat estrangeres o estrangers.
- Hagin interposat o no denúncia per la situació de violència viscuda.
- Estiguin convivint amb la persona agressora o hagin abandonat la relació o la convivència.

Per altra, el SARA proporciona igualment atenció **integral a les persones de l'entorn proper** d'aquestes dones, infants o adolescents que demanin o necessitin atenció a causa de l'impacte que aquesta violència ha tingut també en elles, malgrat no visquin ni estiguin empadronades a la ciutat de Barcelona. Es tracta de les **víctimes col·laterals de la violència masclista**.

Igualment, els i les professionals del SARA ofereixen **assessorament a les persones** que ho sol·licitin, tant si viuen a la ciutat de Barcelona o en altres municipis, en relació a dones, infants o adolescents víctimes de violència masclista que sí visquin al municipi de Barcelona

Algunes consideracions prèvies en relació a la comparativa interanual

En les dades que hi figuren a continuació s'ha de tenir en compte que:

- Les dades del període comprés entre 2007 i 2013, ambdós anys inclosos, corresponen a l'Equip d'Atenció a les Dones (EAD), mentre que les dades del SARA són les corresponents al 2014.
- El SARA dona resposta a l'encàrrec institucional d'ampliar el perfil de les persones a les que donar atenció i assessorament. L'EAD atenia un perfil més restringit de persones destinatàries. -
- Durant el 2014 es va treballar per a dissenyar i implementat una nova aplicació informàtica que ha redefinit i actualitzat conceptes utilitzats i agrupacions de dades que s'utilitzaven per tal d'adequar-los a la realitat i requeriments del SARA, tenint en compte l'experiència acumulada a

llarg del temps. Alguns dels fruits d'aquest treball van ser la millora dels instruments de registre de dades d'atenció, dels indicadors del servei i de les possibilitats d'explotació.

- En aquest informe, s'ha fet l'esforç de fer les comparatives interanual de la manera més coherent possible malgrat les dificultats pels tres factors esmentats.

PRINCIPALS DADES 2014

Total unitats familiars ateses: 1.500

Accés al SARA de les unitats familiars ateses (altes¹⁴):

Per accés directe: 547 (61,46%).

Derivades d'altres serveis: 343 (38,54%) de Serveis Socials Municipals, Mossos d'Esquadra, Justícia, Xarxa Sanitària, Entitats, etc.

Total de dones ateses: 1.356

Total dones ateses presencialment: 1.188¹⁵

Dones ateses per primera vegada: 611 (51,43% de les dones ateses presencialment)

Dones ateses per via d'urgència: 179¹⁶

Procedència:

Nacionalitat espanyola: 71,93% de les dones ateses (58,22% en 2013).

Altres nacionalitats: 28,07 % de les dones (41,78% en 2013).

Amèrica Llatina: 54,86% de les dones (59,78% de les dones en 2013).

Europa: 17,94 % de les dones (16,37% de les dones en 2013).

Magrib: 16,45% de les dones (13,87% de les dones en 2013).

Altres: 2,53 % de les dones (9,98% de les dones en 2013)

El SARA atén totes les dones, infants, adolescents i altres persones **víctimes col·laterals** de la violència masclista que s'hi adrecen al servei, sigui per pròpia iniciativa o derivades d'altres serveis del propi Ajuntament o del *Circuit Barcelona contra la violència vers les dones* (serveis socials, salut, cossos policials, àmbit judicial, etc.).

Dones ateses

L'any 2014 el SARA va atendre un 0,82% més de dones que van demanar atenció per violència masclista respecte el 2013.

El 2014 s'incrementà un 10,69% les dones que es van adreçar per **primera vegada** al SARA respecte de l'any 2013.

¹⁴ La xifra *Alta* és el total de la suma de les unitats familiars que demanen atenció al SARA per primera vegada (755), més les unitats familiars que tornen a demanar atenció l'any 2014 després d'haver estat ateses i haver finalitzat l'atenció en anys anteriors (135). L'any 2014 el total d'Altes és de 890.

¹⁵ En aquest informe es diferencia entre número de dones ateses (1.356) i dones ateses presencialment (1.188). En el número de dones ateses s'inclouen aquelles dones amb les que el SARA intervé sense que hi hagi atenció presencial. Així per exemple, d'una banda, s'inclouen les dones que el 2014 tenien actiu el servei l'ATENPRO que havia estat donat d'alta en anys anteriors i que no volen ser ateses de manera directa pel SARA, doncs el servei està obligat a atendre totes les incidències que arribin de la centralita de l'Estat i fer totes les accions i gestions pertinents que es derivin. D'altra, s'inclouen les dones que estaven sent ateses el 2013 pel SARA, que tot i tenir en el 2014 visites concertades o sessions grupals no arriben al servei, i amb les que el servei continua contactant amb elles, realitza informes sobre el cas, es coordina amb altres serveis intervinents per analitzar què fer o proposar accions, etc.

¹⁶ Les dades i evolució de les dones acollides per urgència consulteu l'apartat específic d'aquest informe.

El 2014 es va produir un decrement del 10,95% de les dones que van requerir d'una **atenció d'urgència** respecte de l'any anterior. S'ha de recordar que el SARA proporciona sempre atenció d'urgència a totes les dones que ho demanen i accedeixen al SARA tant de manera directa com per derivació d'urgència d'altres serveis.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Diferència 2013-2014 %
Dones ateses EAD (actual SARA)	971	1.039	1.106	1.220	1.210	1.166	1.345	1.356	0,82
Usuàries que s'hi adrecen per primera vegada	507	519	534	497	425	500	552	611	10,69
Dones ateses per via urgència	218	225	216	249	245	195	201	179	-10,95

Cal dir també que el SARA va atendre l'any 2014 un total de 1.500 **unitats familiars/casos** (unipersonals o de varis membres), de les quals 1.356 van ser dones adultes (majors d'edat) víctimes principals de violència masclista. Les altres 144 van ser persones **víctimes col·laterals, noies i nois adolescents** (12 a 17 anys) víctimes de violència masclista que van accedir directament, o d'altres persones pertanyents als nous perfils de persones destinatàries del servei.

Vies d'accés al SARA

El SARA és un **servei ambulatori d'accés directe tant per a les dones, infants i adolescents víctimes principals de la violència masclista com per a les persones víctimes col·laterals** d'aquesta violència, i **per derivació** d'altres serveis i professionals.

El 54,02% de les unitats familiars que van ser alta¹⁷ al SARA l'any 2014 hi van accedir de manera directa sense que hi hagués una derivació prèvia d'altre servei o professionals.

ACCÉS AL SERVEI D'USUÀRIES NOVES I EXPEDIENTS REOBERTS	Accés directe de la dona		Derivades altres serveis (Serveis Socials, Mossos Esquadra, hospitals, etc.)		
	Any	Nombre	%	Nombre	%
2007 EAD	213	42,00	294	58,00	
2008 EAD	250	48,00	269	52,00	
2009 EAD	382	64,00	216	36,00	
2010 EAD	413	73,22	151	26,77	

¹⁷ La dada *Alta* s'obté de sumar les unitats familiars que demanen atenció al SARA per primera vegada (611), més les unitats familiars que tornen a demanar atenció l'any 2014 després d'haver estat ateses i haver finalitzat l'atenció en anys anteriors (135). L'any 2014 el total d'Altes és de 746.

2011 EAD	382	75,05	127	24,95
2012 EAD	438	74,74	148	25,25
2013 EAD	418	68,07	196	31,92
2014 SARA Unitats familiars noves i expedients reoberts	547	61,46	343	38,54

Accés de les dones

L'any 2014 sis de cada deu unitats familiars van tenir **accés directe** al SARA sense derivació prèvia de cap professional o servei.

El fet que la via majoritària d'accés al SARA sigui la directa és una tendència que es manté des de l'any 2009. Tot i així, en els últims quatre anys s'ha anat incrementant progressivament la proporció d'unitats familiars que van accedir a l'EAD o actual SARA per derivació d'altres serveis.

Dades d'assoliment d'objectius en el moment de la baixa

L'any 2014 de les 1.356 dones ateses, 584 van **causar baixa** (43,06%), i d'aquestes un 60,12% van marxar havent **assolit totalment o parcialment dels objectius**.

DONES ATESES I DONES QUE HAN CAUSAT BAIXA			GRAU ASSOLIMENT OBJECTIUS EN EL MOMENT DE LA BAIXA		
	Dones ateses (total)	Dones que han causat baixa	Assoliment total objectius	Assoliment parcial objectius	No assoliment dels objectius
2009 EAD	1.106	407	124	247	36
%	100,00	36,80	30,47	60,69	8,85
2010 EAD	1.220	584	204	307	73
%	100,00	47,86	34,93	52,56	12,50
2011 EAD	1.210	592	142	319	131
%	100,00	48,92	23,98	53,88	22,12
2012 EAD	1.166	430	80	293	57
%	100,00	37,75	18,60	68,13	13,25
2013 EAD	1.345	705	189	308	208
%	100,00	52,41	26,88	43,60	29,50
2014 (SARA)	1.356	584	167	184	233
%	100,00	43,06	28,59	31,53	39,88

Nivell d'estudis de les dones ateses

Si al 57,75% de les dones ateses que tenien un **nivell d'estudis** de batxillerat, cicles formatius o estudis universitaris, se li sumen les dones que havien completat l'educació bàsica obligatòria (ESO acabada), el percentatge de dones que tenien l'educació secundària obligatòria o nivells superiors de formació s'eleva al 68,12%, en el 2014.

NIVELL D'ESTUDIS (%)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Batxillerat, cicles formatius, o estudis universitaris	51,00	54,60	46,10	31,30	40,41	56,36	54,39	57,75
ESO acabada	13,00	13,80	13,72	35,90	26,40	8,86	12,50	10,37
Certificat estudis primaris	31,00	28,62	38,31	32,80	33,18	30,46	31,28	22,63
Altres	4,00	2,96	1,84	---	---	4,32	1,83	9,25

Situació ocupacional de les dones ateses

L'any 2014, el 45,88% de les dones que van estar ateses pel SARA no treballaven, mentre que sí ho feien el 51,30% , un 2,03% de les dones estaven jubilades i un 0,79% estudiaven (i no treballen).

L'alt percentatge de **dones desocupades** es deu a dos motius:

- La mateixa existència de violència masclista que té per objectiu la dominació i el sotmetiment de la dona, el seu aïllament i la subordinació emocional i econòmica i material respecte la persona maltractadora. Aquesta és sovint la causa directa del gran nombre de dones ateses que es troben en situació de desocupació.
- L'actual crisi econòmica no facilita la reincorporació laboral de les dones que l'havien perdut o que, no havent treballat mai, busquen per primera vegada una feina per poder portar a terme un projecte de futur de manera independent a partir dels propis recursos i exempt de violència.

SITUACIÓ OCUPACIONAL (%)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ocupades	51,50	47,29	42,57	51,16	45,46	50,87	44,45	51,30
Desocupades	40,00	46,56	41,22	48,83	54,54	49,13	55,55	45,88
NC	8,50	6,15	16,21	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00

Nivell d'ingressos de les dones ateses

L'anàlisi de les dades de 2014 respecte de les del 2013 mostra que el nombre de dones que cobraven entre 0€ i 600€ es va incrementar en un 6,09%, dada que indica la confirmació de la tendència

progressiva a l'increment del nivell de precarietat econòmica i de les situacions de pobresa, doncs 7 de cada 10 dones que es van atendre al SARA es trobaven en una situació d'alta vulnerabilitat i risc d'exclusió social, fet que dificulta l'assoliment d'una vida independent, sobretot quan es tenen fills/es a càrrec.

En resum i segons les dades de 2014 en relació al **nivell d'ingressos** de les dones que es van atendre:

- 7 de cada 10 dones disposen d'entre 0 i 600 euros, el que representa el 71,52% del total de les dones ateses el 2014 front el 67,41% del 2013.
- 9 de cada 10 dones o no tenen ingressos o guanyen menys de 1.000 euros mensuals, el que representa el 89,89% del total de dones ateses.

NIVELL D'INGRESSOS (%)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sense ingressos	34,00	52,91	25,77	29,53	22,52	27,90	38,28	38,19
Sense ingressos i fins a 600 €¹⁸	58,00	70,01	55,25	61,72	57,75	66,73	67,41	71,52
De 601 € a 1.000 €	29,00	21,45	34,09	25,02	23,81	20,08	19,85	18,37
De 1.001 € a 1.500 €	10,00	6,80	8,59	10,30	12,60	9,93	11,09	7,96
Més de 1.500 €	3,00	1,74	2,08	2,94	5,81	3,25	3,56	2,15

Procedència de les dones ateses

Dues de cada tres dones ateses el 2014 eren de **nacionalitat** espanyola (71,93%). L'altre 28,07% eren d'altres nacionalitats (54,86% Amèrica Llatina; 17,94% Europa; 16,45% Magrib; 8,22 països asiàtics).

PROCEDÈNCIA PER NACIONALITATS (%)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Espanyola	64,67	54,77	58,55	52,79	60,20	58,20	58,22	71,93
Altres nacionalitats	35,32	45,23	41,45	47,21	39,80	41,80	41,78	28,07
<i>Amèrica Llatina</i>	59,00	58,00	57,21	45,14	58,44	56,51	59,78	54,86
<i>Magrib</i>	16,00	19,00	19,73	18,40	18,56	15,33	13,87	16,45
<i>Resta d'Europa</i>	11,00	11,00	17,29	12,50	14,77	16,59	16,37	17,94
<i>Països asiàtics</i>	----	----	2,67	20,83	4,22	7,77	6,76	8,22
<i>Altres països</i>	14,00	12,00	3,10	3,13	4,01	3,80	3,22	2,53

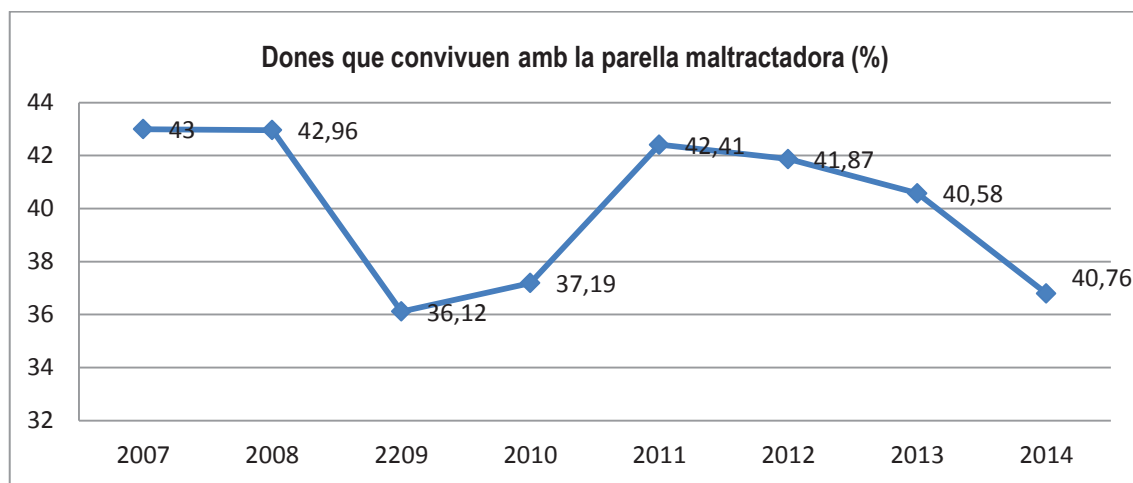
¹⁸ Aquest valor inclou les dones sense ingressos (0 a 600€).

Situació de la convivència

Quatre de cada deu dones (40,76%) estaven **casades o convivia**n d'una manera o altre amb la persona maltractadora en el moment d'accedir al SARA. Aquesta proporció, que és pràcticament idèntica a la de 2013, sembla apuntar una tendència que es manté força estable en els últims anys, amb l'excepció del període 2009 i 2010 que donen les proporcions més baixes fins al moment.

CONVIVÈNCIA AMB LA PARELLA (%)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dones que conviuen amb la persona maltractadora	43,00	42,96	36,12	37,19	42,41	41,87	40,58	40,76

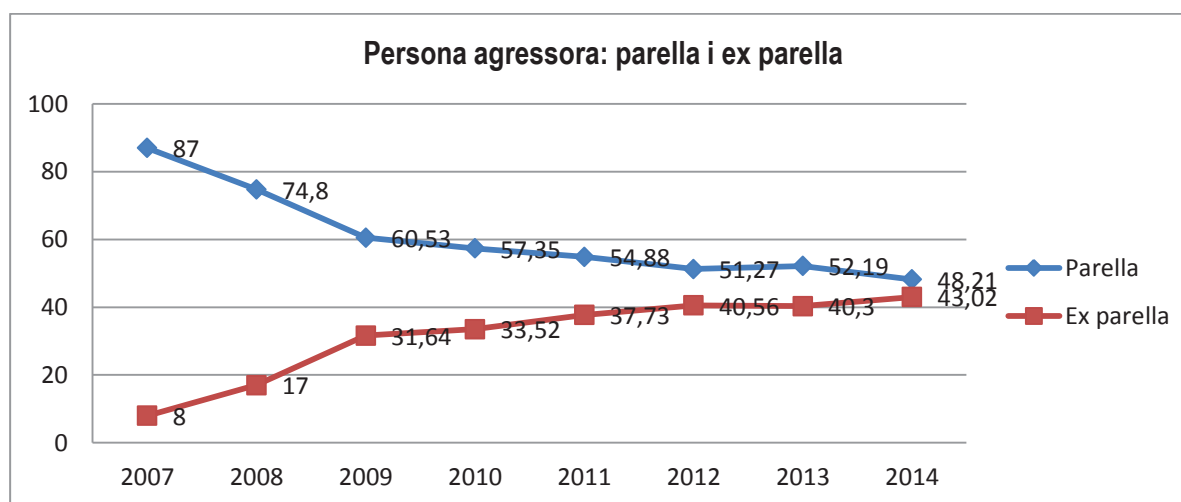

Persona que exerceix la violència contra les dones ateses al SARA

Quasi la totalitat de les dones ateses el 2014 al SARA vivien violència masclista exercida per part de la seva **parella o ex parella** (91,23%). Aquesta és una constant que es manté al llarg del temps amb petites variacions en la comparativa interanual. Les dades mostren a més una tendència d'increment de dones ateses el SARA en les que la persona agressora era l'ex parella en detriment de la parella.

PERSONA QUE EXERCEIX LA VIOLÈNCIA (%)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Parella sentimental	87,00	74,80	60,53	57,35	54,88	51,27	52,19	48,21
Ex parella	8,00	17,00	31,64	33,52	37,73	40,56	40,30	43,02

Subtotal	95,00	91,80	92,17	90,87	92,61	91,83	92,49	91,23
Fill/a o fillastre	1,00	2,80	2,54	2,88	2,21	1,40	2,01	0,08
Altres membres de la família	3,00	3,80	4,34	5,25	3,70	3,59	4,08	2,92
Altres persones	1,00	1,60	0,95	1,00	1,48	3,18	1,42	5,77
Total	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Denúncies, ordres de protecció i servei de teleassistència mòbil

L'aprovació de la Llei catalana 5/2008 del dret de les dones a l'eradicació de la violència masclista va fer incrementar en els anys 2009 i 2010 el nombre de dones que denunciaven viure violència masclista, tant en xifres absolutes com en el percentatge.

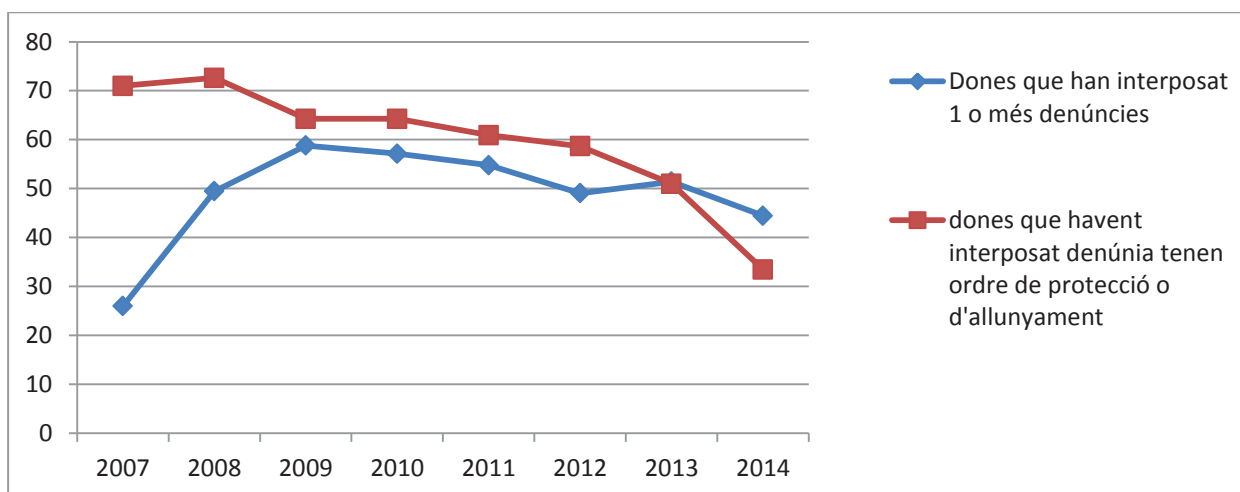
La realitat, però, és que a partir del 2010 comença a iniciar-se un decrement significatiu en la proporció de les dones que han interposat una denúncia fins a situar-se l'any 2014 per sota del percentatge de l'any 2008 de les dones ateses per l'aleshores EAD que havien interposat una o més denúncies en el moment de l'accés al servei.

Tal i com ja dèiem a l'Informe de l'any passat, aquesta tendència, que es manté també l'any 2014, és prou preocupant com per preguntar-se i intentar esbrinar quina o quines poden ser les causes de la disminució de dones que denuncien. Semblaria que es podria estar minvant la confiança de les dones en que la denúncia les pugui ajudar a sortir de la violència viscuda.

Una altra dada preocupant, d'altra banda, és la proporció de dones que tenen **ordre de protecció o allunyament** respecte de les dones que van **interposar denúncia** doncs ha disminuït considerablement des de l'any 2007 fins ara. Així, si en el 2007 l'aconseguen el 71% de les dones, en el 2014 l'obtenen el 33,67%, és a dir 37,33 punts menys.

DONES QUE HAN DENUNCIAT EN EL MOMENT D'ACCEDIR A L'EAD(/SARA)

Any	Han posat una o més denúncies		Dones que havent interposat denúncia tenen ordre de protecció o allunyament	
	Nombre	%	Nombre	%
2007	242	26,00	172	71,00
2008	519	49,95	377	72,63
2009	647	58,79	448	64,27
2010	697	57,13	448	64,27
2011	663	54,79	404	60,93
2012	559	49,07	328	58,67
2013 ¹⁹	610	51,43	311	50,98
2014	585	43,21	197	33,67

Intervenció grupal amb dones al SARA

La **intervenció grupal** és una eina especialment útil per a promoure canvis, consolidar processos de recuperació i definir projectes de vida exempts de violència. El valor de la intervenció grupal és d'ordre qualitatiu ja que s'obtenen determinats resultats i beneficis per a les persones participants que difícilment es poden obtenir a través d'una intervenció exclusivament individualitzada.

L'any 2014 va suposar la consolidació del salt qualitatiu que es va produir el 2013 pel que fa a la **incorporació del treball grupal amb dones, infants i adolescents** dins un procés iniciat el 2008 amb l'objectiu d'incorporar aquesta eina d'intervenció en el funcionament ordinari de l'EAD.

Al llarg del 2014 el SARA va portar a terme un total de 14 **projectes grupals** diferents que es van traduir en un total de 21 grups diferents ja que hi havia varis projectes d'intervenció grupal que contemplaven

¹⁹ En aquest cas, el percentatge del 51,43% és sobre el total de 1.186 dones ateses.

dos grups diferenciats que funcionaren simultàniament (per exemple: el grup d'infants de 4 a 7 anys i el grup de les seves mares).

Durant l'any 2014, alguns dels 14 projectes van realitzar diverses edicions bé sigui perquè van finalitzar el 2014 (es van desenvolupar al llarg del curs 2013/2014), bé perquè es van realitzar íntegrament al llarg de l'any 2014 o bé perquè tot iniciar-les el 2014 conclouran el 2015 (realització al llarg del curs 2014/2015).

La distribució per tipologies de grups i les dades de 2014 són les que es detallen a continuació:

- **Grups psicoterapèutics en l'àmbit social**

Es van realitzar un total de **8 projectes grupals** que es van concretar concretat en la realització d'un total de 15 grups diferents. En aquest tipus d'intervenció grupal el número de sessions oscil·la entre 20 i 33 sessions amb excepció del de Dones Espai 1 que té caràcter setmanal i obert i no s'atura mai (**61 sessions al 2014**). Els projectes realitzats van estar:

- *Dones Espai propi 1: Generant juntes* (1 edició)
- *Dones Espai propi 2: Identificació i recuperació de la violència* (3 edicions)
- *Dones Espai propi 3: Més enllà de la violència* (3 edicions)
- *Espai mares i nadons 0 a 36 mesos* (2 edicions)
- *Espai infants 4 a 6 anys i mares simultani* (2 edicions)
- *Espai infants 7 a 9 anys i mares simultani* (2 edicions)
- *Espai infants 10 a 13 anys i mares simultani* (2 edicions)
- *Espai adolescents de 14 a 17 anys i mares simultani* (2 edicions)
- *Grup mares SAN* (2 edicions) i *Grup mares i infants SAN* (1 edició)²⁰.

- **Grups socioeducatius**

S'ha realitzat **1 projecte grupal**: *Territori de dones* (22 sessions).

- **Activitats grupals socioeducatives**

L'any 2014 es van portar a terme **5 projectes grupals** diferents:

- *Taller El repte de ser mare* del qual es van realitzar tres edicions (6 sessions cadascuna)
- *Taller d'inserció laboral: horitzons de feina* amb 3 edicions (7 sessions cadascuna)
- *Tallers monogràfics per a la inserció laboral* s'han fet 6 tallers (1 sessió cadascun)
- *Projecte APROPA* amb 10 edicions realitzades (1 sessió cadascuna)
- *Taller de sexualitat* del qual s'ha realitzat 1 edició (5 sessions).

²⁰ Aquests grups que van ser iniciats pel SAN l'octubre de 2013 i continuats pel SARA a partir del gener 2015 no es compten com projectes diferents als altres que ja es fan amb mares i amb infants.

Assessorament a professionals de diferents serveis i institucions

El SARA ofereix **assessorament sobre intervenció i recursos en situacions de violència masclista a professionals i diversitat de serveis** (serveis socials, serveis de l'àmbit de la salut, cossos policials, Justícia, etc.). També atén demandes d'assessorament d'estudiants, entitats, ciutadans i ciutadanes.

L'any 2014 es van realitzar un total de **391²¹ assessoraments** a professionals i serveis, dada que triplica la xifra d'assessoraments realitzats l'any 2013 i que és un 210,31% més i supera amb escreix el volum d'assessoraments més alt que es va donar l'any 2012. Aquest fet pot estar directament vinculat a la creació i presentació del SARA a tots els *Circuits interinstitucionals Barcelona contra la violència masclista* i a la implementació de la Mesura de Govern per a la implementació del model d'intervenció amb infants i adolescents en situacions de violència masclista a través de les accions de formació iniciades amb equips dels CSS i dels EAIA.

ASSESSORAMENTS A PROFESSIONALS I SERVEIS	2011	2012	2013	2014
Serveis socials municipals	71	83	67	197
<i>Centres de serveis socials</i>	---	67	56	161
<i>Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (EAIA)</i>	---	3	8	15
<i>Punts d'Informació i Atenció a les Dones (PIAD)</i>	---	4	3	7
<i>Serveis acollida VM públics (Consorti SS de BCN serveis privats conveniats)</i>	---	1	---	4
<i>SIS</i>	---	2	---	3
<i>Pro-Habitatge</i>	---	---	---	2
<i>CUESB</i>	---	4	---	1
<i>Servei de valoració de la Dependència</i>	---	---	---	1
<i>SRC i Llars amb suport Pi i Molist</i>	---	---	---	1
<i>Equip intervenció SICART</i>	---	---	---	1
<i>Reagrupament familiar</i>	---	---	---	1
<i>SAS de l'Agència ABITS</i>	---	1	---	---
Resta de serveis del Circuit Barcelona contra la violència vers les dones i altres	44	51	59	194
TOTAL	115	134	126	391

²¹ Si es consideren també els assessoraments a estudiants i ciutadania (29) el SARA va realitzar l'any 2014 un total de 420 assessoraments.

8.SARA, atenció a infants i adolescents que viuen situacions de violència masclista

Descripció dels serveis

El Servei d'Atenció, Recuperació i Acol·lida (SARA) va integrar des del 2 de gener de 2014 l'atenció que fins el 31 de desembre de 2013 proporcionaven dos serveis diferents del dispositiu municipal d'atenció específica en situacions de violència masclista: l'Equip d'Atenció a les Dones (EAD) i el Servei d'Atenció a Nenes i Nens (SAN).

El SARA proporciona **atenció directa i indirecta als infants i les i els adolescents** amb independència de quina hagi estat la demanda inicial per la qual el cas ha arribat al SARA:

- Demanda que fa la mare en tant que dona. Sovint, són les i els professionals els i les que han de fer conscient la mare de l'impacte que la violència masclista està tenint en els seus fills i les seves filles i que, en la majoria dels casos, ella vol creure estan preservats/des.
- Demanda de la mare o persona referent d'atenció per als infants i els adolescents.

Principals dades

PRINCIPALS DADES 2014

Unitats familiars ateses: 419 unitats familiars (5,8% d'increment)

Infants i adolescents atesos directament: 217 (11,28 d'increment)

Adolescents que van accedir directament sense acompanyament de persones adultes: 9.
Aquesta població s'atén per primera vegada aquest any al nostre dispositiu d'atenció específica a persones que viuen violència masclista.

Si es comparen les dades anuals del 2014 amb les de 2013 s'observa un increment del 11,28% dels **infants o adolescents que van ser atesos directament** respecte de l'any 2013 (195), així com un increment del 5,8% de les **unitats familiars ateses**.

Cal ressenyar, a més, que durant l'any 2014 es van atendre per primera vegada al dispositiu ambulatori d'atenció específica en situacions de violència masclista 9 **adolescents que van fer demanda directa d'atenció** que havien accedit directament al SARA sense l'acompanyament de persones adultes.

Cal dir que durant l'any 2014 es va dissenyar una **campanya de difusió del SARA jove i SAH jove** adreçada a aquest perfil adolescent i que ha estat implementada el gener de 2015. Mitjançant 4 tipus de cartells i dos díptics es va donar a conèixer aquests dos serveis als i les adolescents de la ciutat de Barcelona amb l'objectiu de facilitar el seu accés directe per via presencial, telemàtica i/o telefònica, sigui perquè viuen o exerceixen violència masclista, i/o perquè a la seva família n'hi ha i demanen ajuda per ells/elles, per la mare o per altres persones.

INFANTS I ADOLESCENTS ATEOS DIRECTAMENT²²

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Diferència 2013-2014 %
TOTAL	---	---	---	---	156	104	195	217	11,28%

Definició del model d'intervenció amb infants i adolescents que viuen situacions de violència masclista des dels serveis socials públics de la ciutat de Barcelona

La definició d'aquest **model d'intervenció** forma part d'un procés de millora contínua que es va iniciar l'any 2005. El model presentat institucionalment el juliol de 2012, i publicat en català i castellà l'any 2013, va estar elaborat per un grup de treball integrat per professionals i comandaments de tots els serveis socials implicats: Centres de Serveis Socials, Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (EAIA), Equip d'Atenció a les Dones (EAD), Servei d'Atenció a Nenes i Nens (SAN) i la Casa d'Acollida de llarga estada (CAD). Es va comptar també amb la participació de dues persones externes expertes en infància i adolescència en risc i en violència masclista respectivament. El grup de treball va estat co-liderat per la Direcció del Programa de Dona de l'Ajuntament de Barcelona i pel Consorci de Serveis Socials de Barcelona.

Aquest model suposa un esforç reeixit per **integrar les mirades** que, tot i la voluntat de professionals i serveis, no sempre conflueixen: la de **gènere**, la d'**infància en risc** i la de **violència masclista**, al temps que fa aportacions totalment innovadores i útils per a la pràctica professional, i consolida les bones pràctiques existents.

D'altra banda, el model d'atenció que es publica en format de llibre, és un producte ambiciós en tant que pretén ser útil; apoderar els i les professionals, i tenir impacte a nivell institucional; aporta també una sèrie de recomanacions per a la millora de l'atenció que es dispensa als infants i als adolescents que viuen situacions de violència masclista, recomanacions que interpel·len altres institucions a més de les dues co-liders del grup de treball.

Aquest model va ser aprovat pel Consell Plenari Municipal en sessió del 26 d'abril de 2013 i té, per tant, caràcter vinculant per a tots els serveis socials municipals implicats.

La **Mesura de Govern** preveu accions de diferents tipus per tal de garantir i acompanyar la implementació del model definit. A més de la publicació en català i castellà esmentada a dalt i la divulgació arreu Catalunya i l'Estat espanyol, l'any 2014 es van portar a terme les accions següents:

- *Curs Intervenció amb infants i adolescents, i amb les mares, en situacions de violència masclista* adreçat a equips de centres de serveis socials. Durant el 2014 es va:
  - Finalitzar l'edició començada al desembre de 2013

²² No consten les dades dels anys anteriors.

- Realitzar dues noves edicions.
  - En total a 31 de desembre de 2014 es va realitzar aquest curs en un total de 8 centres de serveis socials (direcció i equips professionals).
  - Curs *Intervenció amb infants i adolescents, i amb les mares, en situacions de violència masclista* adreçat a Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (EAIA). L'any 2014 es va realitzar una edició en la qual hi van participar els equips i la Direcció Territorial de quatre EAIA.
- Incorporació a la nova aplicació informàtica SARA de la informació recollida a l'*Expedient de l'Infant o Adolescent* que incorpora tots els elements contemplats al Model d'intervenció objecte de la Mesura de Govern.
- Publicació en sis idiomes d'un conte adreçat als infants d'entre 3 i 7 anys que ingressen al Centre Municipal d'Acol·liment d'Urgència per Violència Masclista (CMAU-VM) per donar-los la benvinguda al recurs, explicar-los on es troben i com funciona el centre. Van ser els i les professionals del CMAU-VM els que van elaborar i dissenyar aquest material de suport.

Definició del model d'intervenció amb adolescents que viuen, o que exerceixen, relacions afectivo-sexuals abusives o altres manifestacions de violència masclista des dels serveis socials públics de la ciutat de Barcelona que proporcionen una atenció ambulatoria de tractament en situacions de violència masclista.

El document que descriu aquest model va ser **presentat institucionalment el passat 27 de novembre de 2014**. El model d'intervenció aborda una realitat que, tot i existir, es difícil de veure perquè els i les professionals no han incorporat un tipus mirada que permeti **identificar l'existència de la violència masclista que o bé viuen noies i nois adolescents o bé l'exerceixen** quan dins les seves famílies i llars no n'hi ha, és a dir, ni la seva mare ni el seu pare (o les actuals parelles d'una o l'altre) viuen o exerceixen violència.

El document descriu el **model metodològic d'intervenció** que aporta elements útils i innovadors per l'aplicació en la pràctica quotidiana de les persones professionals dels àmbits de l'educació formal, la salut i els serveis socials. Dins de l'univers de serveis, la prioritat es va posar en definir la intervenció que s'ha de realitzar **des dels serveis socials que proporcionen atenció ambulatoria de tractament en situacions de violència masclista a la ciutat de Barcelona**: Centres de Serveis Socials (CSS), Servei d'Atenció, Recuperació i Acol·lida (SARA) i Servei d'Atenció a Homes per a la Promoció de Relacions No violentes (SAH).

Per assolir aquest repte es va constituir un grup de treball integrat per professionals i comandaments de serveis dels tres àmbits esmentats anteriorment (educació formal, salut i serveis socials). El grup, a més, va comptar amb la participació de l'Institut Català de les Dones (ICD), de l'Agència Catalana de la Joventut de la Generalitat de Catalunya, i de dues persones externes amb expertesa en violència masclista i/o en adolescència en risc.

Aquest grup de treball va estar coliderat per la Direcció del Programa de Dona de l'Ajuntament de Barcelona i pel Consorci de Serveis Socials de Barcelona.

A continuació es detallen alguns del aspectes que aborda i defineix aquest **model d'intervenció**:

- La detecció i la intervenció amb adolescents que viuen violència masclista, i també amb adolescents que l'exerceixen.
- Defineix quan una situació de violència masclista que afecta adolescents ha de ser considerada greu i cal fer una derivació als serveis socials corresponents, i quin és el procediment a utilitzar.
- Defineix quan cal actuar d'ofici en aquestes situacions en les quals no estan implicats ni la mare ni el pare, o actuals parelles d'una o l'altre.
- Defineix quan cal informar el pare i/o la mare o persones adultes referents, d'acord al que estableix el marc legal i normatiu vigent, i quan no.
- Defineix quins són els requisits que s'han de complir per tal de garantir l'accés directe de l'adolescent que vol demanar atenció o assessorament als serveis socials sense acompanyament de persona adulta, tal i com estableix el nostre marc legal vigent.
- Aborda i ajuda a visualitzar com les noves tecnologies són un mitjà cada cop més habitual a través del qual s'exerceix i es viu violència masclista, proporcionant també algunes recomanacions de seguretat.

Per últim fa un total de 15 recomanacions per a la millora de l'atenció que es dispensa a les i als adolescents que viuen situacions de violència masclista, algunes de les quals tenen repercussions organitzatives que comporten decisions institucionals per fer-les efectives.

Està prevista la seva publicació en català, castellà i anglès i la posterior divulgació els primers mesos del 2015.

9. Serveis d'acolliment per a dones que viuen violència masclista i pels seus fills i per les seves filles

Descripció dels serveis

Segons la llei catalana de Serveis Socials, cal diferenciar entre **recursos d'acolliment d'urgència** i **recursos de llarga estada** dels quals hi ha diversos tipus (casa i pisos d'acolliment).

Per accedir a un recurs de llarga estada la dona i els fills i les filles, si en té, ha o han hagut prèviament d'estar acollida/llits en un recurs d'urgència.

PRINCIPALS DADES 2014

Total persones acollides²³: 187 dones i 180 infants i adolescents han necessitat serveis d'acolliment d'urgència i/o de llarga estada.

Acolliment d'urgència: un total de 144 dones, i 127 infants o adolescents, el què ha suposat un increment del 5,88% de dones respecte el 2013.

Acolliment de llarga estada de dones diferents: un total de 100 dones, i 108 infants o adolescents el que suposa un increment del 21,95% de dones i el 28,57% d'infants o adolescents, respecte el 2013.

Acolliment d'urgència

En situacions de violència masclista **cal un acolliment d'urgència quan:**

1. *La dona ha decidit l'abandonament immediat del domicili on viu violència i:*
  - Existeix risc que la persona agressora la pugui localitzar i amenaçar/intimidat o agredir amb ella, als seus fills/filles, i/o a qui l'estigui allotjant (familiars, amistats, companys o companyes de feina, o d'altres).
  - O no hi ha indicis raonables de risc, però la dona no té cap altre recurs alternatiu d'allotjament que pugui utilitzar en aquell moment (amistats, familiars, companys o companyes de feina, i d'altres), de manera que si des del SARA no se li proporciona acolliment solament té dues alternatives: tornar al domicili amb la persona agressora o quedar-se al carrer.
2. *La dona està en estat de xoc²⁴ després d'una agressió greu psicològica, i/o física, i/o sexual, es mostra desorientada i no sap quina decisió prendre (abandonar el domicili, tornar amb l'agressor,*

²³ Cal tenir en compte que la persona que és acollida de llarga estada, prèviament ha estat acollida d'urgència. De manera ordinària una dona i els seus fills i filles, si en té, poden utilitzar diverses tipologies de serveis d'acollida de llarga estada (per exemple, casa i pisos d'acollida). D'altra banda, també pot donar-se el cas d'haver de canviar de servei d'acollida per motius de seguretat en haver estat localitzada per la persona agressora.

anar a casa d'un familiar o conegut). En aquest cas, a la dona se li aconsella que es prengui uns dies de reflexió i se li ofereix la possibilitat d'accedir al CMAU-VM on disposa d'un espai de contenció i escolta amb professionals que podran aclarir els seus dubtes i acompanyar el seu procés de presa de consciència sobre el que li passa i de presa de decisions.

L'any 2014 es van acollir d'urgència per violència masclista un total de 144 dones i 127 infants o adolescents el que suposa un increment d'un 5,88% respecte l'any 2013 (136 dones i 124 infants/adolescents). D'aquestes 144 dones i 127 infants o adolescents el SARA va atendre 143 casos i 1 el Servei d'Atenció Socioeducativa de l'Agència ABITS.

El Centre Municipal d'Acolliment d'Urgència per Violència Masclista (CMAU-VM) va acollir 84 dones i 88 infants o adolescents. La resta, 60 dones i 39 infants o adolescents van ser derivats a altres serveis d'acolliment d'urgència de titularitat privada (amb conveni o no), assumint la Direcció del Programa de Dona el total finançament del cost d'aquests acolliments.

S'ha de dir que el criteri general és **acollir sempre en primera instància en el CMAU-VM** llevat que la zona de risc de la unitat familiar coincideixi amb la zona d'ubicació del servei o que totes les habitacions estiguin ocupades. La mitjana d'estada durant el 2014 va ser de 45 dies quan el criteri fixat com a estada màxima d'urgència és de 30 dies. El motiu principal d'aquest increment de dies és la manca de disponibilitat de places en serveis d'acolliment de llarga estada per violència masclista a les quals s'ha de derivar la dona i els seus fills i les filles si en té.

Aquesta manca de disponibilitat de places d'acollida de llarga estada es deu a tres motius:

- Les places d'acolliment de llarga estada, públiques i privades, són insuficients per donar resposta a la necessitat existent.
- La proporció de dones, infants i adolescents que arriben en situacions límit, amb greus danys emocionals a causa de la violència masclista viscuda, és cada cop més alta i, en conseqüència, els processos de recuperació són més llargs així com també les seves estades als serveis d'acolliment de llarga estada.
- La dificultat actual per accedir al mercat de treball i a l'habitatge a preus assequibles per tal de poder portar una vida independent fóra ja del dispositiu d'acollida per violència masclista.

PRINCIPALS DADES 2014

Dones acollides d'urgència: 144 dones diferents. D'aquestes, 84 dones diferents han estat acollides al Centre Municipal d'Acolliment d'Urgència per Violència Masclista (CMAU-VM).

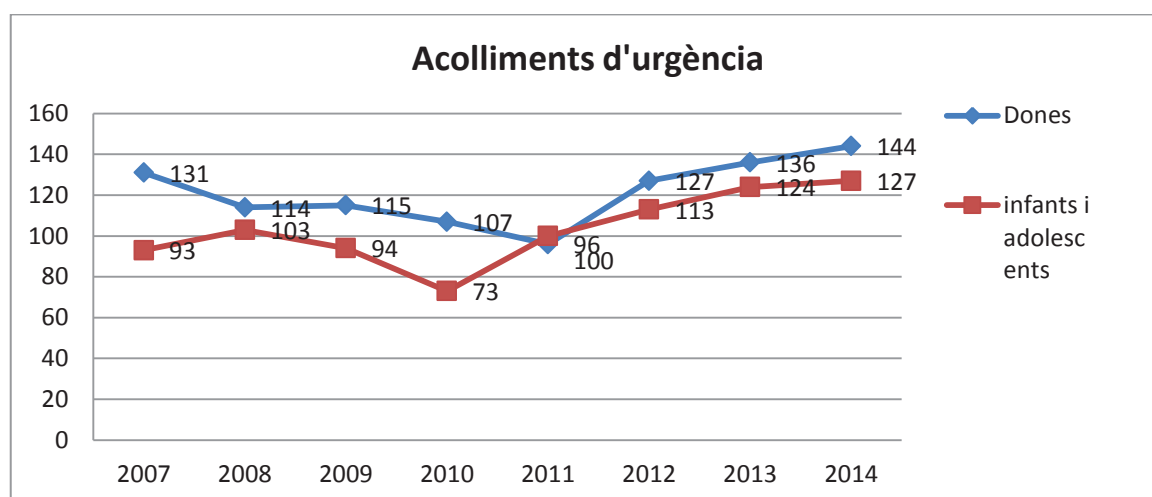
Infants o adolescents acollits d'urgència: 127 infants o adolescents diferents (fills i filles de les dones acollides). D'aquests, 88 infants i/o adolescents diferents han estat acollits al CMAU-VM.

²⁴ Estat de xoc entès com un estat de caràcter agut causat per una agressió greu, que pot durar hores o dies, i que provoca alteracions a nivell psíquic, cognitiu i, sovint, també a nivell somàtic. Sol ser freqüent que la dona se senti confosa, amb alteració de la consciència, desorientada, amb agitació, embotiment afectiu, angoixa, o d'altres manifestacions.

Si es comparen les dades d'atenció per via d'urgència i la dels acolliments d'urgència efectuats, s'observa que l'any 2014 un 79,89% de les dones ateses per via d'urgència al SARA van necessitar de serveis d'acolliment.

ACOLLIMENTS D'URGÈNCIA

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Diferència 2013-2014 %
Dones	131	114	115	107	96	127	136	144	5,88
Infants i/o adolescents	93	103	94	73	100	113	124	127	2,42

Acolliment de llarga estada

Els serveis d'acolliment de llarga estada són **recursos d'estada limitada i de transició** que permeten les dones, i els seus fills i filles, poder treballar la situació de violència viscuda i donar eines socials i personals per tal de que les dones puguin recuperar el control i l'autonomia del seu propi procés vital.

El marc legal vigent defineix que **la durada en acolliment de llarga estada** és d'un màxim de sis mesos, prorrogable sempre que calgui. A l'apartat anterior s'ha vist com en la majoria dels casos l'estada supera el sis mesos ja que les dones i els fills i filles necessiten més temps per fer front als seus processos de recuperació de la violència viscuda. S'ha d'explicar que les dones, infants i adolescents que s'acullen al dispositiu d'atenció per violència masclista sovint en situacions límit, amb greus danys emocionals a causa de la violència viscuda i, en conseqüència, els processos de recuperació són més llargs, fet que té una repercussió directa en l'allargament de la seva estada als serveis d'acolliment.

A continuació es detallen els **recursos públics i privats conveniats** existents l'any 2014 a la ciutat de Barcelona i les dades d'acolliment. La ciutat de Barcelona compta amb tres tipus de recursos públics d'acolliment de llarga estada:

- Cases d'Acolliment
- Servei residencial per a dones, i els seus fills i filles, amb doble problemàtica: violència masclista i toxicomanies. Aquest servei funciona des del novembre de 2013.
- Pisos d'acolliment:
  - Pis tutelat
  - Pisos pont en comunitats de veïns (des de juliol de 2011)

Les dones i infants o adolescents són acollits en qualsevol d'aquests recursos a proposta del Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida (SARA) amb el qual s'acorda un **únic pla de treball amb responsabilitats diferenciades i complementàries**.

Quan no hi ha places disponibles als recursos públics i als privats conveniats, es recorre a la resta d'entitats privades i la Direcció del Programa de Dona assumeix la totalitat del cost de cada plaça ocupada mentre duri l'acolliment de llarga estada.

PRINCIPALS DADES 2014

Persones diferents acollides en serveis de llarga estada²⁵: 100 dones i 108 infants o adolescents

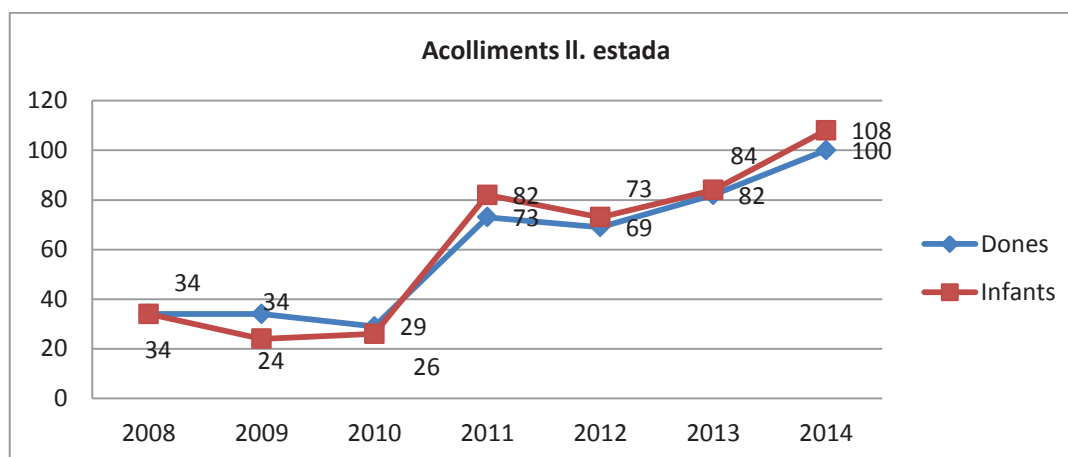
Persones acollides en serveis públics i privats conveniats, i persones acollides en serveis de llarga estada privats no conveniats finançats per la Direcció de Dona:

- **Persones acollides en serveis públics i privats conveniats:**
  - **Casa d'Acolliment de Llarga estada de Barcelona:** 25 dones i 21 infants i adolescents.
  - **Casa d'Acolliment amb entitat privada:** 23 dones i 12 infants.
  - **Servei residencial per doble problemàtica (VM i toxicomanies):** 12 dones i 6 infants o adolescents.
  - **Pis tutelat conveniat amb entitat privada:** 8 dones i 7 infants i adolescents.
  - **Pisos d'acolliment en comunitat de veïns:** 14 dones i 17 infants i adolescents
- **Persones acollides en serveis de llarga estada privats no conveniats i finançats per la Direcció de Dona:** 37 dones i 55 infants o adolescents²⁶.

²⁵ Una mateixa dona, amb o sense fills, pot utilitzar de manera ordinària diferents serveis de llarga estada (per exemple casa i pisos d'acollida). I també pot canviar de servei per motius de seguretat en ser localitzada per la persona agressora. Per aquest motiu no procedeix sumar el número de persones acollides en cada servei doncs una mateixa persona pot haver estat acollida l'any 2014 en més d'un servei de llarga estada.

ACOLLIMENTS DE LLARGA ESTADA

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Diferència 2013-2014 %
Dones	34	34	29	73	69	82	100	21,95
Infants	34	24	26	82	73	84	108	28,57

Casa d'Acolliment de Dones de Barcelona (CAD)

La titularitat de la CAD és **del Consorci de Serveis Socials de Barcelona**, que té traspassat el servei des de l'1 de gener de 2009. La Casa està **finançada íntegrament per la Direcció del Programa de Dona** de l'Ajuntament de Barcelona.

La CAD és un **servei residencial de llarga estada** que té com a objectiu oferir un espai d'acolliment i convivència per a les dones i les seves filles i els seus fills que han viscut situacions de violència masclista i que no disposen d'una xarxa familiar i/o social de suport, o que no la poden fer servir per qüestions de seguretat, proporcionant-los un entorn de seguretat física i emocional i una atenció integral a les seves necessitats.

Des de la CAD es promou un treball d'elaboració de la problemàtica que ajudi a recuperar l'autonomia, l'autoestima, la valoració personal i una relació materno-filial satisfactòria. La Casa intervé de manera conjunta i complementària amb el SARA i garanteix l'articulació amb els recursos de la comunitat i amb els diferents serveis que intervenen en la resolució de la problemàtica de les dones i de les seves filles i fills. La via d'accés a la CAD és el SARA. L'articulació amb el SARA es manté sota la mateixa lògica d'un

²⁶ Aquestes xifres resulten de sumar les dones, infants i adolescents acollits en cada servei privat de llarga estada malgrat que la mateixa dona o unitat familiar pot haver estat acollida en més d'un d'aquests serveis al llarg del 2014. És a dir, la xifra no indica dones o unitats familiars diferents. El que sí indica és que s'utilitzen tots els serveis d'acollida per violència masclista existents, tant públics com privats, per tal de donar resposta a les dones, infants i adolescents que ho necessiten.

únic pla de treball amb cada dona i unitat familiar, amb responsabilitats diferenciades per a cada un dels serveis.

La CAD ofereix **atenció permanent les 24 hores del dia, tots els dies de l'any**. Té una **capacitat màxima de 27 places distribuïdes en 10 habitacions**.

Per poder proporcionar aquesta intervenció integral, l'equip de la Casa està integrat per professionals de l'educació social, la psicologia i el treball familiar, a més de la direcció del centre. L'equip intervé tant a nivell individualitzat com grupal amb les dones i amb els infants o adolescents acollits.

L'any 2014 es van acollir 25 dones i 21 infants o adolescents diferents a la Casa d'Acolliment de Barcelona.

Casa d'acolliment d'entitat privada

La Direcció del Programa de Dona té conveniades 5 places de llarga estada en una casa d'acolliment de titularitat privada, on si es necessiten més places per derivació del SARA, l'entitat les facilita i la Direcció de Dona n'assumeix el cost extraordinari.

L'any 2014, van ser 23 les dones i 12 els infants o adolescents acollits en aquest servei de llarga estada en entitat privada.

Servei residencial d'acolliment amb doble realitat (violència masclista i toxicomanies)

L'atenció de les dones que requereixen d'una intervenció integral on abordar **la situació de violència masclista, de drogodependència i salut mental i que poden tenir fills i filles al seu càrrec** en un entorn fora de la seva llar habitual era una preocupació i un repte de la Direcció de Dona. Des de novembre de 2013 la Direcció d'Equitat i Salut recolza aquest projecte que s'ha concretat a través d'un conveni de col·laboració amb una entitat privada per posar en marxa a la ciutat de Barcelona un nou servei d'acolliment de llarga estada de caràcter urbà per a dones (i les seves filles i fills a càrrec).

L'Ajuntament va cedir dos pisos de promoció pública amb aquesta finalitat i l'any 2014 s'ha signat un conveni per a la reserva de 8 places per derivar dones, i els seus fills i filles, tant des del dispositiu d'atenció a les toxicomanies, com des del dispositiu d'atenció en situacions de violència masclista.

L'any 2014 van estar acollides de llarga estada derivades pel SARA: 12 dones i 6 infants o adolescents.

Pis tutelat conveniat amb entitat/s privada/es

Els pis tutelat disposa de 6 habitacions que poden oferir acolliment temporal a un màxim de 12 persones (dones i els seus fills/filles) o, en termes d'unitats familiars, un màxim de 6 unitats familiars diferents. Es considera, però, no recomanable que en aquesta tipologia de recurs d'acolliment convisquin més de 3/4 unitats familiars.

El 2014 van estar acollides 8 dones i 7 infants o adolescents diferents.

Pisos pont en comunitats de veïns

El pis tutelat i els pisos pont en comunitat de veïns són **serveis d'acolliment de llarga estada amb major autonomia de la dona i els infants i adolescents**. Es considera que són el servei últim previ a viure de manera independent. L'acompanyament educatiu en aquests serveis és selectiu i no pas permanent com a les cases i els serveis residencials d'acolliment.

Els pisos pont en comunicat de veïns estan gestionats pel Consorci de Serveis Socials de Barcelona i finançats íntegrament per la Direcció del Programa de Dona de l'Ajuntament de Barcelona. L'any 2014 es disposa de quatre pisos. Cada un d'aquests quatre pisos disposa de tres habitacions amb un màxim de 4 places, el que l'any 2014 suposa un total d'un màxim de 12 unitats familiars i 16 places (dones i infants o adolescents).

L'any 2014 van ser acollides 14 dones i 17 infants i adolescents.

10. Servei Telefònic d'Atenció i Protecció a les víctimes de la violència de gènere (ATENPRO)

Descripció del servei

El Programa de Teleassistència Mòbil per a víctimes de violència de gènere (ATENPRO) és un recurs que dona servei, mitjançant la tecnologia adequada, a les dones que viuen violència de gènere que **proveeix d'atenció immediata davant les eventualitats que les puguin sobrevenir**.

És un **recurs voluntari i gratuït que permet la dona estar permanentment localitzable** sigui quin sigui el lloc on es trobi, **i en contacte les 24 hores del dia i els 365 dies de l'any amb professionals** específicament preparats per donar resposta a les necessitats que puguin plantejar (angoixa, por, tristesa, inseguretat...), o a la crisi que es pugui produir.

És un recurs que permet, si s'escau, **mobilitzar ràpidament els serveis d'emergència** escaients (cossos de seguretat, ambulància, etc.) en cas que l'agressor hagi vulnerat l'ordre de protecció i/o la dona es trobi en una situació de risc o hagi estat agredida.

El servei de Teleassistència Mòbil (ATENPRO) es realitza a través d'un **telèfon mòbil** que consta d'una sèrie de característiques especials i utilitza **dos sistemes de tele localització** (GPS i cel·les GSM), a través dels quals la dona està localitzable a l'exterior i pot comunicar-se tant sols prement un botó i en la modalitat de "mans lliures."

Per tant, es tracta d'un recurs no solament enfocat a prevenir possibles agressions i garantir una atenció immediata davant de situacions d'emergència, sinó també cara a transmetre tranquil·litat i oferir suport, informació i assessorament a les usuàries del servei.

Aquest servei té una durada d'1 any, tot i que és possible prolongar-lo amb la valoració en tal sentit per part del servei referent que estigui atenent la dona (sempre per períodes d'1 any, tal i com estableix el Protocol d'Actuació del Servei Telefònic de l'ATENPRO del 27 de juliol de 2012).

Aquest recurs el poden tramitar el SARA i els Centres de Serveis Socials de l'Ajuntament de Barcelona; i l'Oficina d'Atenció a la Víctima del Delicte (OAVD) de Departament de Justícia.

Creació del recurs, òrgan competent, entitat gestora i servei interlocutor

El servei de teleassistència mòbil per a víctimes de violència de gènere (TAM-VG) es va posar en marxa al novembre de l'any 2004 a través del **Conveni de l'IMERSO signat amb la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP)**, beneficiant-se les administracions locals de l'Estat espanyol que s'hi adherien al Conveni. L'Ajuntament de Barcelona s'hi va adherir.

Aquest servei representa una de les eines que s'engloben en el *Pla de Mesures Urgents per a la Prevenció de la violència de gènere*, aprovat pel Consell de Ministres el 7 de maig de 2004.

Era l'IMSERSO qui finançava i adjudicava la gestió del servei de teleassistència mòbil per violència de gènere (TAM-VG) mitjançant contracte de prestació de serveis.

Des de la posta en marxa d'aquest servei a Catalunya ha estat la Creu Roja l'entitat adjudicatària. Al desembre de 2012 es va fer una nova adjudicació i la Creu Roja va passar a gestionar l'ATENPRO en tot el l'Estat Espanyol.

Criteris d'accés a l'ATENPRO

Totes les dones que viuen, o han viscut, una situació de violència de gènere i que compleixen els següents requisits **tenen dret i es poden beneficiar** de l'ATENPRO:

- Ser major d'edat (encara que es contemplen excepcions)
- Ha d'existir denuncia amb mesures de protecció (cautelars o en sentència ferma).
- La persona maltractadora ha de ser la parella o ex-parella.
- No conviure amb la persona que l'ha sotmès a maltractament.
- Participar en programes especialitzats d'atenció a les víctimes de violència de gènere que existeixin en la seva localitat.
- Acceptar el servei.

Les dones que tenen ordre de protecció o mesura d'allunyament són informades d'aquest dret en el text de la sentència i/o interlocutòria judicial i, posteriorment, tant pels Mossos d'Esquadra com per l'Oficina d'Atenció a la Víctima del Delicte de Barcelona del Departament de Justícia que faran el seguiment de l'ordre de protecció. Per aquest dos serveis passen totes les dones que tenen ordre de protecció vigent.

Els serveis socials i resta de serveis membres del *Circuit Barcelona contra la violència vers les dones* informen a les dones que atenen en el seu dispositiu i reuneixen els esmentats requisits.

Altres requisits d'alta excepcional

Segons el *Protocol d'Actuació del Servei Telefònic de l'ATENPRO* de 27 de juliol de 2012, hi ha altres requisits d'alta que permeten sol·licitar l'ATENPRO sempre i quan el servei referent de la dona valori que hi ha una situació de risc per la dona i/o pels seus fills i filles. En aquests supòsits no està garantit el dret a l'ATENPRO. La valoració i decisió sobre si es concedeix o no el servei de teleassistència mòbil en aquests casos és competència de la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP).

Els criteris de sol·licitud mitjançant el *tràmit d'alta excepcional de l'ATENPRO* són els següents:

- Quan la dona encara no ha interposat denúncia, o havent-la posat no disposa de mesures de protecció (perquè aquestes han finalitzat o perquè no se li han concedit), sempre i quan el o la

professional referent valor que degut a la situació de risc, la dona necessita d'aquest recurs tot i que no compleixi cap dels requisits prèviament esmentats .

- Quan la dona és menor d'edat.
- Quan es tracta d'infants o adolescents víctimes també de la violència de gènere que viu la mare.

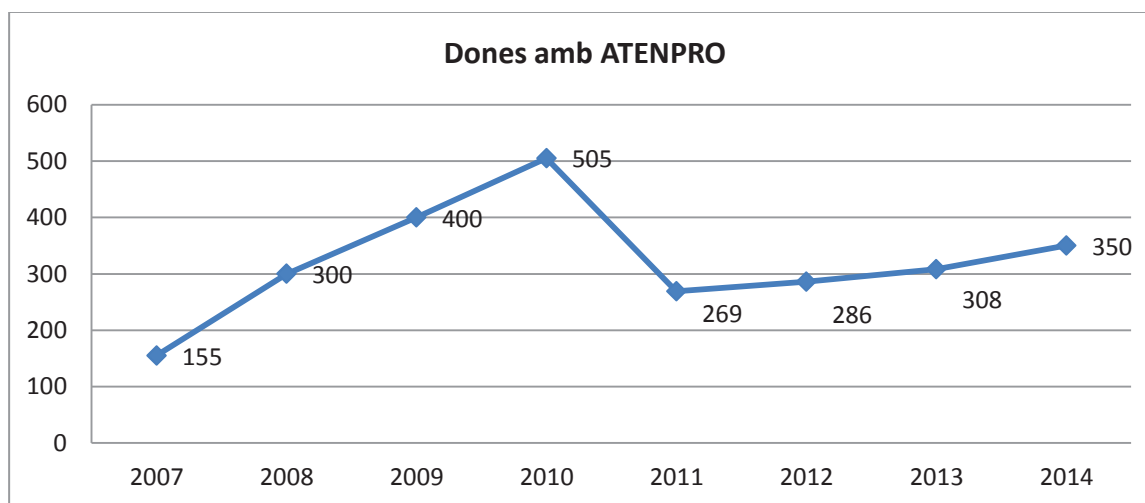
Principals dades

PRINCIPALS DADES 2014

Dones amb servei d'ATENPRO: 350 dones (increment del 13,63%).

Malgrat els diferents canvis en els criteris d'accés i en els procediments a seguir, el cert és que l'ATENPRO és un recurs consolidat en l'àmbit de la lluita contra la violència masclista exercida per la seva parella o ex-parella.

	2007	2008	2009	2010	2011 ²⁷	2012	2013	2014
Dones amb servei ATENPRO	155	300	400	505	269	286	308	350

²⁷ En la comparativa de les dades anuals des del 2007, s'observa una davallada molt important del número de dones que en 2011 (46,73%) disposaven del servei de teleassistència respecte el 2010. El descens es deu als canvis en els criteris d'accés que va introduir el Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat en assumir les competències que anteriorment corresponien al Ministeri d'Igualtat. Paral·lelament, els ATENPRO en actiu van tenir un procés de depuració consistent en donar de baixa aquells aparells respecte dels quals s'havien produït reiteradament incidències per mal ús per part de la dona (oblidar-se repetidament de carregar la bateria, no portar habitualment el mòbil amb ella i circumstàncies similars)

11. Servei d'Atenció a Homes per la promoció de relacions no violentes (SAH)

Descripció del servei i principals dades

El Servei d'Atenció a Homes per la promoció de relacions no violentes (SAH) és un **servei ambulatori d'informació, assessorament i tractament psicoeducatiu** adreçat a **homes que exerceixen o han exercit qualsevol tipus de violència cap a la seva parella i/o a les seves filles i/o fills**. L'objectiu principal del servei és treballar amb els homes per eliminar o disminuir els maltractaments i aconseguir unes relacions de parella i familiars més respectuoses i igualitàries.

El SAH ofereix un espai de reflexió als **homes que accedeixen voluntàriament** per poder treballar els temes següents:

- Identificar i reconèixer els comportaments i les actituds violentes.
- Assumir la responsabilitat dels actes violents i les conseqüències que tenen.
- Comprendre per a què fan servir la violència.
- Conèixer el procés de la violència masclista.
- Trobar alternatives no violentes en les seves relacions.

La **metodologia del SAH** amb els homes usuaris es fa a través de:

- Intervenció individual d'acolliment: té per objectiu valorar la situació i oferir una ajuda personalitzada,
- Intervenció grupal²⁸ es facilita un treball biogràfic sobre els rols i els models d'home i de dona, es treballen la millora de l'autoconeixement, la identificació i l'expressió d'emocions, la resolució no violenta dels conflictes, la comunicació, l'empatia, l'autoestima, etc.

Altra qüestió important per a desenvolupar el treball del servei, és que els homes usuaris facilitin el **contacte amb les seves parelles o ex parelles** per tal de:

- Informar-les sobre el servei,
- Valorar el risc de futures situacions de violència
- Oferir suport especialitzat i acompanyar-les en la derivació
- Contrarestar qualsevol intent d'un ús manipulador que els homes puguin fer respecte a l'assistència al nostre servei.

PRINCIPALS DADES 2014

Homes atesos com a usuaris del servei: 158

Presencialment: 137 homes

²⁸ Els grups de la intervenció grupal són setmanals i tenen una durada de 9 mesos.

Telefònicament: 21 homes
Dones ateses com a parelles o ex-parelles d'aquests usuaris: 116
Presencialment: 70 dones
Telefònicament: 46 dones
Tractament grupal:
3 nous grups d'homes.
37 participants.
89 sessions.
Procedència:
26,21 % per pròpia iniciativa.
73,78 % derivats per professionals de la xarxa pública i privada.

Accions de sensibilització: 12
Cursos de formació per a professionals: 7

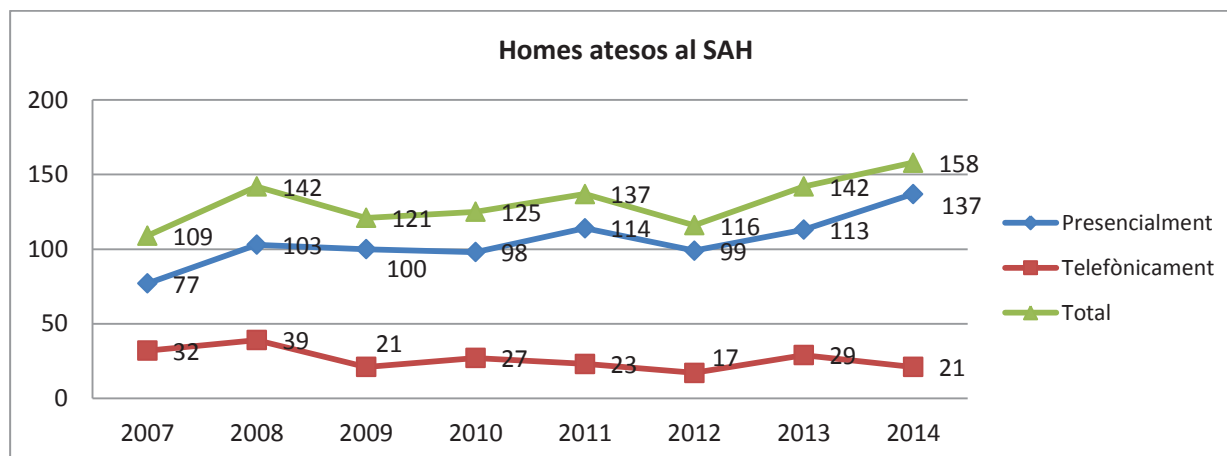
Principals dades i comparativa

En l'atenció presencial del 2014, es van atendre 137 homes usuaris del servei, xifra superior a l'any 2013 en un 21,24%. Es va contactar amb 70 dones com a parelles o ex-parelles (21% més que l'any anterior) d'aquests usuaris. Així el SAH va atendre presencialment un total de 207 persones, que representa un increment del 23,21% respecte el 2013.

A més, es van atendre telefònicament 67 persones (21 homes i 46 dones), que representen un 48,89% més que el 2013.

Tot i que des del 2007 es manté, en general, la tendència de **creixement progressiu** de persones ateses al servei, aquest any l'increment va venir donat pels homes atesos presencialment, cosa que es valora molt positivament.

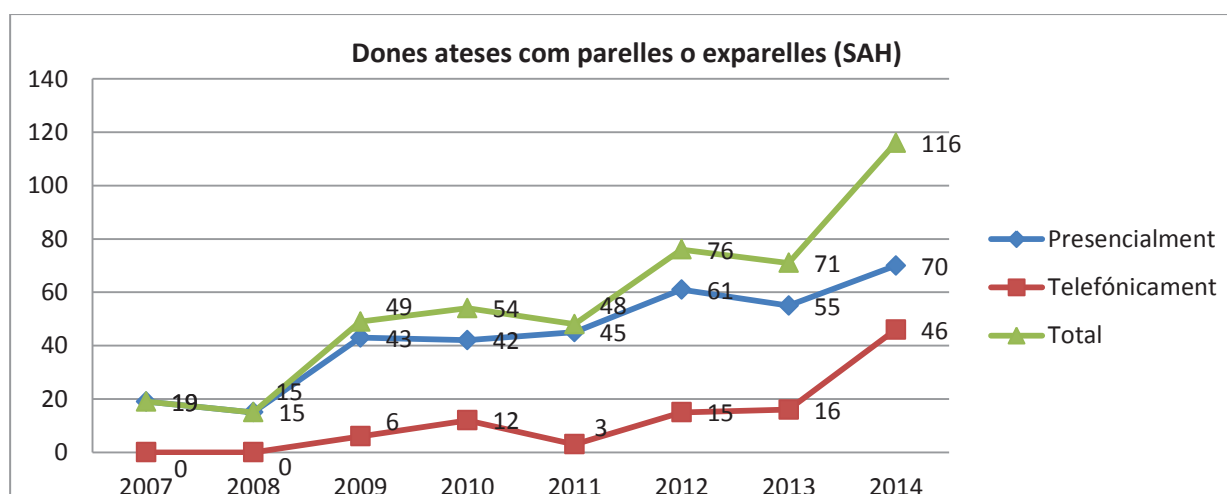
NOMBRE ATENCIONS	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Diferència 2013-2014 %
Homes atesos presencialment	77	103	100	98	114	99	113	137	21,24%
Homes atesos telefònicament	32	39	21	27	23	17	29	21	-27,59%
Subtotal homes	109	142	121	125	137	116	142	158	11,27%
Dones ateses presencialment, com a (ex)parelles dels homes atesos	19	15	43	42	45	61	55	70	27,27%
Dones ateses telefònicament com a (ex)parelles dels homes atesos	-	-	6	12	3	15	16	46	187,50%
Subtotal dones	19	15	49	54	48	76	71	116	63,38%
TOTAL	128	157	170	179	185	192	213	274	28,64%

Pel que fa a la intervenció amb els **homes atesos** al servei, es van realitzar un total de 524 entrevistes (34,36% més que l'any 2013). D'aquestes, 281 corresponen a la fase d'acolliment, 189 a la fase de tractament individual (63 homes), 89 sessions de treball grupal (37 homes), i 54 entrevistes a la fase de seguiment.

El 2014 es van atendre més homes en la **fase d'acollida** (un 34,67% més), però menys homes en **tractament individual**, (un 36,51%), i en **tractament mixt** (tractament que combina sessions grupals i entrevistes individuals), un 30,77% menys que en 2013. En canvi, al 2014 ha augmentat un 23,33% el nombre d'homes atesos en tractament grupal.

Pel que fa a les **dones ateses com a parelles o ex-parelles** el 2014, el volum va augmentar un 27,27%, la major part en la fase d'acollida de la parella o ex parella (un 64,29%). Les dones representen un 42,34% del total de persones ateses aquest any, front a un 33 % el mateix període de 2013.

Tractament grupal

Pel que fa als tractaments grupals, el 2014 s'iniciaren tres grups de tractament, un cada quatre mesos, i es van tancar dos grups que s'havien iniciat durant el 2013. En total, hi van participar 37 homes (7 més que en 2013) i es van realitzar 89 sessions.

El servei **potencia el treball grupal**, per sobre del tractament individual, perquè aquesta metodologia ofereix avantatges importants respecte al treball individual:

- Desindividualitza la problemàtica de la violència de gènere i visibilitza els seus components socials i culturals.
- Permet identificar en els altres membres del grup aspectes que són difícils de reconèixer en un mateix.
- Facilita que es qüestionin mútuament creences, discursos i actuacions relacionades amb l'exercici de la violència i permet que aprenguin dels avanços i de les estratègies d'èxit dels altres.
- Permet observar la mateixa interacció i treballar processos i patrons de comunicació, percepció i significació de l'experiència en situacions de conflicte entre els homes en el grup. El treball grupal afavoreix modelar maneres alternatives de comunicació i relació per part dels facilitadors.
- El grup pot convertir-se en una xarxa de suport social significativa pels seus membres, i en un espai de construcció i elaboració de intimitat.

Els **continguts** que es desenvolupen en el treball grupal amb els homes són:

- Responsabilització de la violència exercida.
- Anàlisi d'episodis violents.
- Relació entre masculinitat i violència.
- Relació amb la violència en la pròpia història de vida.
- Noves formes de relació i aprenentatge d'habilitats relacionals.

Pel que fa a l'**evolució de la participació en els grups**, tenint en compte que està limitada a 12 homes per grup, aquesta ha anat creixent progressivament especialment a partir de 2011 amb especial incidència els dos últims anys.

NOMBRE DE PARTICIPANTS EN GRUPS	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Diferència 2013-2014 %
Usuaris	27	27	28	22	26	30	30	37	23,33
Sessions	63	61	63	51	45	80	87	89	2,30

Procedència de les demandes al servei

Al 2014 i segons la procedència, les sol·licituds d'atenció generades al servei van arribar al servei exclusivament per. Aquestes dades indiquen que ha millorat molt el coneixement del servei per part dels homes, donat que arriben directament un 53,73% més que el 2013.

Pel que fa a les derivacions, durant el 2014 van millorar especialment les derivacions des dels serveis socials, Mossos d'Esquadra, i els serveis de salut.

CENTRES DERIVANTS (%)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
CAP Salut	13,00	10,00	7,00	32,10	14,70	12,50	24,39	18,42
Serveis Socials	13,00	13,00	27,00	3,60	32,40	25,00	24,39	23,68
Serveis especialitzats en violència i associacions de dones	37,00	40,00	40,00	21,50	8,80	4,17	12,20	7,89
Salut Mental	10,00	13,00	3,00	7,10	2,90	16,67	7,32	7,89
Serveis penitenciaris	-	-	-	-	8,80	8,33	7,32	7,14
Professionals privats	17,00	8,00	10,00	7,10	0,00	29,16	7,32	0,00
Altres Institucions (entre d'altres, Mossos, OAVD...)	0,00	6,00	7,00	14,30	11,70	4,17	7,32	31,03
PIAD	7,00	4,00	0,00	7,10	2,90	0,00	4,88	1,32
EAIA	0,00	4,00	3,00	3,60	8,80	0,00	2,44	0,00
CAS Drogo dependències	3,00	2,00	3,00	3,60	2,90	0,00	2,44	2,63

Perfil dels homes atesos el 2014

Els homes atesos al servei durant el 2014 mostraren una gran *heterogeneïtat* de **variables demogràfiques i característiques psicosocials**, el que demostra la inexistència d'un perfil homogeni dels homes que exerceixen violència. Malgrat tot, es poden determinar una sèrie de trets particulars i més habituals dels homes atesos al SAH.

Edat dels homes atesos al SAH

Com en anys anteriors, la forquilla d'**edat dels homes atesos** continuà sent ampla: des de 18 a 72 anys. Les dades mostren que els usuaris més nombrosos del servei han estat homes força joves: entre 26 i 45 anys, tram d'edat més favorable per provocar transformacions.

La distribució percentual per franges d'edat es va mantenir força estable respecte l'any 2013, tot i que en el 2014 ha disminuït lleugerament la franja corresponent als homes de més de 65 anys. Un 65,69 % dels usuaris tenen entre 26 i 45 anys, xifra lleugerament superior a la del 2013. Per altra banda, el grup d'edat a partir de 46 anys va representar un 26,28 % el 2013.

EDAT (%)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
18-25 anys	6	6,8	6	6,4	6,1	10,10	8,55	8,03
26-35 anys	34	26,5	33	33,6	32,4	26,26	20,51	25,55
36-45 anys	38	35	30	23,6	25,4	33,33	39,32	40,15
46-55 anys	15	17,1	23	27,3	24,5	19,19	20,51	18,98
56-65 anys	5	10,3	6	9,1	7	5,05	5,98	5,11
+ de 65 anys	2	4,3	2	2,7	4,3	6,06	5,13	2,19
NC	4,3	17,6	2,4	12,0	0,3	0,00	0,00	0,00

Nivell d'estudis dels homes atesos al SAH

Pel que fa al nivell d'estudis, la majoria dels usuaris tenien estudis primaris i secundaris el que correspon a un 52,55% el 2014 (47,01% el 2013). Un 24,82% tenen estudis superiors i un 18,98% han cursat Formació Professional. Un nombre reduït d'usuaris no tenen estudis (3,65%), xifra inferior al 2013.

NIVELL D'ESTUDIS (%)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sense estudis	0,00	4,00	3,00	2,10	3,00	1,01	4,27	3,65
Primaris	46,00	31,00	22,00	30,90	32,8	33,33	32,48	33,58
Secundaris	17,00	25,00	24,00	19,10	23,68	21,21	14,53	18,98
Formació Professional	7,00	10,00	24,00	23,40	21,05	17,17	20,51	18,98
Superiors	29,00	30,00	24,00	24,50	21,05	27,27	28,21	24,82
NC	19,00	21,00	19,00	24,80	0,00	0,00	0,00	0,00

Situació laboral dels homes atesos al SAH

En el 2014, el 65,69% dels usuaris treballaven, respecte un 60,68% en 2013 (un augment de 5,01 punts respecte al 2013). Aquest percentatge ha anat progressivament davallant coma conseqüència de la conjuntura econòmica des de 2007 fins el 2013, però al 2014 sembla que canvia la tendència.

SITUACIÓ OCUPACIONAL (%)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Treballen	80,00	68,10	71,00	76,80	69,30	67,68	60,68	65,69
Atur	14,40	20,70	20,00	12,00	18,42	21,21	29,06	27,74

Jubilats	3,30	6,00	5,00	6,00	10,53	11,11	9,40	5,11
Baixa	2,20	5,20	4,00	5,00	1,75	0,00	0,85	1,46
NC	10,00	10,00	19,00	24,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Nacionalitat dels homes atesos al SAH

Al 2014 un 63,50% d'usuaris tenien nacionalitat espanyola i un 36,5% eren estrangers, dades força semblants a les xifres dels anys anteriors. Del total de 26 nacionalitats diferents registrades a la espanyola, les que comptaren amb més usuaris van ser les de països d'Amèrica Llatina (un 18,24%), tot i que aquesta xifra va baixar respecte l'any anterior.

PROCEDÈNCIA (%)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Espanya	68,80	72,00	66,00	69,60	62,20	59,60	58,12	63,50
Amèrica Llatina	13,80	15,00	8,00	13,60	26,30	32,32	27,35	18,24
Àfrica	13,80	13,00	2,00	0,00	2,60	1,01	3,42	3,64
Altres	3,60	0,00	24,00	16,80	8,90	7,07	11,11	14,61

Estat civil dels homes atesos al SAH

Pel que fa a l'estat civil dels usuaris atesos el 2014, hi va haver un predomini dels homes casats, tot i que el nombre total és inferior al 2013 (un 35,77% respecte al 41,88% del 2013), i solters el 31,39% (31,62% el 2013), que en total sumen el 67,16% dels usuaris (el 2013 el 73,50%). El volum d'homes que conviuen amb la parella de fet va augmentar lleugerament, en 4,11 punts. Els homes separats i divorciats sumaren el 20,44% del total, una proporció semblant als altres anys (18,8% el 2013).

ESTAT CIVIL (%)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Casat	45,50	46,00	44,00	46,30	44,70	47,47	41,88	35,77
Parella de fet	6,90	7,00	9,00	10,60	6,10	4,04	6,84	10,95
Divorciat	18,80	17,00	26,00	27,60	36,00	7,07	3,42	5,11
Separat	10,90	12,00	9,00	7,30	10,50	12,12	15,38	15,33
Solter	14,90	14,00	10,00	4,10	35,96	28,28	31,62	31,39
En tràmits	2,97	3,00	2,00	4,10	1,80	1,01	0,85	1,46
NC	7,90	15,00	19,00	1,60	0,00	0,00	0,00	0,00

Paternitat i convivència dels homes atesos al SAH

Durant el 2013 fins a un 70,91% dels homes atesos eren pares (pràcticament igual que l'any anterior). Malgrat això, només un 26,28% els usuaris convivia amb els fills/filles o amb els fills/filles i la parella. D'altra banda, si bé majoria els fills i filles eren menors de 10 anys (51,74%), un 28% dels fills i filles eren majors d'edat.

Pel que fa a la **unitat de convivència**, novament al 2013 la majoria dels homes atesos vivien amb la parella (27,01%) o amb la parella i amb fills/es (26,28%). De la resta, un 12,41% vivia sol i un 20,44% amb familiars.

Aquests percentatges d'usuaris que vivien amb les seves parelles i/o amb els seus fills i/o els fills de la parella indiquen la necessitat de treballar amb els homes per tal de prevenir futura violència cap a les parelles i els/les fills/es, i les conseqüències que podien tenir tant per les dones com pels infants i adolescents amb qui vivien.

CONVIVÈNCIA (%)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Parella o parella i fills/es	50,00	60,00	57,00	55,70	57,90	56,57	57,27	58,40
Familiars	10,00	14,00	17,00	18,90	18,40	16,16	17,09	20,44
Sol	19,00	20,00	25,00	23,80	20,20	21,21	14,53	12,41
Amb amics	5,00	5,00	1,00	1,60	3,50	6,06	6,84	6,57
NC	16,00	15,00	19,00	2,40	0,00	0,00	4,27	2,18

Dades psiquiàtriques dels homes atesos al SAH i consum de substàncies tòxiques

Tant en referència al **consum de tòxics** com als **antecedents psiquiàtrics**, en el 2014 es va poder apreciar que augmentava un 33,33% el nombre d'usuaris que consumien substàncies tòxiques i que havien acudit a algun servei psicològic/psiquiàtric: al voltant del 47,45% dels homes amb antecedents psiquiàtrics front el 55% el 2013, i del 58,39% amb reconeixement de consum de substàncies front el 49% el 2013.

Aquestes dades corroboren la tesi en la què el consum de substàncies tòxiques **no té una relació de causa-efecte** amb la violència dels homes agressors, tot i que sí es tenen en compte com a problemàtiques associades.

CONSUM DE SUBSTÀNCIES (%)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sí	29,36	38,53	25,62	31,20	37,70	49,49	49,00	58,39%
No	33,03	54,13	45,45	40,80	62,30	50,51	51,00	41,61%
NC	62,39	37,61	28,93	28,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Violència que han exercit

Tipus de violència exercida

Les dades indiquen, un any més, que la tipologia de **violència més recurrent** és la combinació de violència física i psicològica.

En el tipus de **violència reconeguda** s'observa una tendència a que s'igualin en termes relatius els casos de **violència psicològica** i els que també exerceixen **violència física**. A més de que al 2014 en la major part de casos va haver-hi **violència física i psicològica**, la **violència psicològica exclusivament** va es va reduir en 2,69 punts. També al 2014 s'han reduït els caos de **violència sexual**.

Respecte a l'evolució des del 2007, es pot dir que va creixent la violència que és només psicològica, i va disminuir, sobretot des de 2011, la violència física acompanyada de violència psicològica, la qual cosa ens indica un bon pronòstic per als tractaments.

	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
VIOLÈNCIA EXERCIDA	Usuaris	%	Usuaris	%	Usuaris	%	Usuaris	%	Usuaris	%	Usuaris	%	Usuaris	%	Usuaris	%
Psicològica	15	13,76	21	14,79	20	16,53	18	14,40	24	21,05	25	25,25	45	38,46	49	35,77
Física i psicològica	57	52,29	86	60,56	64	52,89	67	53,60	90	78,95	67	67,68	66	56,41	85	62,04
Física, psicològica i sexual	4	3,67	3	2,11	9	7,44	10	8,00	0	0,00	7	7,07	6	5,13	3	2,19
NC	32	29,36	28	19,72	27	22,31	30	24,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
TOTAL	109	100	142	100	121	100	125	100	114	100	99	100	117	100	137	100

Temps de durada de la violència exercida

En el 2014, igual que l'any 2013, en la major part dels casos la **violència exercida** va tenir una durada inferior als 5 anys (63,51%), augmentat lleugerament el 2014 (19,18%), per tant es tracta de situacions menys cronificades. D'aquests, un 43,80% arriba al servei abans del 3 anys d'estar exercint violència vers la parella. De forma semblant al 2013, una petita part corresponent al 5,84% porta més de 20 anys exercint violència masclista.

Pel que fa a l'evolució, de 2007 a 2011 els intervals inferiors a 3 anys són també els més alts i van incrementant-se progressivament: la intervenció dins dels períodes relatius a la violència exercida inferior a 3 anys de durada redueix la probabilitat d'una cronificació del fenomen de la violència. D'aquí la importància i necessitat de continuar treballant per a una millor detecció i derivació per part de la xarxa pública; per això, el *Circuit Barcelona* ha estat coordinant una comissió sobre aquesta matèria on participa el projecte del SAH *Canviem-ho*, i ha elaborat la *Guia de recomanacions per la detecció de*

violència masclista en homes, que al 2014 està desplegant la formació per utilitzar-la entre professionals dels serveis socials i de salut, especialment.

TEMPS DE DURADA DE LA VIOLÈNCIA															
	<1 any		1 a 3 anys		3 a 5 anys		5 a 9 anys		10 a 20 anys		20 o més anys		NC		TOTAL
	usuaris	%	usuaris	%	Usuaris	%	usuaris	%	usuaris	%	usuaris	%	usuaris	%	
2007	7	6,42	17	15,60	4	3,67	12	11,01	13	11,93	3	2,75	53	48,62	109
2008	28	19,72	16	11,27	12	8,45	16	11,27	6	4,23	9	6,34	55	38,73	142
2009	17	14,05	19	15,70	12	9,92	15	12,40	2	1,65	10	8,26	46	38,02	121
2010	11	8,80	22	17,60	15	12,00	8	6,40	12	9,60	14	11,20	43	34,40	125
2011	18	15,79	36	31,58	15	13,16	15	13,16	15	13,56	15	13,16	0	0,00	114
2012	11	11,11	38	38,38	9	9,09	14	14,14	14	14,14	13	13,13	0	0,00	99
2013	18	15,38	37	31,62	18	15,38	17	14,53	15	12,82	12	10,26	0	0,00	117
2014	23	16,79	37	27,01	27	19,71	26	18,98	16	11,68	8	5,84	0	0,00	137

Situació judicial dels homes atesos al SAH

En el 2014 ha crescut el percentatge d'usuaris en situació judicial (amb **denúncia**) al voltant del 54 % del total d'usuaris, grup que ha anat creixent en els últims anys.

Un 83,78% dels usuaris en situació judicial havien estat **denunciats per violència de gènere**, i d'aquest un 37,84% tenien **condemna**. Dels 74 usuaris en situació judicial, 27 d'ells tenien interposada una **ordre d'allunyament**, és a dir, el 36,49%.

La denúncia és, per a molts homes, el detonant que els motiva per a fer canvis en la seva forma de relacionar-se. S'ha d'aprofitar aquest moment per a vincular-los al SAH i iniciar un procés d'acompanyament i motivació per al canvi.

DENÚNCIES INTERPOSADES A HOMES ATesos AL SAH

Any	Amb denúncia		Sense denúncia		NC		TOTAL
	Usuaris	%	Usuaris	%	Usuaris	%	Usuaris
2007	40	36,70	36	33,03	33	30,28	109
2008	57	40,14	56	39,44	29	20,42	142
2009	43	35,54	48	39,67	30	24,79	121
2010	46	36,80	47	37,60	32	25,60	125

2011	52	45,61	62	54,39	0	0,00	114
2012	43	43,43	56	56,57	0	0,00	99
2013	50	42,74	67	57,26	0	0,00	117
2014	74	54,01	63	45,99	0	0,00	137

12. Projecte de prevenció Canviem-ho. Homes per l'equitat de gènere

Descripció del servei i principals dades

El projecte *Canviem-ho. Homes per l'equitat de gènere* (en endavant *Canviem-ho*) va endegar el 2009 el seu desplegament dins el Servei d'atenció a homes per la promoció de relacions no violentes (SAH), com a **projecte de prevenció i sensibilització adreçat als homes**.

El 3 de març de 2011 es va fer la **presentació institucional** del projecte i de la seva web²⁹, i durant el primer semestre de 2012 va continuar la tasca de difusió per tal de consolidar-lo i fer-lo visible entre les xarxes de professionals i serveis de la ciutat de Barcelona, així com entre el teixit associatiu i els homes a nivell individual.

Els **objectius generals** del *Canviem-ho* són:

- Prevenir en la població d'homes de Barcelona les conductes i les relacions violentes cap a la parella i cap els fills i les filles.
- Qüestionar el model de la masculinitat hegemònica predominant i visibilitzar les seves conseqüències negatives per a les dones, les nenes i els nens i els propis homes.
- Co-construir i difondre models alternatius, diversos i flexibles de masculinitat que possibilitin l'equitat entre homes i dones.

Principals dades

El 2014 es va continuar amb el treball de consolidació i arrelament del *Projecte Canviem-ho* entre els diferents serveis de l'Ajuntament de Barcelona, la xarxa de serveis públics i la xarxa d'associacions de la ciutat.

El que més destacable de l'any 2014 seria:

- Elaboració i publicació del recurs pedagògic on line *Masculinitat(s)*, en col·laboració amb el Centre per a la Igualtat i Recursos per a les Dones (CIRD).
- Difusió de la *Guia de Recomanacions per la detecció de la violència masclista en homes*, a Catalunya i la resta de l'Estat, acompanyada de la realització d'accions formatives per la utilització de la guia i en d'altres formacions més generals o globals.
- Continuació dels grups de pares amb una millora moderada en tant al número d'homes participants i usos realitzats del servei.
- Continuació del treball iniciat amb els CRAE (del Consorci de Serveis Socials de Barcelona) amb la presentació de les dades de la prospecció realitzada entre els i les professionals -a nivell individual-, i l'inici de les sessions formatives amb els equips educatius.

²⁹ www.bcn.cat/canviem-ho

- Col·laboració iniciada amb el Servei municipal de Gestió de conflictes en l'àmbit urbà amb la realització de tallers al carrer amb grups organitzats i la posterior connexió amb el programa d'atenció a adolescents i joves del SAH.

El 2014 van augmentar el nombre d'**accions de sensibilització** (xerrades i tallers) i d'aprofundiment (cursos de formació, grups de pares, projectes específics) realitzats respecte a l'any 2013.

Al mateix temps, el projecte amb els **grups de pares de preparació al naixement** als diferents serveis d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (ASSIR) de la ciutat, va millorar durant el 2014 amb la consolidació dels 5 grups a tota la ciutat, –al 2013 es va augmentar un grup respecte als anys anteriors– i la continuïtat del grup de treball de professionals del PASSIR per dissenyar noves intervencions adreçades a homes.

Pel que fa a les **accions de difusió** del *Canviem-ho*, el 2014 es van realitzar:

- Presentació del *Canviem-ho* a diferents organismes i serveis públics:
  - Seminari amb els responsables dels serveis socials i de tractament dels centres penitenciaris de Barcelona. Serveis Penitenciaris. Departament de Justícia.
  - Presentació a l'equip de professionals dels serveis socials i de tractament al centre penitenciar La Model.
  - *Circuit Barcelona contra la violència vers les dones*, de Nou Barris
  - Presentació a l'equip de professionals dels serveis socials i de tractament al centre penitenciar de Wad-Ras.
  - CAP Horta
  - Delegació del govern per a la violència de gènere
- Presentacions públiques del Projecte:
  - Jornada de l'Associació Catalana de Municipis.
  - Associació de veïns i veïnes del Clot-Camp de l'Arpa.
- Web www.bcn.cat/canviem-ho³⁰ que va rebre 17 consultes, un total de 2.983 visites, 6.554 pàgines vistes i 2.433 visitants únics.
- Demandes externes: es van rebre 41 demandes externes (9 més que l'any anterior), de les quals 33 van estar per la via del correu electrònic, 6 per via telefònica i 2 presencials.

Accions de sensibilització, formació i aprofundiment

Les línies temàtiques i objectius desenvolupats el 2014

Les línies temàtiques treballades giraren al voltant de:

- Promoure la implicació dels homes en la prevenció i l'eradicació de les violències masclistes

³⁰ A finals de 2014 va canviar el sistema de recompte estadístic de les webs municipals de Barcelona, i això fa que en aquest informe no es pugui fer la comparació amb les estadístiques de 2013.

- Promoure la conciliació de la vida laboral i familiar i, concretament, la coresponsabilitat dels homes en les tasques domèstiques i en la cura de les persones, especialment de les persones dependents a la família
- Masculinitats i perspectiva de gènere

Promoure la implicació dels homes en la prevenció i l'eradicació de les violències masclistes

Aquesta promoció es concretà en:

- Tallers sobre prevenció de violència en la parella adreçats a adolescents i joves:
  - IES La Mercè, alumnes de mòduls formatius.
  - IES La Guineueta, alumnes de mòduls formatius.
  - INS Carrascon i Formiguera, alumnes de mòduls formatius.
  - Fundació Trinijove, joves de l'equip de futbol.
  - Save the Children, nois del Casal de joves de Trinitat Vella
- Tallers de prevenció de violència per a homes:
  - Programa DEVI del Centre Penitenciari de Joves.
  - Grup d'homes de La Model
- Participació en el Projecte Parck-life, a petició del Servei municipal de gestió de conflictes, amb un taller per la prevenció de violència masclista i detecció de violència en la parella en nois contactats al carrer a partir de grups organitzats.
- Xerrades:
  - *Com prevenir la violència en la parella.* 3 xerrades amb 3 grups de 2on d'ESO de IES Milà.
  - *Concepte de violència masclista i abordatge del fenomen* al Centre Cultural Santa Eulàlia-Vilapicina.
  - *La violència de gènere: Cosa d'homes?* a l'IES Guineueta.
  - *Com podem els homes prevenir la violència masclista?* a l'Escola del Centre Penitenciari joves.
- Formació:
  - *Guia de recomanacions per la detecció de la violència masclista amb homes*, al Circuit d'Horta (3h), Circuit de l'Eixample i de Sant Gervasi -es van unir els dos circuits- (3h)
  - *Detecció i Abordatge de la violència masclista amb homes*, al Punt de Trobada BCN3 (10h)
  - *Prevenció de la violència Masclista* en el CREA del CSSBCN Centre d'Acollida CODA (Grup 1, i Grup 2) (4h a cada un dels dos grups), al Centre d'Acollida Mas Pins (4 h)
  - Formació al CRAE Pis Maragall sobre "Prevenció de la violència Masclista en el CREA's del CSSBCN" 4h

Promoure la conciliació de la vida laboral i familiar i, concretament, la coresponsabilitat dels homes en les tasques domèstiques i en la cura de les persones, especialment de les persones dependents a la família

Durant el 2014, en col·laboració amb els PASSIR de l'Institut Català de la Salut, es van realitzar 5 Grups de Pares de preparació al naixement amb 7 sessions cadascun, el que suposa un total de 35 sessions. A més es van realitzar 4 sessions grupals de seguiment amb grups anteriors. Un total de 39 sessions en la totalitat del projecte.

D'aquesta manera, uns 17 homes van el nombre mig d'assistents a les **sessions informatives** (en total 86 homes), amb una assistència al grups d'una mitja de 12 homes (total de 59 homes). Finalment, la mitja d'assistència al seguiment grupal de 6 mesos ha estat de 8 homes, donant un total de 31 homes. D'aquesta manera, s'ha fet **intervenció** amb 110 homes diferents (homes que com a mínim han rebut una intervenció).

— Xerrades:

- Xerrada sobre "Els grups de pares de preparació al naixements", al Grup de Treball del Consell de Benestar Social.
- Xerrada sobre la Paternitat responsable i els grups de pares a l'ASSIR Muntanya
- Xerrada-Taller "Paternitats en moviment: els homes també cuiden" a la Cooperativa Ciutat Invisible.

Masculinitats i perspectiva de gènere

Es van realitzar accions de sensibilització a partir de la participació en jornades, taules rodones, cursos, etc., concretament:

— Presentació del recurs pedagògic on line "Masculinitat(s)".

— Tallers sobre "Masculinitat tòxica":

- Associació de veïns/es Clot-Camp de l'Arpa.
- Jornades de l'Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència
- Fòrum contra les violències de gènere
- Jornada del Servei de Promoció i Suport a la discapacitat.
- Grup d'homes aturats usuaris de serveis Socials, el CSS Raval Sud.

— Participació a la taula rodona a la presentació del Recurs "Coresponsabilitat" del CIRD.

13. Enfortiment dels centres de serveis socials bàsics per a la millora de detecció i de l'atenció en situacions de violència masclista

Precedents

Amb la participació de tots els serveis municipals implicats, els anys 2006 i 2007, es va procedir a la **protocol·lització de la intervenció des dels serveis socials amb les dones que viuen o han viscut violència masclista i amb els seus fills i les seves filles**. En resultes d'aquest treball, durant el 2007 es van editar els documents següents:

- *Protocol de la intervenció individualitzada amb dones que viuen o han viscut violència de gènere.*
- *Protocol de la intervenció grupal amb dones que pateixen o han patit violència de gènere.*
- *Pautes orientatives d'exploració i d'intervenció amb els fills i filles de les dones ateses per situacions de violència de gènere.*

En coherència amb el contingut de la protocol·lització realitzada, es va decidir que a partir del novembre de 2009 tots els **Centres de Serveis Socials** implementessin els **criteris tècnics** definits, millorant la detecció de situacions de violència no expressada per les dones i l'atenció que correspongui a cada cas. Per poder-ho portar a terme es van posar en marxa dues mesures de suport:

- Pla de formació pels i les professionals dels Centres de Serveis Socials
- Suport i assessorament tècnic, tant respecte de casos com de l'atenció grupal amb dones (com a dones i com a mares), a infants i adolescents per part de l'Equip d'Atenció a les Dones.

Dades formació a professionals dels Centres de Serveis Socials

A continuació es detallen les **accions formatives** adreçades a professionals dels Centres de Serveis Socials des de 2008 a 2014:

— Període comprés entre 2008 i 2012

- Sis edicions del *Curs de formació bàsica* sobre intervenció en situacions de violència masclista des del context dels serveis socials³¹. Aquest curs estava destinat a professionals del treball socials, de l'educació social i la psicologia dels Centres de Serveis Socials de la ciutat, i hi van participar 152 professionals.
- Dues edicions del curs d'aprofundiment sobre *Treball grupal amb dones que viuen situacions de violència* al qual van assistir 53 professionals dels centres de serveis socials.

— Durant el 2013

³¹ Aquest curs constava de 20 hores i disposava de 25 places

- *Seminari sobre intervenció en situacions de violència masclista des del rol de la disciplina de la psicologia en el context dels serveis socials bàsics* adreçat als 27 psicòlegs i psicòlogues dels CSS de la ciutat amb una durada de 26 hores.
- Es va iniciar la primera edició dels curs sobre *Intervenció amb infants i adolescents i amb les mares en situacions de violència masclista* adreçats a equips professionals de CSS amb una durada de 25 hores.

— La **formació** realitzada l'any 2014 va estar vinculada a la implementació model d'atenció a infants i adolescents en situacions de violència masclista (Mesura de Govern):

- *Curs Intervenció amb infants i adolescents, i amb les mares, en situacions de violència masclista* adreçat a equips de centres de serveis socials es van dur a terme:
  - Es va finalitzar l'edició començada el desembre de 2013
  - Es van realitzar dues noves edicions.
  - A data 31 de desembre de 2014 8 centres de serveis socials (direcció i equips professionals) havien realitzat d'aquest curs un total de

Implementació del model d'intervenció amb la infància i l'adolescència en situacions de violència masclista des dels serveis socials públics de la ciutat de Barcelona

Com s'ha dit anteriorment, la **definició d'aquest model** forma part del procés de millora contínua que s'inicià l'any 2005, i ha estat **elaborat per un grup de treball integrat per professionals i comandaments de tots els serveis socials implicats**: Centres de Serveis Socials, Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, Equip d'Atenció a les Dones, Servei d'Atenció a Nenes i Nens i la Casa d'Acolliment de llarga estada. Aquest grup de treball ha estat co liderat per la Direcció del Programa de Dona de l'Ajuntament de Barcelona i pel Consorci de Serveis Socials de Barcelona, i en ell hi han participat també dues expertes externes.

El model es **presentà institucionalment** (juliol de 2012) i va ser **publicat i difós en català i castellà** durant el 2013. Es tractà d'un esforç reeixit per integrar mirades que no sempre conflueixen tot i la voluntat de professionals i serveis: la de gènere, la d'infància en risc i la de violència masclista, al temps fa aportacions totalment innovadores i útils per a la pràctica professional, i consolida les bones pràctiques existents. És un llibre ambiciós en tant que pretén ser útil, apoderar els i les professionals, i tenir impacte a nivell institucional; aporta també una sèrie de recomanacions per a la millora de l'atenció que es dispensa als infants i als adolescents que viuen situacions de violència masclista, recomanacions que interpel·len altres institucions a més de les dues co líders del grup de treball.

Aquest model es va convertir en **Mesura de Govern en sessió del Plenari Municipal de 26 d'abril de 2013 i té, per tant, caràcter vinculant**. La Mesura de Govern contemplà diferents accions per a garantir la implementació del Model definit per part de tots els serveis socials municipals implicats: CSS, EAIA, EAD, SAN i CMAU-VM.

Una de les accions que contempla per garantir la implementació d'aquest model d'intervenció és la realització de cursos de formació adreçats a les direccions i els equips professionals dels centres de serveis socials i dels Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència.

L'any 2014 es van realitzar 3 edicions d'aquest curs adreçat a CSS i 1 a EAIA, existint el compromís que es faran tantes edicions com fossin escaients al llarg dels propers anys fins garantir la formació dels equips professionals dels 40 CSS i dels 13 EAIA de la ciutat.

Millores en els criteris organitzatius del circuit per l'atenció bàsica³² en casos de violència masclista: revisió dels criteris d'articulació entre PIADs, CSS i SARA

L'any 2014 es va posar en marxa un **procés de revisió dels criteris d'articulació entre PIAD, CSS i SARA** per a la millora del circuit d'atenció bàsica en situacions de violència masclista.

A tal efecte es va constituir una comissió coordinada per la Directora d'Equitat Social i Salut i integrada per la Direcció del Programa de Dona, l'Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS) del qual depenen els CSS, i el Departament de Planificació i Processos.

L'objectiu de la comissió és presentar una proposta el primer semestre de 2015 per aprovació institucional de totes les instàncies implicades de l'Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports. Un cop aprovada i amb caràcter vinculant pels tres serveis el mateix 2015 es procedirà a informar la direcció de tots els serveis que l'hauran d'implementar i el mateix 2015 es posarà en marxa.

Implementació del model d'intervenció amb adolescents que viuen, o que exerceixen relacions afectivo-sexuals abusives o altres manifestacions de violència masclista per part dels serveis socials que presten atenció ambulatoria de tractament en situacions de violència masclista: CSS, SARA i SAH.

El 27 de novembre de 2014 va tenir lloc la presentació institucional del document que defineix **el model d'intervenció amb noies i nois adolescents que viuen, o que exerceixen, relacions afectivo-sexuals abusives o altres manifestacions de violència masclista** tot i que a casa seva no n'hi ha, és a dir, ni la seva mare ni el seu pare (o actuals parelles d'una o l'altre) viuen o exerceixen violència.

³² Atenció bàsica perquè l'accés és directe i l'atenció ambulatoria. Aquesta atenció la presten tant serveis d'atenció generalista com d'atenció específica. En situacions de violència masclista l'atenció bàsica a les persones que la viuen (víctimes) la proporcionen els CSS (serveis socials bàsics de caràcter generalista i polivalent), els PIAD (serveis socials bàsics d'atenció específica a dones) i el SARA (servei d'atenció específica a persones que viuen, o han viscut, violència masclista).

Aquest document, que es publicarà en català, castellà i anglès i es divulgarà el 2015, defineix **el model metodològic d'intervenció** aportant elements útils i innovadors per aplicar en la pràctica quotidiana de les persones professionals dels àmbits de l'educació formal, la salut i els serveis socials. Dins aquest univers de serveis la prioritat ha estat definir la intervenció a realitzar des dels serveis socials que proporcionen atenció ambulatoria de tractament en situacions de violència masclista a la ciutat de Barcelona: Centres de Serveis Socials (CSS), Servei d'Atenció, Recuperació i Acol·lida (SARA), i Servei d'Atenció a Homes per a la promoció de relacions o violentes (SAH).

Per assolir aquest repte es va constituir un **grup de treball** integrat per professionals i comandaments de serveis dels tres àmbits esmentats: educació formal, salut i serveis socials. El grup, a més, va comptar amb la participació de l'Institut Català de les Dones i de l'Agència Catalana de la Joventut de la Generalitat de Catalunya, i de dues persones externes amb expertesa en violència masclista i/o en adolescència en risc.

Aquest grup de treball ha estat coliderat per la Direcció del Programa de Dona de l'Ajuntament de Barcelona i pel Consorci de Serveis Socials de Barcelona.

Aquest grup de treball es va constituir al novembre de 2012 i va finalitzar la seva tasca al setembre de 2014. L'any 2015 caldrà iniciar la seva implementació i decidir com s'aborden les 16 recomanacions que integra.

14. *Paranys de l'amor*, tallers de prevenció de relacions abusives per a adolescents i joves

Descripció del servei i principals dades

El projecte els *Paranys de l'amor* consisteix principalment en la realització de **tallers de prevenció de relacions abusives per adolescents i joves** que promouen **estratègies educatives, preventives i de sensibilització** encaminades a incrementar la conscienciació entorn a la presència de la violència masclista en la quotidianitat, tot permetent identificar valors, actituds i comportaments que són indicadors d'abús en les relacions afectives i interpersonals entre nois i noies. La identificació de la violència és un primer element de prevenció que ajuda a evitar la instal·lació i cronificació de les relacions abusives.

Els temes que desenvolupen i tracten els tallers són els següents:

- Els estereotips i les identitats de gènere.
- L'amor. La idealització de l'amor. Indicadors de relacions abusives.
- El fenomen de la violència. Conductes agressives. Les violències vers les dones i les violències derivades de la concepció inferioritzada de la feminitat.
- Posicionament personal
- Alternatives.

PRINCIPALS DADES 2014

Número de tallers: 77 tallers (9,50% menys)

Hores de taller realitzats: 460 hores (increment del 19,14%)

Número de centres que han fet els tallers: 25 centres (28% menys)

Número d'alumnes participants: 1.587 (9,21% menys), dels que 770 eren nois (5,40% menys) i 803 eren noies (14,02% menys)

Descripció del servei

Si bé abans del curs acadèmic 2011-12 els tallers tenien 2 hores de durada per passar a 4 hores des del 2012, a partir de setembre de 2013 aquesta formació té, habitualment, una **durada mínima de 6 h., distribuïdes en tres sessions de dues hores**.

Tanmateix, les 6 hores de l'activitat són **impartides amb flexibilitat** (algun cop, per diverses circumstàncies, poden tenir una durada menor), en funció de les necessitats i realitats de cada centre educatiu i/o de lleure. Aquest augment d'hores permet poder treballar nous continguts que es perceben com a absolutament necessaris en la tasca de prevenció de relacions abusives entre la gent jove.

Així, en l'actualitat, a part de la discriminació per raons de gènere, s'analitzen la multiplicitat d'eixos de desigualtat que poden confluïr en la vida de les persones. D'aquesta manera, el fet de copsar "la discriminació múltiple"-interseccionalitat- que reflecteix la complexitat vital dels éssers humans, ajuda a veure com no tots ni totes partim del mateix punt de sortida. Aquesta nova perspectiva ha permès intervenir de forma preventiva sobre manifestacions de la violència masclista que restaven més invisibles, però que eren, en canvi, molt freqüents entre la població jove atesa.

Ja el 2011 es van canviar de criteris en l'estructura del projecte, assegurant-ne dos talleristes (un home i una dona) que desenvolupen la totalitat dels *Paranys* per consolidar la metodologia, homogeneïtzar els continguts dels tallers, aconseguir un major control i millorar el seguiment -abans es comptava amb diferents professionals-.

Demandes del servei

El següent quadre que reflecteix **les demandes del servei**, mostra la percepció que l'any 2014 hi ha un lleuger decrement del 9,5% principalment degut a les dificultats dels centres educatius per adaptar-se a les 6 hores de durada dels tallers. A banda cal remarcar que el nombre d'hores dedicades a cada taller ara són un total de 6 respecte les anteriors 4 h.

DEMANDES DE TALLERS DE PREVENCIÓ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Increment 2013-2014 %
TOTAL	50	73	106	96	86	74	85	77	-9,50

Distribució dels tallers per línies educatives

Com en anys anteriors, la major part dels tallers es van realitzar en el context de **l'educació secundària obligatòria (ESO)**, concretament entre **3er i 4art**. De fet, és on el perfil dels i de les participants s'ajusta més al projecte. EL total de tallers realitzat ha estat de 77 (9,42% menys respecte el 2013)

DISTRIBUCIÓ DELS TALLERS <i>per línia educativa</i>	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Diferència 2013-2014
1r ESO	0	0	0	1	0	0	0	0	
2n ESO	0	0	0	3	0	0	0	0	
3r ESO	10	22	45	20	31	30	35	41	17,14
4t ESO	24	32	50	44	36	23	28	27	-3,57
1r Batxillerat	3	8	5	6	2	4	3	3	0,00
FP	0	0	0	15	11	0	10	0	-
PTT/PQPI	0	0	0	4	4	2	0	5	-

Altres³³	13	3	2	3	2	15	9	1	-11,11
TOTAL	50	73	106	96	86	74	85	77	-9,42

Hores de tallers realitzats

Respecte el **número d'hores de tallers realitzats**, l'any 2014 es van dur a terme 460 hores el que suposa un notable increment del 19,14% respecte a l'any anterior.

HORES DE TALLER REALITZADES

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Increment 2013-2014 %
TOTAL	158	220	320	344	344	318	372	460	23,65%

Distribució dels i les participants i valoració

Les dades mostren que durant l'any 2014 el nombre total d'**alumnes participants** va disminuir en un 9%, fet derivat de l'augment d'hores de dedicació a cadascun dels tallers i centres educatius.

PARTICIPANTS

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Increment 2013-2014 %
Nois	594	690	1.015	852	991	664	814	770	-5,40%
Noies	512	745	1.102	943	804	737	934	803	-14,02%
Total	1.106	1.435	2.117	1.795	1.795	1.401	1.748	1.587	-9,21%

L'any 2014 ha estat un any centrat en l'**aprofundiment de continguts**, l'aposta educativa en una assimilació de continguts de qualitat i no de quantitat, la qual cosa s'ha traduït en una valoració molt positiva dels tallers per part dels i les alumnes dels centres atesos. La gran majoria de l'alumnat afirma la seva voluntat de donar continuïtat als temes tractats i valora la necessitat d'ampliar encara més el temps dedicat a l'aprofundiment d'aquests temes de vital importància per a la seva salut emocional, física i social.

³³ En aquests 9 s'hi ha sumat els tallers fets a casals i centres on s'imparteix el Programa de Qualificació Professional Inicial (PQPI).

Distribució per centres i districtes

Es pot observar que el projecte de “Parany de l’amor” està molt **més present en alguns districtes** que en d’altres, tot presentant una distribució heterogènia. Així, durant el 2014, i en la mateixa línia que l’any 2013, els districtes de Sants Montjuïc i Sant Andreu han estat els més actius en aquest sentit i als de Les Corts i Gràcia no es va realitzar cap intervenció. Aquest fet ha estat principalment degut a la implicació de les persones responsables de promoure els valors de la prevenció de la violència masclista al territori i per l’aposta d’intervenir en nous centres de districtes en els quals, fins al moment, es tenia menys incidència.

CENTRES PARTICIPANTS <i>per districtes</i>	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Diferència 2013- 2014 %
Ciutat Vella	1	6	3	3	3	1	6	3	-50,00
Eixample	4	4	1	2	1	1	3	3	0,00
Sants Montjuïc	1	2	3	3	3	3	6	5	-16,66
Les Corts	1	1	1	1	0	0	0	0	0,00
Sarrià-Sant Gervasi	1	0	2	2	2	2	2	3	50,00
Gràcia	1	0	0	1	0	0	0	0	0,00
Horta-Guinardó	5	3	6	3	7	5	5	3	-40,00
Nou Barris	2	1	2	5	4	2	1	1	0,00
Sant Andreu	1	3	3	0	2	4	3	4	33,33
Sant Martí	1	6	12	8	7	4	6	3	-50,00
TOTAL	18	26	33	31	29	22	32	25	-28,00

També cal destacar que la majoria dels tallers s’han dut a terme en **centres educatius públics** (68%). Així mateix, és important tenir en compte l’esforç realitzat el 2014 d’estendre el projecte a nous centres, incorporar els nous continguts i intervenir de forma més insistent sobre grups concrets per traslladar continguts complexos a dinàmiques i discursos assimilables per als i les joves.

Aspectes a destacar i reptes de futur

En acabar l’any 2014, cal destacar que el projecte dels “Parany de l’amor” ha realitzat un gran esforç per **augmentar les hores de dedicació** a la prevenció de la violència masclista en gairebé un percentatge del 20%, mantenint el mateix nombre i ràtio de professionals. Això ha suposat una gran implicació i compromís en els nous continguts, així com en les eines educatives desenvolupades per tal d’apropar aquests nous continguts (que parteixen d’una formulació de les desigualtats de gènere més complexa, tot atenent les necessitats de les noves societats i models relacionals), als i les joves dels diversos graus educatius.

En consonància amb la implicació del projecte en la incorporació dels diferents eixos de discriminació, cal destacar la dedicació de sis hores de tallers a dos grups d'un centre d'educació especial.

També cal destacar l'esforç institucional que ha apostat per un model de qualitat i dedicació, per sobre d'un model numèric o quantitatiu. Aquest any hi ha hagut un notable augment de les hores de tallers mentre que es reduïa lleugerament el grau d'incidència numèrica, atenent a les necessitats d'aprofundir en els continguts i donar espai als i les joves per poder iniciar, així, un procés reflexiu que condueixi a un potencial canvi.

15. Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones

Descripció del servei i principals dades

Enguany s'acompleixen ja 14 anys de la concepció de l'*Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones* com una de les línies fonamentals per a l'abordatge integral de la violència masclista a la ciutat i per avançar de forma eficaç cap a la fita d'eradicar qualsevol tipus de violència vers les dones, L'*Acord Ciutadà* va estar **impulsat pel Consell de Dones de Barcelona** i va comptar amb el **suport dels Consells de Dones de tots els Districtes**.

Les **línies que orienten l'Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones** són:

- Promoure la implicació de la ciutadania en la promoció de la resolució pacífica de conflictes com a element primordial per assolir la tolerància zero vers la violència masclista.
- Considerar que les persones i els grups són el motor de canvi i transformació social.
- Treballar per una ciutat activa, creativa i solidària a favor de les relacions equitatives entre dones i homes.

Les **entitats adherides** a l'*Acord Ciutadà* es comprometen a fer públic i explicitar el compromís per una Barcelona lliure de violència vers les dones i a contribuir a prevenir la violència masclista, mitjançant accions d'informació i sensibilització.

L'*Acord* pot ésser signat o ratificat per qualsevol entitat, institució i associació de la ciutat de Barcelona (veïnal, cultural, sindical, educativa, esportiva, juvenil, professional, política, etc.), així com persones que es vulguin comprometre activament en la lluita contra la violència masclista.

El balanç d'aquests anys de col·laboració dels agents socials i l'Ajuntament de Barcelona és molt positiu, doncs sense el compromís de la ciutadania i la complicitat del teixit associatiu de la ciutat, la lluita contra la violència masclista a la nostre societat seria una fita impossible d'aconseguir.

Són moltes les entitats, grups i institucions de Barcelona que han anat signant i renovant el seu compromís d'actuar contra la violència masclista any **darrera any**, essent actualment 611 institucions, associacions i grups de la societat civil.

Durant l'any 2014 van ser **43 les noves entitats** les que es van adherir a l'*Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones*, mentre al llarg de 2012 ho havien fet 26 i al 2013 ho van fer 49, el que significa un decrement en el nombre d'adhesions respecte l'any anterior però mantenint la tendència.

PRINCIPALS DADES DE 2014

Noves entitats adherides: 43 entitats

Total entitats: 658 entitats

Activitats: 104 activitats

Persones participants als actes: 2.065 persones

Tallers de sensibilització i prevenció en el marc del *X Fòrum contra les violències de gènere*.

Col·laboracions: amb equipaments cívics de la ciutat, casals i centres cívics, però també amb la Xarxa de Biblioteques de Barcelona

Catàleg d'activitats per a la sensibilització i la prevenció de la violència masclista

La Regidoria de Cicle de Vida, Feminismes i LGTBI, a través del Programa de Dona, posa a l'abast de les associacions i entitats signants de l'*Acord Ciutadà* un **catàleg d'activitats gratuïtes** per sensibilitzar i prevenir la violència masclista i treballar per la seva eradicació. Les activitats que s'ofereixen es presenten en **diferents formats** (xerrada i taller audiovisual) i cerquen donar resposta a les necessitats de cada entitat en particular.

Les entitats adherides a l'*Acord Ciutadà* poden fer demanda d'una activitat del catàleg a través de correu electrònic³⁴, telèfon o adreça postal³⁵ i reben l'assessorament i el suport tècnic de la Direcció de Dona. El Centre per a la Igualtat i Recursos per a les Dones (CIRD) gestiona la sol·licitud i cerca persones expertes, entitats professionals o institucions especialitzades, segons la matèria demandada adaptant l'activitat a les característics de la sol·licitud, els objectius i el grup al que s'adreça l'activitat.

Aquestes activitats podent tenir format de xerrada, sessió audiovisuals o tallers de prevenció amb diferents metodologies.

El 2011 es va revisar el catàleg d'activitats i es van establir els següents **cinc eixos**:

- *El concepte de violència masclista i l'abordatge del fenomen*: què s'entén per violència masclista; el marc legal; reconeixement i formes de la violència (física, sexual, psicològica econòmica, laboral); el cicle de la violència; els micromasclismes; la desigualtat de gènere i la violència vers les dones com a fenomen estructural; els mites i falses creences entorn les violències masclistes; la xarxa de recursos de prevenció, atenció i recuperació; el paper de la comunitat, el teixit social i les associacions de dones.
- *Els estereotips i els rols de gènere en la socialització, l'aprenentatge de la desigualtat* on es tracta: el procés de socialització en les primeres etapes de la vida; la construcció de la desigualtat i del sexisme; repensar la masculinitat hegemònica; i el treball per l'assoliment de models alternatius
- *La prevenció de la violència i de les actituds abusives en les relacions afectives i de parella* on es contempla: l'abordatge de les creences i les expectatives que sustenten la construcció de les relacions afectives entre dones i homes; l'enamorament i el mite de l'amor romàntic; la prevenció i la identificació de les relacions abusives de parella.
- *Mites i representacions culturals de la violència a través dels discursos i els mitjans de comunicació* on es treballa: la transmissió dels mites i els estereotips de gènere com a reforçadors i

³⁴ acordnoviolencia@bcn.cat

³⁵ *Acord ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones*. Centre d'Informació i Recursos per a les Dones (CIRD). C/ Camèlies, 36-38, 08024 Barcelona, tel. 93.285.03.57

reproductors de les desigualtats; les formes d'expressió de les violències masclistes i els mitjans de comunicació (cinema, art, noves tecnologies, TV, premsa, publicitat, etc.).

- *Educar per la igualtat en les primeres etapes de la vida i la prevenció de la violència masclista des del context educatiu* on s'aborda: la socialització de gènere a la infància; el paper de les persones adultes en la socialització a la família i a l'escola; la coeducació i l'educació no sexista en els àmbits del lleure, la llar i l'aula.

En continuïtat amb anys anteriors es treballa en **col·laboració amb equipaments de proximitat**, com són casals i centres cívics, però també amb la Xarxa de Biblioteques de Barcelona. Els agents educatius sigui professorat o d'altres professionals de l'educació social o el lleure demanen activitats adreçades a la tasca de prevenció i sensibilització entre adolescents i joves.

Any rere any des de l'Acord Ciutadà es **col·labora amb la Plataforma contra les violències de gènere**, facilitant la realització de 8 tallers en el marc del *X Fòrum contra les violències de gènere* que va tenir lloc els dies 13, 14 i 15 de novembre 2014 a l'Espai Francesca Bonnemaison.

En el marc del catàleg d'activitats que ofereix la Direcció de Dona per tal que les entitats que s'adhereixen a l'Acord puguin realitzar accions de divulgació en el seu entorn, enguany es van rebre un total de 138 sol·licituds que es van concretar finalment en la realització de 104 **activitats de sensibilització i prevenció** la qual cosa suposa un increment del 74% en relació amb l'any anterior. Aquest increment també es reflecteix en el nombre de persones participants que en les activitats que l'any 2014 arriben a 2.065 persones (un increment del 68,3%).

L'increment d'aquesta demanda ha estat fruit de la difusió i promoció de l'Acord Ciutadà a nivell dels territoris amb la col·laboració de districtes, consells i altres espais de participació, d'equipaments cívics i culturals (Xarxa de biblioteques, centres cívics, casals de barri, casals de gent gran i altres).

Cal destacar d'una banda, la continuïtat de l'interès dels tallers de prevenció adreçats a la població jove, gent gran, dones i població en general (l'amor romàntic, els estereotips de gènere i la prevenció de relacions abusives, l'autoestima i l'apoderament) i d'altra, que comença emergir l'interès per de noves temàtiques (el ciberassetjament o violència masclista 2.0, la sexualitat i la prevenció de la violència masclista en les relacions sexo-afectives, la diversitat sexual i altres violències, els moviments socials i la prevenció, entre altres).

Pel que fa a la tipologia de la demanda ha estat molt diversa, en relació a les activitats sol·licitades cal destacar l'interès per tallers a l'entorn el temes com:

- La violència masclista, com afecta a les nostres vides.
- Estereotips, rols de gènere i sexisme
- Amor romàntic i prevenció de relacions abusives amb joves.
- Les representacions de la violència masclista, sexisme als mitjans
- Les dones grans i la violència masclista.
- Educació en la igualtat, coresponsabilitat.
- Autoconsciència i apoderament.
- Violència masclista a les xarxes i ciberassetjament.

En aquest sentit, cal destacar l'interès per tallers vinculats a les representacions culturals i el paper mitjans, especialment aquells que es basen en metodologia audiovisual (cinema i films de ficció, telesèries o videoclips), en el teatre (monòlegs o sessions participatives a partir del mètode de "teatre de l'oprimit" o teatre per a la igualtat) i els contes (repensar els contes...)

El 2014 va haver una data assenyalada, doncs el 18 d'octubre va tenir lloc la **Primera Jornada de l'Acord ciutadà contra la violència vers les dones** que es va realitzar amb la col·laboració de la Direcció de Participació i es va realitzar a Torre Jussana (Centre de Serveis a les Associacions de Barcelona) esdevenint un espai de reflexió, d'intercanvi de coneixements i recursos entorn la prevenció amb una important participació tant en la sessió plenària com als cinc tallers simultanis, amb **l'assistència de 94 persones, líders d'entitats, membres d'associacions i altres agents socials**.

La jornada va permetre reflexionar sobre la important tasca a fer per les associacions i des dels moviments socials en la sensibilització i la prevenció, i sobre la funció la societat civil com agent actiu front les violències masclistes.

Aquesta trobada va ser una oportunitat per a la reflexió compartida, però també pel coneixement de recursos i estratègies per a la sensibilització i la prevenció, en especial en els tallers que van abordar diferents temàtiques:

- La masculinitat tòxica: Altres maneres de ser homes són possibles.
- Videoclips musicals i continguts sexistes: construint altres mirades.
- Dones grans, grans dones. Violència i vellesa femenina al cinema.
- Tinc 500 amics? Prevenció del ciberbullyng a l'adolescència.
- Dinamització de la maleta pedagògica: "La violència vers les dones. La seva representació en l'audiovisual".

Les persones assistents van donar una alta puntuació tant a la valoració global de la Jornada (8,7), els continguts tractats (9,14), i els tallers simultanis (continguts 8,4; tasca de persones docents 9,2; metodologia de treball 8,7).

Aquesta trobada va ser ocasió per a difondre el fulletó de sensibilització *Quan és parla de violència masclista...Encara creus que....*, que s'ofereix a les entitats com a material de treball de cara a la prevenció.

L'Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers els dones i 25 de novembre Dia Internacional per a l'eliminació de la violència vers les dones

Dins de l'acte institucional en commemoració del **Dia Internacional per a l'eliminació de la violència vers les dones**, que va tenir lloc el dia 25 de novembre del 2014 al Saló de Cent, es van ratificar els compromisos de l'Acord Ciutadà i es va fer el reconeixement institucional a les associacions, entitats i

persones de la societat civil que any darrera any es sumen a aquest projecte i es mostren compromeses a col·laborar en la tasca de sensibilització i prevenció de la violència masclista.

Durant l'Acte es va lliurar el Premi 25 de novembre Dia Internacional per a l'eliminació de la violència vers les dones, de la Regidoria, que enguany és dedicava a la prevenció de la violència 2.0 i el ciberassetjament. El jurat del IX Premi 25 de novembre va concedir **el premi al projecte #noetsegueixo. Conjunt d'eines transmèdia per la prevenció de la violència 2.0** presentat pel centre de Cultura Francesca Bonnemaison- La Bonne. Així mateix, el jurat va acordar concedir una **menció especial al projecte aDonatBcn** presentat per l'Associació Matriu.

Aquest premi vol ser un estímul per a les associacions i entitats que dia a dia treballen per a una Barcelona lliure de violència vers les dones.

16. Circuit Barcelona contra la violència vers les dones

Descripció del servei

L'Ajuntament de Barcelona i el Consorci Sanitari de Barcelona (CSB) impulsaren el 2001 la creació del *Circuit Barcelona contra la Violència vers les Dones* (en endavant *Circuit Barcelona*), amb la finalitat d'implementar estratègies de coordinació entre diferents àmbits i professionals (sanitari, social, policial, judicial, educatiu, etc.), com a condició bàsica per donar atenció a les dones que han viscut o viuen situacions de violència masclista, així com llurs fills i/o filles, infants i adolescents, contemplant també la dimensió preventiva.

El *Circuit Barcelona* compta amb professionals que representen l'Ajuntament de Barcelona³⁶, el Consorci Sanitari de Barcelona (CSB)³⁷, Consorci d'Educació de Barcelona, Consorci de Serveis Socials de Barcelona, Mossos d'Esquadra, Institut Català de les Dones, Departament de Justícia, Unitat de coordinació de Violència envers la Dona (Delegació del Govern a Catalunya), Jutjats, Fiscalia i deu professionals en representació de cadascun dels deu circuits territorials (districtes). Tots aquests agents treballen conjuntament i formen part de la **Comissió Tècnica de Coordinació del Circuit**, que és el veritable nucli impulsor del Circuit. El *Circuit Barcelona* és, per tant, una estructura i una xarxa de recursos consolidada que promou l'acció coordinada entres els diferents agents del sector públic implicats en l'abordatge de la violència masclista.

A banda, el *Circuit Barcelona* forma part de la *Comissió Nacional per a una intervenció coordinada contra la violència masclista*, impulsada pel Govern de la Generalitat i coordinada per l'Institut Català de les dones (ICD), igual que d'altres circuits del territori. Igualment, el *Circuit Barcelona* participa en el grup de treball de seguiment tècnic i en algunes comissions establertes com la de l'abordatge de les mutilacions genitals femenines (MGF) o l'abordatge de la violència sexual.

El *Circuit Barcelona* compta amb una **Secretaria Tècnica** formada per dues professionals (una tècnica de la Direcció de Dona de l'Ajuntament de Barcelona i una tècnica del CSB) que coordinen les tasques del circuit i desenvolupen les següents funcions entre altres:

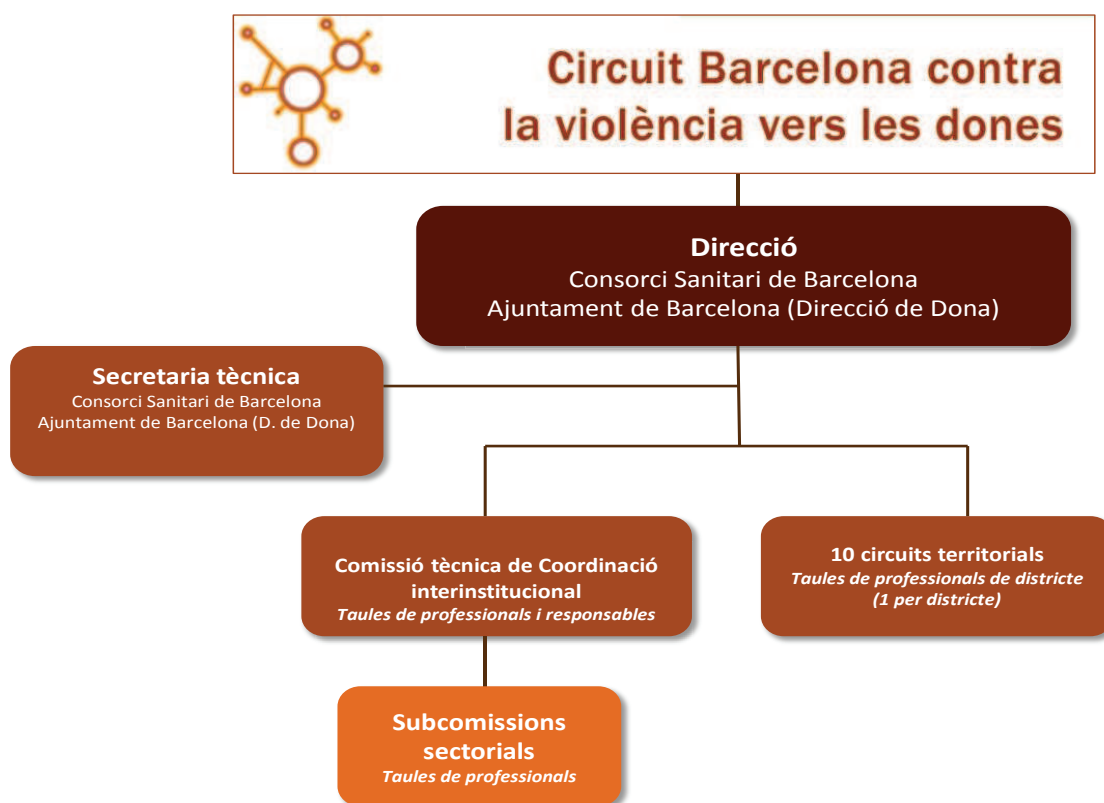
- Suport a la Direcció del *Circuit Barcelona*.
- Suport i coordinació de les reunions de la Comissió Tècnica, dinamització i seguiment de les activitats que se'n desprenen.
- Impuls i coordinació del funcionament dels deu Circuits territorials i suport tècnic a les/els professionals que realitzen la tasca de referent, per a que puguin realitzar el seu rol.
- Programació i gestió de la formació (tallers, cursos i jornades) adreçada a professionals del *Circuit Barcelona*.
- Promoció la divulgació del *Circuit Barcelona* i la cooperació amb altres institucions.

³⁶ Direcció de Programa de Dona, Direcció de Prevenció, Institut Municipal de Serveis Socials, Institut de Persones amb Discapacitat, Direcció de Salut, Institut Municipal d'Educació de Barcelona, Guàrdia Urbana.

³⁷ Hospitals, centres atenció primària de salut, Programa d'Atenció a la Salut Sexual i reproductiva (PASSIR), Servei d'Emergències Mèdiques (SEM), l'Agència de Salut Pública de Barcelona, Pla Director de Salut Mental i Addiccions del Departament de Salut.

- Elaboració de documents, informes i memòries.
- Actualització i manteniment de la informació de la web de recursos del Circuit www.csbcn.net/cvdbcn i dels continguts de *Circuit Barcelona* del BOTSS (Barcelona Observatori Serveis de Salut): www.gencat.cat/salut/botss

Estructura funcional del *Circuit Barcelona contra la violència vers les dones*

Principals dades

Durant l'any 2014 la Comissió Tècnica de Coordinació va mantenir 3 reunions ordinàries on hi van participar trenta professionals, persones expertes i representants d'institucions.

Pel que fa a **les Subcomissions de treball** s'ha de destacar que durant el 2014 es van desenvolupar les següents accions:

- Continuació del treball de la Comissió de seguiment del *Protocol RVD-Barcelona de valoració del risc de violència de parella contra la dona*.
- Conclusió de la tasca de la *Subcomissió d'intervenció amb homes que exerceixen violència* amb la presentació de la *Guia de recomanacions per a la detecció de violència masclista en homes*,

fruit d'un procés de treball interdisciplinari de varis anys coordinat pel projecte *Canviem-ho-Homes* per a l'equitat de Gènere (SAH)

- Posada en marxa del *Grup de Treball per l'Abordatge de les Mutilacions Genitals Femenines (MGF)*, amb l'objectiu d'analitzar la situació a Barcelona i consensuar les estratègies de treball en aquesta matèria des dels diferents serveis implicats al territori.

Els deu Circuits Territorials (un per districte), constituïts per representants³⁸ dels diferents serveis de cada territori, continuaren el seu treball en i van mantenir trobades regularment. Durant l'any 2014 es van realitzar 53 reunions, amb una mitjana de 5 trobades per Districte. És important destacar que al llarg de l'any es va presentar el nou servei integrat Servei d'Atenció Recuperació i Acol·lida (SARA), que compta amb representants del servei a tots els circuits territorials

Enguany, el Circuit Barcelona va impulsar la realització de 9 **accions formatives adreçades a professionals dels serveis i equips** que en formen part, amb la participació de 255 persones.

PRINCIPALS DADES DE 2014

Comissió tècnica de coordinació: 3 reunions

Subcomissions en funcionament: 2. La Comissió de Seguiment RVD-BCN i Grup de treball per l'abordatge de les mutilacions genitals femenines.

Circuits Territorials: 53 reunions

Accions formatives: 9

Principals accions:

- Ampliació de membres de la Comissió Tècnica de Coordinació: representants de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (Ajuntament de Barcelona), i la Unitat de coordinació de Violència envers la Dona (Delegació del Govern a Catalunya).
- Continuitat de la tasca dels Circuits territorials als diferents Districtes, amb una mitjana de 5 reunions per districte.
- Presentació de la *Guia de Detecció de violència masclista en homes*, i d'acord amb les recomanacions de la Subcomissió d'Intervenció amb Homes que exerceixen violència, es promouen sessions formatives específiques sobre aquesta guia.
- Participació del Circuit Barcelona en les convocatòries de la Comissió Nacional de Violència Masclista, impulsada per l'ICD, i en les comissions que d'aquesta depenen. Especialment en la subcomissió sobre Abordatge de la Mutilació Genital Femenina (MGF).
- La posada en marxa del SARA, Servei d'Atenció Recuperació i Acol·lida i la consolidació de la participació de professionals dels SARA en els diferents Circuits Territorials.
- Impuls de la creació d'un Grup de Treball per a l'abordatge de les mutilacions genitals femenina, en el marc del Circuit Barcelona i es realitzen dues primeres reunions de treball.

³⁸ Centres de Serveis Socials, EAIA, PIAD, Servei d'Atenció Recuperació i Acol·lida (SARA) , Servei d'Atenció Socioeducativa (SAS) (Agència ABITS), Centres d'Atenció Primària de salut, Hospitals, CUAP, CSMA, CSMIJ, ASSIR, CAS i altres equips d'atenció a les drogodependències, Mossos d'Esquadra, Guàrdia Urbana de Barcelona, Institut Municipal de persones amb discapacitat.

Comissió tècnica de coordinació

El *Circuit Barcelona* compta des de 2002 amb una **Comissió Tècnica de Coordinació** que impulsa i coordina el treball de cooperació interinstitucional. Aquesta Comissió està integrada per representants i serveis dependents de diferents institucions, que garanteixen l'abordatge integral de la violència vers les dones a la ciutat de Barcelona.

Els **principals objectius de treball de la Comissió Tècnica de Coordinació** són:

- Impulsar i dinamitzar el *Circuit Barcelona*
- Analitzar les necessitats emergents i realitzar propostes de millora.
- Establir línies estratègiques i objectius anuals.
- Actualitzar la informació sobre metodologies, plans i protocols d'actuació.
- Elaborar, proposar i implementar els procediments i protocols comuns que siguin escaients.
- Promoure i coordinar fòrums de debat, grups de treball i jornades d'intercanvi, així com accions
- Per al conjunt de professionals de la xarxa.

La planificació i la convocatòria de reunions de la Comissió Tècnica de Coordinació es coordinen des de la Secretaria Tècnica del *Circuit Barcelona*, liderada conjuntament pel Consorci Sanitari de Barcelona i la Direcció de Dona de l'Ajuntament de Barcelona.

Durant l'any 2014 la Comissió Tècnica de Coordinació realitzà un total de 3 reunions que es van desenvolupar amb suport tècnic i seguiment de la Secretaria Tècnica del Circuit, amb una participació d'unes trenta persones expertes i representants de les diferents institucions i serveis implicades en l'abordatge de la violència masclista a la ciutat de Barcelona. En aquestes reunions es plantegen diferents temes a anàlisi i debat, entre altres:

- Posada en comú de les valoracions de la IX Jornades del Circuit Barcelona "*Compartim coneixement i bones pràctiques per l'abordatge de la violència masclista*" del 3 i 4 de desembre de 2013.
- Presentació de la *Guia de recomanacions per a la detecció de violència masclista en homes*, que es va elaborar en el marc de la Subcomissió d'Intervenció amb homes que exerceixen violència masclista.
- Abordatge de la violència sexual a partir de la presentació de la memòria del *Programa d'agressions sexuals de l'Hospital Clínic* i proposta de la creació d'un grup de treball sobre agressions sexuals.
- Presentació de l'*Estudi del procés de recuperació de dones en situacions de violència de parella. Descripció i instrumentació*.
- Presentació de la tasca de l'*Institut Municipal de Persones amb Discapacitat* i en especial del *Servei de Promoció i Suport*.
- Presentació de les *Unitats de Violència envers la Dona de la Delegació de Govern a Catalunya*.
- Estat de situació sobre la violència masclista a Barcelona al 2014 per part de Grup Regional d'Atenció a la Víctima, GRAV-URPAC, i anàlisi de casos esdevinguts a Barcelona.
- Presentació del document de *Recomanacions per a l'atenció social de persones afectades per violència masclista, dins dels documents de consens de Treball Social* en l'atenció primària de salut de l'àmbit de Barcelona

La Comissió Tècnica de Coordinació aprova en la última reunió de 2014 el canvi de nom del Circuit a CIRCUIT BARCELONA CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA.

Comissió Interinstitucional de seguiment del Protocol de valoració de risc de violència vers la dona per part de la seva parella o ex-parella (Protocol RVD-BCN)

L'RVD-BCN va ser el resultat del treball de col·laboració i consens entre professionals i institucions del *Circuit Barcelona* que es va iniciar l'any 2009 i va ser sotmès a un procés de validació científica dirigit pel *Grup d'Estudis Avançats en Violència de la Universitat de Barcelona* (GEAV) en el què van participar serveis dels diferents àmbits (serveis socials, salut, justícia, cossos policials). Aquest projecte va estar finançat a parts iguals entre l'Ajuntament de Barcelona, el Consorci Sanitari de Barcelona i l'Institut Català de les Dones de la Generalitat de Catalunya. Va ser la primera vegada a l'Estat Espanyol s'elaborava un instrument d'aquestes característiques amb la participació i consens de diversos organismes i serveis (Serveis Socials, cossos policials, Salut i Justícia).

El *Protocol RVD-BCN* és una eina a l'abast dels equips i serveis implicats al *Circuit Barcelona*, que ajuda als i a les professionals que atenen dones que viuen situacions de violència masclista a valorar el risc que succeeixin actes violents greus per part de la seva parella o ex-parella a curt termini (6 mesos).

El 2012 es va constituir la *Comissió Interinstitucional de Seguiment del Protocol RVD-BCN* que es va reunir en dues ocasions. La seva tasca es centrà en la presentació i difusió d'aquesta eina de valoració del risc, així com del procés d'implantació en diferents àmbits i serveis. La Direcció del Programa de Dona té les competències de coordinació i convocatòria. Formen part d'aquesta comissió interinstitucional:

- Direcció del Programa de Dona (Ajuntament de Barcelona)
- Grups d'Atenció a la Víctima de la Regió Policial Metropolitana de Barcelona (Mossos d'Esquadra)
- Consorci Sanitari de Barcelona, Àmbit Atenció Primària de Barcelona (ASSIR i CAP) de l'Institut Català de la Salut
- Àrea de Reparació i Atenció a la Víctima (Departament de Justícia de la Generalitat)
- Institut Català de les Dones - ICD
- Consorci de Serveis Socials de Barcelona (ISSB)
- Guàrdia Urbana de Barcelona
- Grup d'Estudis Avançats de Violència (GEAV) (Universitat de Barcelona)

L'any 2013 la Comissió interinstitucional va realitzar dues reunions pel seguiment dels acords i les accions establertes, en especial les relatives a les accions de formació de professionals dels diversos àmbits (Serveis Socials, Justícia, Salut, etc.) i la divulgació dels materials editats (llibres), en especial la difusió electrònica. S'ha de destacar la difusió d'àmbit de Catalunya del Protocol RVD-BCN, la formació a professionals de les oficines d'atenció a les persones de l'ICD i a comissions dels Circuits territorials de Catalunya.

El 2014, la Comissió Tècnica Interinstitucional de seguiment del procés d'implementació del RVD-BCN, en la seva sessió anual, va donar continuïtat a la seva tasca on es va realitzar un intercanvi d'informacions sobre la situació de la implementació del Protocol en els diferents àmbits, va revisar l'estat d'acompliment i execució dels acords presos, així com de les propostes establertes per la comissió des de la seva constitució el 2012. Igualment es van posar en comú les accions de divulgació del protocol realitzades en el període així com el tema de bústia electrònica del RVD-BCN.

Comissió de treball sobre intervenció amb homes agressors

En el marc de la comissió tècnica de coordinació, el 2010 es constituí un grup multidisciplinari³⁹ de 18 professionals de diversos serveis, coordinats des de la Direcció de Dones i amb el suport tècnic del projecte *Canviem-ho* (SAH), per analitzar les possibilitats d'intervenció amb homes des dels diferents àmbits i serveis implicats en el *Circuit Barcelona*. L'objectiu bàsic era reflexionar sobre com intervenir des dels diferents serveis de la xarxa d'atenció que tenen contacte amb homes implicats en situacions de violència masclista i elaborar un document de recomanacions i propostes.

Durant la primera fase es treballà per elaborar un qüestionari per recollir dades sobre el perfil dels homes que havien passat pels serveis i que estaven implicats en casos de violència masclista, per valorar si els serveis comptaven amb informació d'aquests persones i fer una primera anàlisi dels casos recollits; i per conceptualitzar criteris que els serveis han de tenir en compte a l'hora de detectar i actuar amb els homes agressors, de cara a elaborar protocols d'intervenció que orientin els equips professionals, especialment a partir de sessions formatives i d'intercanvi de coneixements amb les persones participants en la subcomissió.

L'any 2012, la tasca es va centrar en com millorar la detecció i facilitar la derivació partir diferents serveis, en la recerca d'orientacions i eines que puguin facilitar la intervenció als equips professionals i es van realitzar 9 reunions. En aquell any la tasca es va centrar en: elaborar l'esquema de procés detecció i derivació (fluxograma) i recull d'indicadors per detectar situacions de violència masclista en homes i dels factors que faciliten o que dificulten la tasca d'identificació; analitzar de les diferents metodologies de detecció, sistemàtica o per casos; Reflexionar sobre els elements a considerar per part de les/els professionals a l'hora d'observar i detectar, així com per promoure estratègies de motivació al canvi en els homes atesos i facilitar les derivacions, proposant l'establiment d'un model orientatiu d'entrevista semi-estructurada.

Durant l'any 2013, després d'una primera fase d'anàlisi i elaboració dels diferents aspectes rellevants per a la detecció la tasca del grup es va centrar en les accions següents:

- Revisió dels continguts treballats, discussió i redacció del text base elaborat en el marc de la comissió.
- Debat i consens de les recomanacions de tipus general i de la necessitat d'establir propostes específiques per àmbits de treball (salut, serveis socials, justícia, serveis d'atenció a les dones).
- Presentació de la tasca realitzada a la Comissió Tècnica de Coordinació per al consens sobre la tasca de cada àmbit i presentació de la metodologia de treball mitjançant grups de discussió.

---

³⁹ PIAD, Serveis Socials Bàsics, Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (EAIA), Guàrdia Urbana, Mossos d'Esquadra, Serveis Penitenciaris i altres serveis del Departament de Justícia, Serveis d'Atenció Primària de Salut, Serveis d'atenció a les drogodependències, Serveis d'atenció a la Salut Mental d'Adults i altres serveis sanitaris, i Servei d'Atenció a Homes per a la promoció de les relacions no violentes (SAH).

- Organització i realització de 6 grups de discussió per àmbits (2 grups de l'àmbit de la salut, 1 d'infància i família, 1 de Serveis Socials, 1 de justícia i 1 de serveis especialitzats en atenció a les dones) per tal de posar en comú indicadors o indicis de sospita, possibilitat de realitzar la detecció des del servei específic, intervenció que es pot promoure i com es pot fer la tasca de derivació).
- Revisió del text final i l'elaboració de la Guia de recomanacions per a la detecció de la violència masclista en homes, incorporant una proposta concreta per àmbits.
- Presentació inicial de la Guia en el marc de les Jornades del Circuit.
- Realització d'un seminari de formació a professionals sobre Detecció de violència masclista en homes, en el marc de la jornada com a prova pilot per desenvolupar posteriorment altres accions formatives.

L'any 2014 es va donar per tancat el text definitiu i es va fer la presentació pública de l'edició de la *Guia de Detecció de violència masclista en homes*. La publicació va ser distribuïda a institucions i serveis implicats en l'abordatge de la violència masclista i es va posar a disposició de les persones interessades mitjançant la web municipal i la del *Circuit Barcelona*. D'acord amb les recomanacions de la Subcomissió d'Intervenció amb Homes que exerceixen violència, es van promoure sessions formatives específiques sobre aquesta guia entre altres als equips i serveis implicats en Circuits territorials.

Grup de treball per l'abordatge de les Mutilacions Genitals Femenines

En el marc de la Comissió Tècnica Interinstitucional de Coordinació de Circuit es va plantejar la temàtica de les Mutilacions Genitals Femenines (MGF) com una qüestió important a tractar de forma específica i es proposà promoure la creació d'un grup de treball per a l'anàlisi de la realitat i la valoració d'estratègies de treball a la ciutat de Barcelona.

El mes de juliol 2014 es va convocar una primera sessió amb l'objectiu de començar a preparar la tasca d'un Grup de treball per a l'Abordatge de la Mutilació Genital Femenina del Circuit.

L'objectiu d'aquesta sessió va ser tractar de fer una primera anàlisi de la realitat comptant amb la participació de professionals dels serveis per copsar el coneixement que es pogués tenir sobre aquesta realitat des de la pràctica quotidiana. En aquesta sessió es va comptar amb la participació de professionals de serveis de proximitat principalment del districte de Nou Barris (Centre de Serveis Socials, Atenció Primària de Salut...) i d'altres serveis d'atenció específica a persones migrades (Acollida, Reagrupament) així com Mossos d'Esquadra, Servei d'Atenció Recuperació i Acollida (SARA), Departament de Salut, etc.

Per a endegar aquesta anàlisi i començar a prioritzar possibles accions, es va comptar amb la col·laboració de l'entitat Metges de Món que va aportar la seva expertesa i facilità el coneixement de possibles accions de sensibilització i formació.

En aquesta sessió es va treballar amb el *Protocol d'actuacions per a prevenir la mutilació genital femenina* establert per la Generalitat de Catalunya i amb el *Document Operatiu sobre Mutilació Genital elaborat en el marc del Protocol per a l'abordatge de la violència masclista en l'àmbit de la salut a Catalunya*, a banda d'altres materials de referència.

Aquesta primera reunió va ser d'utilitat per a la presa de contacte i fer una aproximació al tema i a possibles actuacions sorgint-ne algunes propostes com: contactar amb altres agents, continuar promovent accions formatives, fer un recull de documentació per a compartir i començar a treballar sobre dades de població atesa als serveis.

En aquest grup de treball es comptà, a més de la implicació de l'entitat Metges del Mon, amb el suport i participació de la Dra. Imma Sau, pediatra i professional experta en la matèria, per la seva en col·laboració en el desenvolupament del protocol d'abordatge de les MGF i en la creació de Taules de seguiment a Girona.

Al llarg de l'any es van desenvolupar dues sessions formatives adreçades a professionals dels Circuits territorials, impartides per la pediatra Dra. Imma Sau.

Es realitzà una segona reunió del Grup de Treball per marcar objectius i el full de ruta pel treball 2014-2015.

Circuits territorials de districte

Els deu Circuits territorials de districte s'han consolidat com a taules de coordinació professional, espai d'intercanvi i cooperació entre els i les professionals representants dels diferents serveis implicats al territori en l'abordatge de la violència masclista. A cada districte, el *Circuit territorial* ha esdevingut un espai per l'anàlisi de casos, la formació, l'aprenentatge compartit, i l'intercanvi de bones pràctiques.

Els **objectius dels circuits territorials** són:

- Identificar i conèixer les iniciatives, els agents i recursos implicats de què disposa cada districte, per l'abordatge integral de la violència masclista
- Actualitzar els algoritmes de coordinació, revisant procediments i fluxos de derivació entre els recursos de cada districte.
- Establir canals de coordinació i de flux d'informació entre tots els serveis del districte
- Promoure el desenvolupar estratègies proactives que permetin prevenir i detectar la violència vers les dones
- Analitzar les diferents realitats de la violència masclista en cada territori per tal de poder identificar necessitat, establir les línies d'actuació i prioritzar-les.
- Intercanviar coneixements i bones pràctiques aprofitant l'expertesa professional inter i multidisciplinària de les comissions, promovent la formació.

Les persones que componen el *Circuit territorial* són professionals dels serveis i dels equips del districte que estan implicats en l'abordatge de la violència vers les dones i que actuen en la prevenció i l'atenció de la violència masclista dins de la xarxa de cada territori des de cadascun dels sistemes (serveis de la Direcció del Programa de Dona, serveis socials salut, cossos de seguretat, educació...). Cada Circuit

Territorial compta amb unes vint-i-cinc persones professionals referents dels diferents centres i serveis del territori⁴⁰

Cada Circuit territorial està coordinat per dues persones, un representant de serveis de salut i un altre dels serveis municipals del districte, que fan el paper de referents, funcionen com a agents dinamitzadors de la xarxa a cada territori i desenvolupen la seva tasca amb el suport de la Secretaria tècnica, una tècnica representant de la Direcció de dona de l'Ajuntament de Barcelona i una tècnica del Consorci Sanitari de Barcelona.

Les funcions de les 20 persones referents dels 10 circuits territorials són:

- Coordinar i planificar les reunions i les trobades,
- Col·laborar en actualitzar la informació dels serveis del territori
- Fer la planificació i coordinació anual i territorial amb suport de la Secretaria tècnica del *Circuit de Barcelona*.

La Secretaria Tècnica va mantenir **10 reunions de treball** amb professionals referents territorials de Circuit per a planificar les sessions i fixar calendari, prioritzar temes a tractar i prioritats, programar reunions, revisar els llistats de membres que formen part de les taules de Districte i per donar suport específic a les persones referents.

Al llarg del 2014 es van realitzar 53 reunions de Circuits d'àmbit de Districte, en la que s'han compartit informació sobre els serveis, anàlisi de casos, informació de programes i serveis i es posen en comú i es divulguen guies, protocols, recursos d'interès per professionals dels serveis implicats.

Alguns temes que es van tractar als Circuits:

- Model organitzatiu i objectius de treball del Servei d'Atenció Recuperació i Acol·lida (SARA), (població destinatària, nous perfils i criteris de derivació).
- *Violència contra la parella i consum de substàncies, Guies per a professionals*, promoguda per l'Agència de Salut Pública de Catalunya, Subdirecció General de Drogodependències, de la Generalitat de Catalunya.
- La prevenció violència masclista amb joves, informant sobre el Servei de *Tallers per a la prevenció de relacions abusives Parany de l'Amor*, sobre *la Tarda Jove de l'ASSIR* – Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva, d'altres projectes de prevenció d'àmbit territorial.
- Presentació del document de *Recomanacions per l'atenció social a persones afectades per violència masclista dins dels documents de consens de treball social*, en l'atenció primària de salut de l'àmbit de Barcelona.

---

⁴⁰ Centres Atenció Primària de salut, Centres de serveis socials, Equip d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (EAIA), Punt d'Informació i Atenció a les Dones del districte (PIAD), Servei d'Atenció Recuperació i Acol·lida- SARA, Servei d'Atenció Social (SAS)- Agència ABITS, Centres d'Atenció Primària de salut, Programa d'atenció a la salut sexual i reproductiva (PASSIR), hospitals de referència i atenció especialitzada (salut mental, i addiccions), Mossos d'Esquadra, Guàrdia Urbana de Barcelona, Serveis educatius i d'altres, d'acord amb les especificitats i característiques de cada districte.

- Presentació de la tasca i protocols de l'atenció a la violència masclista des de diferents serveis sanitaris (Hospitals, CUAP, ...)
- Informació sobre la tasca dels Punt d'Informació d'Assessorament jurídic de PIAD.
- Informació sobre serveis i activitats, entre altres:
  - o *Guia de detecció de violència masclista en homes.*
  - o *Catàleg de xerrades i formacions sobre aspectes jurídics que afecten a les dones, dels Punts d'assessorament Jurídic dels PIAD*
  - o *Catàleg de recursos pedagògics de Sensibilització en igualtat de gènere* del Centre per la Igualtat i Recursos per a les dones (CIRD)
  - o *Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones.*
  - o Intervenció grupal del SARA, grups per a dones, infants i adolescents.
  - o Protocol d'atenció als maltractaments de la Gent Gran i Mesura de Govern.
  - o Altres serveis o entitats: CJAS, Plataforma unitària contra la violència de gènere...
  - o Coordinació de casos de violència masclista

Accions formatives als Circuits territorials

Una línia estratègica del *Circuit Barcelona* per a reforçar el **treball xarxa** ha estat potenciar de forma progressiva en els darrers anys les accions formatives adreçades a professionals dels circuits territorials.

Les accions formatives dels circuits territorials sorgeixen de l'anàlisi de les necessitats i demandes formació que els/les professionals expressen en les reunions periòdiques i mitjançant qüestionaris.

En el marc dels circuits territorials, els espais de formació han estat valorats pels i per les professionals dels equips com una eina bàsica per a la consolidació de la tasca d'atenció i de prevenció de la violència vers les dones, com un lloc d'encontre per a l'intercanvi de coneixements i d'eines per a l'abordatge integral de la violència masclista, i com una oportunitat per analitzar i compartir bones pràctiques.

Enguany, el Circuit Barcelona va impulsar la realització de 9 accions formatives, coordinades des de la Secretaria Tècnica, adreçades a professionals dels serveis i equips que en formen part, amb la participació de 255 persones.

ACCIONS FORMATIVES	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Diferència 2013-2014
Cursos / tallers	3	7	9	19	18	13	18	9	-50%
Persones participants	95	130	185	535	330	264	333	255	-23,42

Tot i el decrement en el nombre d'accions formatives (-50%), el més important a destacar és la incorporació i consolidació de **temàtiques rellevants per a la intervenció professional en programa de formacions del Circuit**, com són:

- Les 2 sessions formatives sobre la *Guia de recomanacions Detecció de violència masclista en homes*, realitzades per l'equip del Servei d'atenció a homes per a la promoció de relacions no violentes (SAH), de la Direcció de Dona.
- Un taller sobre el *Tràfic d'essers humans amb finalitat d'explotació sexual: detecció i intervenció*
- Les 2 accions formatives realitzades sobre *Mutilació Genital femenina, realitat i abordatge*, inscrites en l'estratègia de sensibilització i incorporació d'aquesta realitat a la tasca de les i els professionals dels Circuit.
- Un curs sobre *Abordatge de la violència masclista en contextos interculturals* en col·laboració amb l'entitat SURT Fundació de Dones.
- La sessió formativa *Resiliència pràctica, eines per a la intervenció*.
- La sessió formativa *Drets de les dones en els jutjats de violència contra la dona*, amb la col·laboració del Punt d'Assessorament Jurídic de PIAD.
- La sessió formativa *Prevenió de les violències de gènere amb població jove*.

17. Reptes a destacar per al 2015

Els principals reptes per al 2015 en els diferents àmbits d'actuació de la Direcció del Programa de Dona són:

1. **Potenciar els actes institucionals del 8 de març i 25 de Novembre** i altres que visibilitzin el paper de les dones al llarg de la història.
2. Continuar la **col·laboració amb els districtes** pel desenvolupament de projectes.
3. **Increment del nombre d'hores de professionals dels PIAD per acompanyament psicològic i intervenció comunitària per prevenir la violència masclista.**
4. **Ampliar l'espai d'atenció creat a finals de 2014 del PIAD de Nou Barris a la Zona Nord (Ciutat Meridiana, Vallbona i Torre Baró).**
5. **Realitzar el balanç Pla Municipal per a la igualtat d'oportunitats real i efectiva entre dones i homes (2012-2015)** i fixar bases per l'elaboració d'un nou pla municipal i del procés de treball.
6. **Desenvolupar i validar aspectes innovadors del SARA i el SAH iniciats el 2014 amb caràcter pilot⁴¹.**
7. **Definir els criteris d'articulació i treball entre el SARA i els EAIA.**
8. **Incrementar professionals del SARA per fer front als requeriments de la millora dels criteris d'organitzatius i d'articulació entre PIAD, CSS i SARA.**
9. **Iniciar treball conjunt amb l'equip de Gestió de conflictes d'àmbit social a l'espai urbà** (Servei de Gestió de Conflictes del Departament d'Intervenció Social a l'Espai Públic) adreçat a grups organitzats en espai urbà per arribar a les noies i els nois que viuen violència masclista.
10. **Impulsar de la campanya de difusió del SARA i SAH Joves** per tal d'afavorir l'atenció a adolescents que viuen situacions de violència masclista i el tractament de joves que exerceixen violència masclista en el si de la parella, respectivament.
11. **Presentar dels resultats preliminars de la recerca sobre la eficàcia dels tractaments del SAH⁴².**
12. Consolidar especialment de dues línies de treball del projecte *Canviem-ho*:
  - **Prevenició de violència en joves**, en coordinació amb els equips que intervenen al carrer amb **grups organitzats** i amb els serveis municipals per a joves.
  - Elaboració i presentació de la **Guia per la realització de grups de pares de preparació al naixement**, fruit del treball del Projecte *Canviem-ho* i els programes de Salut Sexual i Reproductiva de Barcelona (PASSIR).
  - Ampliar el projecte de **prevenició de violència** als centres de menors - que atenen nois sols - del Consorci de Serveis Socials de Barcelona.
13. **Consolidar la implementació de la primera fase de la Prova Pilot del Programa Xarxa d'Escoles i Instituts per a la Igualtat i la no Discriminació⁴³.**

⁴¹L'*Exploració amb el pare de l'infant o adolescent* que es fa conjuntament amb el SAH i la II^a fase de la prova pilot abastarà tot el 2015; *Implementació del model d'intervenció amb noies i nois adolescents que viuen violència masclista* però que a casa seva no n'hi ha, és a dir, ni la mare viu violència ni el pare l'exerceix (o actuals parelles d'una i l'altre); Validació del procediment i funcionament del SARA en l'atenció a infants i adolescents: circuit d'accés, articulació dels i de les professionals d'infància i adolescència amb els i les que atenen dones i altres persones adultes, etc.

⁴² Recerca dirigida per la Dra. Neus Roca, de la Universitat de Barcelona.

⁴³ Desenvolupament de tallers en els 13 centres seleccionats (20 en centres d'educació primària i 45 en secundària; formació de 240 professores i professors dels centres participants; intervenció extensiva des del currículum que, de forma directa, es porta a terme amb 1.700 alumnes de forma directa i altres 1.700 alumnes indirectament.

14. **Incrementar la coordinació entre els tallers de prevenció de relacions interpersonals abusives *Paranys de l'amor* i els serveis d'atenció a la violència masclista. Adaptació dels continguts dels tallers a la diversitat cultural de l'alumnat.** Incidir especialment en la violència sexual cap a les noies joves, desmitificant la irrecuperabilitat i la culpabilitat que pesa sobre les víctimes; en l'homofòbia i en les violències derivades de la diversitat sexe-gènere.
15. Consolidar la **difusió de l'ACORD CIUTADÀ** i la promoció **de les activitats divulgatives i formatives.**

18. Balanç dels objectius 2014 i nous objectius 2015

A les pàgines següents mitjançant taules resum s'aporta la informació relativa a l'estat d'acompliment de cada un dels objectius definits per serveis i recursos establerts per 2014. Alhora dins de la taula corresponent a cada servei hi consten els objectius definits pel període 2015.

Del total de 47 objectius que es poden considerar com assolits (33) i en procés permanent (13) el que suposa en total un 97,87%, (70,21% assolits i 267,66% en procés permanent

RESUM DE L'ESTAT D'ACOMPLIMENT DELS OBJECTIUS DE 2014		
Estat	Nombre d'objectius	%
Assolits (identificació: verd)	33	70,21
Assolits, en procés permanent (identificació: groc)	13	27,66
No iniciats per algunes dificultats (identificació: gris)	1	2,13
TOTAL	47	100,00

L'únic objectiu no endegat en el 2014 "28. Posar en marxa el serveis d'acolliment de llarga estada que es valorin necessaris" es va postposar en espera de tenir un mapa dels serveis d'acolliment existents, el grau de cobertura de les necessitats d'acolliment, quantificar les places que cal crear i definir les característiques que haurien de reunir aquests serveis per tal de donar una resposta adequada a la diversitat de perfils i situacions de les dones, infants i adolescents que necessiten d'acolliment per violència masclista.

Punts d'Informació i Atenció a les Dones (PIAD)

2014 Objectius	2014 Estat dels objectius	2015 Nous objectius
<p>1. Celebrar la primera Jornada dels PIAD de Barcelona amb exposició de bones pràctiques comunitàries amb els districtes, tallers i ponències.</p> <p>2. Incrementar les hores d'atenció de tècniques i psicòlogues en alguns districtes per donar respostes a les demandes.</p> <p>3. Elaborar i publicar material específic sobre els drets de les dones en els àmbits familiar (separacions i divorcis), laboral (acomiadaments) i estrangeria.</p> <p>4. Implementar l'Agenda de visites i cites de l'entorn SIAS</p> <p>5. Actualitzar la totalitat dels registres d'expedients actius dels PIAD (des de 2008 a 2013) a l'entorn SIAS, aplicació que gestiona els expedients de les dones ateses pels PIAD des d'octubre de 2013.</p> <p>6. Millorar el sistema d'atenció telefònica i dissenyar protocols per a l'atenció telefònica dels PIAD.</p>	<p>1. Es va celebrar la I Jornada dels PIAD (8 de maig de 2014), amb gran èxit de públic (professionals i dones de Barcelona)</p> <p>2. Concretament, es van incrementar 56 h setmanals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hores d'informació i atenció en general (25h) • Hores d'acompanyament psicològic (17h) • Hores de coordinació (14h) <p>3. Es van publicar els 3 quaderns i es van distribuir 4.500 exemplars de cadascun d'ells a través dels PIAD i els serveis de la Direcció de Dona.</p> <p>4. Es va aconseguir implementar completament.</p> <p>5. Es va acabar d'incorporar els registres des de 2008 fins l'actualitat.</p> <p>6. Durant el 2014 es van elaborar els protocols per l'atenció telefònica centralitzada dels PIAD.</p> <p>NOVETAT: Creació d'un nou espai d'atenció del PIAD de Nou Barris a la zona Nord (Ciutat Meridiana, Vallbona i Torre Baró).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Celebrar la 2a. Jornada dels PIAD, centrada en la detecció de la violència masculista en l'àmbit comunitari. • Millorar el circuit d'atenció a les situacions de violència masculista, incorporant als PIADs el tractament individual i grupal de dones soles o sense menors a càrrec. • Elaborar i publicar un nou material específic sobre els drets de les dones. En concret, sobre violència de gènere. • Continuar la millora del sistema d'atenció telefònica, implementant una centraleta per a tots els PIADs, amb una única línia d'atenció telefònica. • Ampliar l'atenció i intervenció comunitària al nou espai d'atenció del PIAD de Nou Barris a la zona Nord (Ciutat Meridiana, Vallbona i Torre Baró). • Millorar els protocols de derivació entre els PIADs i el servei d'orientació jurídica del Departament de Justícia.

Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida (SARA)

2014 Objectius ⁴⁴	2014 Estat dels objectius	2015 Nous objectius
7. A partir del 2 de maig, implementar en fase de període de prova i els criteris d'exploració amb el pare juntament amb el SAH.	7. L'any 2014 es va portar a terme la 1a fase de la prova pilot. La 2a fase es portarà a terme el 2015.	<ul style="list-style-type: none"> Finalitzar la prova pilot. Presentar per aprovació de la Direcció del Programa de Dona el document resultant amb els criteris definitius a implementar. Divulgar aquest document a través del Portal del Professional i presentar-lo a l'IMSS
8. Implementar el nou Expedient de l'infant o adolescent per introduir-lo en l'entorn SIAS.	8. El 30 d'octubre s'implementà l'Aplicació SARA que inclou tota la informació continguda a l'Expedient de l'Infant o Adolescent conclòs el 27 de febrer de 2014.	<ul style="list-style-type: none"> Garantir que els i les professionals d'infància i adolescència introdueixen totes les dades pertinents en cada cas a l'Aplicació SARA.
9. Incorporar a l'expedient de la dona els nous aspectes definits quan també és mare per introduir-lo en l'entorn SIAS.	9. El 30 d'octubre s'implementà l'Aplicació SARA que inclou tota la informació continguda a l'Expedient de la dona en tant que mare conclòs el 27 de febrer de 2014	<ul style="list-style-type: none"> Garantir que els i les professionals d'infància i adolescència introdueixen totes les dades pertinents en cada cas a l'Aplicació SARA.
10. Atendre tots els nous perfils de persones definides pel SARA.	10. L'any 2014 el SARA va atendre 144 casos que corresponen als nous perfils: víctimes col·laterals, adolescents que s'adrecen directament al SARA sense acompanyament de persones adultes, etc. També es van realitzar 11 exploracions amb pares maltractadors o presumptes maltractadors	<ul style="list-style-type: none"> Incrementar el nombre d'adolescents que accedeixin directament al SARA sense acompanyament de persones adultes com a resultat de la campanya de difusió que es portarà a terme aquest 2015. Finalitzar la segona fase de la prova pilot d'exploració amb els pares dels infants o adolescents atesos al SARA. Consolidar el SARA com un servei d'atenció

⁴⁴ (Integra l'EAD i el SAN i amplia perfils de persones destinatàries)

		també per les persones de l'entorn de les dones, infants i adolescents víctimes de violència masclista.
11. Definir i portar a terme la Campanya de Difusió del SARA adreçada a adolescents (12 a 17 anys) que viu violència masclista i que pot contactar directament amb el servei sense mediació de persones adultes (sara.jove@bcn.cat i telèfon específic)	11. L'any 2014 es va dissenyar i imprimir els tres cartells i el díptic SARA Jove, igualment es van s'han concretar els punts de distribució i es van preparar els paquets amb els continguts que ha de rebre cada servei destinatari.	<ul style="list-style-type: none"> • Fer arribar els cartells i díptics del SARA i del SAH per via telemàtica i en suport paper als 417 serveis destinataris. • Coordinar-nos amb el CUESB per tal que incorporin l'atenció a aquesta població adolescent amb personal preparat, tot disposant de les indicacions i informació necessària per tal de poder orientar adequadament les consultes o demandes d'atenció fetes per adolescent. • Incorporar les dades del CUESB en una nova edició dels cartells de la campanya. • Fer una segona edició de la campanya amb els cartells modificats.
12. Implementar l'Aplicatiu de l'AGENDA (abril) i la nova aplicació informàtica SARA (octubre) dins de l'entorn SIAS	12. L'abril es va implementar l'aplicació Agenda a l'aplicació SARA que va estar llesta l'octubre.	<ul style="list-style-type: none"> • Garantir que les i els professionals del SARA registren totes les dades pertinents a cada cas en l'Aplicació SARA. • Garantir que les i els professionals d'infància i adolescència utilitzen les dues cites d'atenció indirecta a infants i adolescents a través de la mare, pare o persona cuidadora referent, i ho fan de manera correcta. • Garantir que els i les professionals del SARA registren la totalitat de les cites contemplades a l'Agenda.
13. Formar tot l'equip en la utilització de les noves	13. Formació realitzada de l'Agenda i de l'Aplicació	<ul style="list-style-type: none"> • Enllestir l'adaptació de l'aplicació d'ajuts

aplicacions.	SARA.	econòmics als requeriments del SARA
	13. Pendent formació de l'aplicació d'Ajuts Econòmics que s'implementarà el març 2015	<ul style="list-style-type: none"> • Instal·lar l'aplicació. • Formar l'equip del SARA per la seva utilització.
14. Respecte l'eina grupal, mantenir la línia assolida i aplicar la diversificació amb els diferents perfils de persones ateses pel SARA. .	14. L'any 2014 es va realitzar un total de 14 projectes grupals que es van concretar en 21 grups diferents. D'alguns d'aquests 14 projectes s'han realitzar varies edicions al llarg del 2014	<ul style="list-style-type: none"> • Mantenir la línia iniciada. • Millorar la protocol·lització dels projectes grupals en marxa. • Analitzar com es fa l'avaluació de resultats de cada projecte grupal i proposar les millores que es considerin pertinents. • Incrementar la participació de professionals dels CSS com a observadors/es en grups conduïts pel SARA. • Afavorir la realització de projectes grupals conjunts entre professionals del SARA i del CSS a realitzar en el territori.
15. Assumir les tasques assignades en la fase de Treball de Camp de la recerca aplicada sobre <i>Impacte de la violència masclista i processos de recuperació en la infància, adolescència i en les mares</i> que es portarà a terme al llarg de tot l'any 2014.	15. El treball de camp es va iniciar el gener i va finalitzar satisfactoriament el desembre de 2014.	<ul style="list-style-type: none"> • Participar en l'anàlisi, valoració i interpretació de les dades obtingudes. • Proposar determinats anàlisis i correlacions de variables. • Fer aportacions respecte de les conclusions de la recerca.
16. Incorporar el <i>Model de fases del procés d'alliberament i de recuperació de les dones que viuen violència masclista de parella</i> a la gestió del servei	16. Es va realitzar demanda de formació per l'equip SARA a la Dra. Neus Roca, directora de la recerca aplicada de la qual es defineix aquest model de fases	<ul style="list-style-type: none"> • Formar a les persones professionals de les disciplines del treball social, l'educació social i la psicologia en la utilització dels instruments per objectivar en quina fase de recuperació es troba la dona atesa pel SARA que viu violència masclista de parella, i la seva evolució.
17. Incrementar les hores de determinats perfils de	17 Durant el 2014, no va ser necessari ampliar les	<ul style="list-style-type: none"> • Estimar quantes hores cal incrementar i de

<i>l'equip SARA per tal de garantir la implementació de les millores organitzatives acordades en relació a l'articulació amb els CSS i els PIAD</i>	hores de professionals del SARA	quins perfils per tal de donar resposta a les millores acordades un cop estiguin aprovades institucionalment. <ul style="list-style-type: none"> • Fer-les efectives ampliant jornades o amb noves contractacions.
<i>18. Implementar les millores que són responsabilitat del SARA en els criteris d'articulació amb PIAD i CSS aprovades institucionalment</i>	18. S'ha anat avançant en aquesta implementació que és continua.	<ul style="list-style-type: none"> • Fer efectives les millores acordades institucionalment que siguin responsabilitat del SARA.

Centre Municipal d'Acolliment d'Urgència per Violència Masclista (CMAU-VM)

2014 Objectius	2014 Estat del objectius	2015 Nous objectius
19. Assumir les tasques assignades en la fase de Treball de Camp de la recerca aplicada sobre <i>Impacte de la violència masclista i processos de recuperació en la infància, adolescència i en les mares</i> que es portarà a terme al llarg de tot l'any 2014.	19. El treball de camp es va iniciar el gener i va finalitzar satisfactòriament el desembre de 2014.	<ul style="list-style-type: none"> • Participar en l'anàlisi, valoració i interpretació de les dades obtingudes. • Proposar determinats anàlisis i correlacions de variables. • Fer aportacions respecte de les conclusions de la recerca.
20. Implementar l'aplicació corresponent l'octubre de 2014.	20. Es va implementar l'aplicació SARA	<ul style="list-style-type: none"> • Garantir que les i els professionals del CMAU-VM registren totes les dades pertinents a cada cas en l'Aplicació SARA.
21. Formar tot l'equip en la utilització de la nova aplicació.	21. Formació realitzada de l'Aplicació SARA. Pendent formació de l'aplicació d'Ajuts Econòmics que s'implementarà al març 2015	<ul style="list-style-type: none"> • Enllestir l'adaptació de l'aplicació d'ajuts econòmics als requeriments del SARA i de CMAU-VM. • Instal·lar l'aplicació. • Formar l'equip del CMAU-VM per la seva utilització.
22. Implementar el nou "expedient de l'infant o adolescent".	22. El 30 d'octubre s'implementa l'Aplicació SARA que inclou tota la informació continguda a l'Expedient de l'Infant o Adolescent que es va concloure el 27 de febrer de 2014	<ul style="list-style-type: none"> • Garantir que els i les professionals d'infància i adolescència introdueixen totes les dades pertinents en cada cas a l'aplicació SARA.
23. Incorporar a l'expedient de la dona els nous aspectes definits en tant que mare.	23. El 30 d'octubre s'implementa l'Aplicació SARA que inclou tota la informació continguda a l'Expedient de la dona en tant que mare que es va concloure el 27 de febrer de 2014	<ul style="list-style-type: none"> • Garantir que els i les professionals d'infància i adolescència del CMAU-VM introdueixen totes les dades pertinents en cada cas a l'aplicació SARA.

24. Incorporar el Model de fases del procés d'alliberament i de recuperació de les dones que viuen violència masculista de parella.	24. Es va fer demanda de formació per l'equip CMAU-VM a la psicòloga Neus Roca, directora de la recerca aplicada de la qual es defineix aquest model de fases	<ul style="list-style-type: none"> • Formar a les persones professionals de les disciplines de l'educació social i la psicologia en la utilització dels instruments per objectivar en quina fase de recuperació es troba la dona acollida al CMAU-VM que viu violència masculista de parella.
---	---	--

Pisos d'Acolliment per a dones víctimes de violència masclista

2014 Objectius	2014 Estat dels objectius	2015 Nous objectius
25. Incrementar els recursos d'acollida i els pisos d'acollida de llarga estada per violència masclista.	25. Es va iniciar el primer plantejaments per establir una metodologia necessària per determinar la tipologia de recursos, quantificar les places que cal crear i definir les característiques que haurien de reunir aquests serveis per tal de donar una resposta adequada a la diversitat de perfils i situacions de les dones, infants i adolescents que necessiten d'acolliment per violència masclista .	<ul style="list-style-type: none"> Elaborar un mapa dels serveis d'acollida per violència masclista públics i privats a la ciutat de Barcelona i estimar el número de places i la tipologia de servei d'acollida necessàries per donar resposta a les necessitats detectades. Valorar si cal incrementar el número de pisos gestionats pel Consorci de SS de Barcelona i, en aquest cas, valorar si els nous pisos també han de ser "Seguiment professional de mitja intensitat" com els 4 actuals, o si es considera adient diversificar la tipologia de pisos incorporant graus de diferent intensitat en el seguiment professional (alta o baixa intensitat).
26. Reflexionar juntament amb el Consorci de Serveis Socials de Barcelona sobre les necessitats i perfils de les dones que necessiten de pisos d'acollida per tal d'adequar, si s'escau, la tipologia del pisos als perfils actuals	27. Aquesta reflexió va quedar posposada al 2015 un cop resolta la metodologia del punt anterior 23.	<ul style="list-style-type: none"> Fer aquesta reflexió conjunta en el context d'elaboració del mapa de serveis d'acollida i de grau de cobertura de les necessitats detectades a la ciutat de Barcelona que es vol impulsar des de la Direcció d'Equitat i Salut de l'AQVIE. Proposar al Consorci de SS de Barcelona la seva participació en la reflexió sobre si cal o no posar en marxa un nou servei per atendre determinats casos en els quals hi hagi la doble problemàtica de violència masclista i determinats trastorns mentals quan dificulten en gran manera l'exploració, valoració diagnòstica, pronòstic, orientació i

		tractament per part dels serveis socials implicats.
28. Posar en marxa el serveis d'acolliment de llarga estada que es valorin necessaris	28. Prèviament a la posada en marxa del serveis, es necessita tenir el mapa dels serveis existents, el grau de cobertura de les necessitats d'acolliment, quantificar les places que cal crear i definir les característiques que haurien de reunir aquests serveis per tal de donar una resposta adequada a la diversitat de perfils i situacions de les dones, infants i adolescents que necessiten d'acolliment per violència masclista	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborar un mapa dels serveis d'acollida per violència masclista públics i privats a la ciutat de Barcelona i estimar el número de places i la tipologia de servei d'acollida necessàries per donar resposta a les necessitats detectades. • Valorar si cal incrementar el número de pisos gestionats pel Consorci de SS de Barcelona i, en aquest cas, valorar si els nous pisos també han de ser "Seguiment professional de mitja intensitat" com els 4 actuals, o si es considera adient diversificar la tipologia de pisos incorporant graus de diferent intensitat en el seguiment professional (alta o baixa intensitat).

Servei d'Atenció a Homes per a la promoció de relacions no violentes (SAH)

2014 Objectius	Observacions a l'estat dels objectius de 2014	2015 Nous objectius
29. Resolució i adjudicació del nou contracte del SAH amb ampliació d'hores de professionals.	29. ampliació d'hores de terapeutes d'homes, d'atenció a les parelles i ex parelles i del Projecte Canviem-ho.	<ul style="list-style-type: none"> Increment del nombre d'hores de professionals del Servei d'Atenció a Homes per la promoció de relacions no violentes (SAH).
30. Trasllat del servei al nou equipament al carrer Garcilaso 23-27 (districte de Sant Andreu).	30. El canvi al nou local municipal ha suposat un major nombre de sol·licituds al servei.	<ul style="list-style-type: none"> Elaboració i presentació institucional de la Guia per la realització de grups de pares de preparació al naixement, fruit del treball del Projecte Canviem-ho i els programes de Salut Sexual i Reproductiva de Barcelona.
31. Elaboració d'un recurs pedagògic sobre Masculinitat(s) que inclou, entre altres temes, la coresponsabilitat i la paternitat responsable, amb la participació de pares dels grups dels ASSIRs i en col·laboració amb el CIRD.	31. S'ha elaborat el recurs i s'ha presentat públicament al novembre de 2014.	<ul style="list-style-type: none"> Presentació dels resultats preliminars de la recerca sobre la eficàcia dels tractaments del SAH, recerca està dirigida per la Dra. Neus Roca, de la Universitat de Barcelona.
32. Ampliació del treball iniciat, amb un programa de formació per a professionals dels centres de menors que atenen nois sobre masculinitat i violència.	32. Durant el 2013 s'ha realitzat formació als professionals dels centres de menors que acullen només nois adolescents.	<ul style="list-style-type: none"> Consolidar les línies de treball del projecte Canviem-ho. Homes per l'equitat de gènere, especialment pel que fa a prevenció de violència en joves, en coordinació amb els equips que intervenen al carrer amb grups organitzats.
33. Desenvolupament d'un programa de formació per a professionals del Circuit Barcelona contra la violència vers les dones per l'aplicació de la Guia de recomanacions per a la detecció i prevenció de la violència masculista	33. Durant el 2014 s'ha realitzat la formació de professionals del Circuit, formació que tindrà continuïtat en 2015.	
34. Nova línia de treball amb nois de grups organitzats al carrer.	34. Primers contactes a partir dels professionals del servei de Gestió de conflictes, de l'Ajuntament de Barcelona.	

Prevenió Tallers de prevenció *Paranys de l'amor i Mesura de Govern*

2014 Objectius	2014 Estat dels objectius	2015 Nous objectius
35. Confeccionar i difondre un díptic específic adreçat al professorat que presenti els objectius del servei.	35. S'ha realitzat 5.000 tríptics que s'han distribuït pels centres educatius de BCN i altres serveis d'interès.	<ul style="list-style-type: none"> • Augmentar les hores de coordinació amb el SARA, circuits territorials i centres educatius per tal de millorar la derivació de casos emergents durant els tallers.
36. Implementar els continguts i itineraris de les activitats educatives. Iniciar la formació adreçada als professionals que les implementaran	36. El nou contracte, a més d'incrementar el nombre d'hores per taller -6 h-, ha implicat nous continguts, els quals, a més d'abordar les discriminacions per raó de gènere, analitzen la multiplicitat d'eixos de desigualtat que poden confluïr en la vida de les persones (interseccionalitat). La i el professional de la formació gaudeixen de la capacitat i les eines educatives adients per implementar aquestes innovacions.	<ul style="list-style-type: none"> • Continuar millorant la incorporació de la diversitat cultural en els continguts dels tallers amb la finalitat d'atendre i arribar a l'alumnat de procedències culturals i geogràfiques diverses.
	Mesura de Govern per a la implementació d'un programa de prevenció de les relacions abusives, la violència masclista i la discriminació per raó de diversitat, a les comunitats educatives de centres de la ciutat de Barcelona durant l'etapa d'educació obligatòria.	

Circuit Barcelona contra la Violència ver les Dones

2014 Objectius	2014 Estat dels objectius	2015 Nous objectius
37. Publicar i difondre la <i>Guia de recomanacions per a la detecció de violència masculista en homes</i> , i fer accions formatives adreçades a professionals dels serveis implicats en el Circuit Barcelona	37. Edició, presentació, difusió, distribució i accions formatives de la <i>Guia de recomanacions sobre la detecció de violència masculista en homes</i> , elaborada per la Comissió d'intervenció amb homes que exerceixen violència del Circuit Barcelona.	Proposar els continguts formatius en relació a les violències sexuals per la jornada anual del Circuit
38. Continuar promovent la creació de grups de treball i Subcomissions en el marc de la <i>Comissió Tècnica de Coordinació</i> del Circuit Barcelona, com estratègia de treball de col·laboració fent una anàlisi compartida. Promoure i elaborar recomanacions específiques (Mutilació Genital Feminina).	38. Impuls i creació del Grup de treball per l'abordatge de les Mutilacions Genitals Feminines, analitzar la realitat i definir l'estratègia d'intervenció al territori; participació del Circuit Barcelona en el "Grup de treball per l'abordatge de la Mutilació Genital Feminina" coordinat per la Direcció General per a la Immigració amb l'impuls de l'Institut Català de les Dones, que ha promogut diverses trobades i jornades entorn a aquesta realitat.	Donar continuïtat i promoure la tasca de les subcomissions: - Comissió interinstitucional de seguiment del protocol RCD-BCN, per consensuar accions i supervisar el compliment dels acords. - Grup de Treball de MGF per acordar i definir la intervenció en aquesta matèria en el marc del Circuit, promoure accions formatives per sensibilitzar i donar eines d'intervenció als equips professionals. - Convocar la primera Comissió de treball d'anàlisi de femicidis (a partir d'un cas) que permetrà valorar i proposar línies de millora, elevar-es institucionalment a la Comissió tècnica.
39. Realitzar sessions monogràfiques per a temes específics com l'abordatge de la violència sexual i l'atenció al maltractament psicològic i la salut mental.	39. El tractament de violència sexual va quedar postposat a l'espera dels resultats del grup de treball de la CNVM sobre l'abordatge de les violència sexuals. La Direcció de Dona en qualitat de Circuit està participant en aquest grup de treball. 39. Igualment s'ha postposat l'atenció al maltractament psicològic i la salut mental	Consolidar el programa de formació amb incorporació de noves temàtiques d'interès per a la intervenció dels equips professionals implicats en el Circuit Barcelona.
40. Realitzar una sessió formativa i d'intercanvi amb	40. Les sessions esmentades en el punt 36 han estat obertes als circuits territorials de districte. Per altra, s'han consolidat els Circuits territorials que han	Potenciar la WEB del Circuit com espai d'informació

professionals referents dels Circuits territorials de districte (1 referent d'àmbit municipal i 1 referent de l'àmbit de Salut per cada un).	tingut una mitjana de 5 reunions any per territori/districte.	sobre la xarxa de serveis per l'atenció a la violència masclista a la ciutat i també espai per compartir coneixement a partir de l'apartat documental
41. Continuar promovent la web del circuit com a eina d'informació sobre la xarxa de recursos sistematitzant i actualitzant la informació www.csbcn.net	41 i 42. Es va donar continuïtat a la millora WEB com instrument d'informació, tant pel que fa a recursos com el que fa a documentació i materials.	
42. Continuar millorant l'apartat documental de la web per posar a l'abast dels professionals eines, guies i protocols www.gencat.cat/Salut/botss	43. En el marc del Pla Formatiu és promou la formació específica: <i>Tràfic d'essers humans amb finalitat d'explotació sexual: detecció i intervenció, Abordatge de la Mutilació Genital femenina, L'abordatge de la violència masclista en contextos interculturals</i> i la formació sobre la <i>Guia de recomanacions per la Detecció de la violència masclista en homes</i> , entre altres temes.	
43. Potenciar el pla formatiu del Circuit Barcelona adaptant-lo a les necessitats i les demandes de les i els professionals; incorporant temàtiques emergents.	Per altra, es va acordar en el marc de la Comissió Tècnica de Coordinació proposar el canvi de nom del Circuit Barcelona contra la violència vers les dones, per <i>Circuit Barcelona contra la violència masclista</i> ; i es va ampliar la Comissió Tècnica de Coordinació amb la incorporació de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMD) i de la Unitat de Violència envers la Dona de la Delegació del Govern a Catalunya	

Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones

2014 Objectius	2014 Estat dels objectius	2015 Nous objectius
<p>44. Difondre el vídeo divulgatiu de l'Acord.</p> <p>45. Millorar continuament la divulgació de l'Acord mitjançant la web www.bcn.cat/dona i la difusió en línia.</p> <p>46. Editar i difondre material de sensibilització</p>	<p>44, 45 i 46 Es va continuar treballant en els diferents aspectes de difusió dels materials de l'Acord</p> <p>Es va portar a terme la primera jornada de l'Acord Ciutadà en col·laboració amb Torre Jussana i es va adreçar a les entitats i persones adherides a l'Acord</p>	<ul style="list-style-type: none"> Promoure l'adhesió d'altres actors i sectors com empreses, gremis, entre d'altres Promoure l'adhesió dels consells de participació ciutadana promoguts per l'Ajuntament de Barcelona

Altres objectius

2014 Objectius	2014 Estat Objectius	2015 Nous objectius
<p>47. Maquetar, publicar i difondre l'edició del Pla municipal per a la igualtat d'oportunitats real i efectiva entre dones i homes (2012-2015) en una versió de lectura fàcil.</p> <p>48. Maquetar i difondre el Pla municipal per a la igualtat d'oportunitats real i efectiva entre dones i homes (2012-2015)</p>	<p>47 i 48 Es van elaborar ambdós productes que es poden trobar a la pàgina web municipal</p>	

.....

19. Evolució del pressupost inicial 2009-2015

La partida pressupostària inicial pel 2015 ha estat dotada amb 4.708.638,57 euros, el que suposa un increment del 10,40% respecte el 2014 que comptava amb 4.266.169,55 euros.

El pressupost inicial per l'any 2012 va ser de 3.482.490,48 euros, el que ha suposat respecte el 2015 un increment del 135,21% en 4 anys

El pressupost destinat a la convocatòria anual de subvencions per a dones⁴⁵ s'ha mantingut en el 2015 en 192.000 euros. Cal recordar que el 2014 aquesta partida es va incrementar en un 55,84% respecte el 2013. En el període comprés entre els anys 2011 i 2015, el pressupost destinat s'ha incrementat un 123%.

Llegenda dels pressupostos

- (1) Si bé el contracte de 2013 dels PIAD va suposar respecte l'anterior contracte (2009) un increment d'hores de coordinació (+25%), de tècniques responsables (+10%), d'acompanyament psicològic (+45%) i d'assessorament jurídic (+12%) l'empresa adjudicatària va ofertar una baixa en el preu del contracte, situació que es va donar a altres contractes adjudicats el 2013.
- (2) L'import inclou la gestió del SARA i les ajudes a dones i els seus fills i les seves filles quan estan en recursos d'acollida.
- (3) El 2009 i 2010, el pressupost d'aquest servei s'inclou a la partida relativa a l'Equip d'Atenció a les Dones (EAD).
- (4) Gestió del Consorci de Serveis Socials. L'import de 2014 de pisos d'acolliment en comunitat de veïns correspon a 4 pisos.
- (5) Els imports de 2009 i 2010 van ser de suport a l'entitat. A partir 2011 pertanyen a conveni per a 5 places. El 2015 es contracten a través d'oferta pública 5 places d'acolliment i a més s'inclou la determinació del preu diari d'altres places d'acolliment d'urgència i llarga estada que es puguin necessitar, el que ha suposat increment en la despesa pressupostada.
- (6) En el 2014 després d'un estudi de costos del tipus i característiques de l'acolliment, es va ajustar el preu per plaça aproximant-lo al cost real. El 2015 es va formalitzar un contracte públic.
- (7) Reserva de places conveniades amb entitat privada. Conveni amb entitat, Direcció de Salut i Direcció de Dona per import total de 133.041,04 €.
- (8) El SAN desapareix el 31 de desembre de 2013 i s'integra en el Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida (SARA) l'1 de gener de 2014.
- (9) El 2009, 2010 i 2011 la xifra correspon al conjunt del SAN i del SAH.
- (10) L'import de 2013 correspon a la Primera fase. El 2014 i 2015 correspon al treball de camp.
- (11) L'import de 2012 correspon a les tasques desenvolupades pel grup de treball. L'import de 2013 conté l'avaluació del projecte del període corresponent a 2013 i altres aspectes tècnics del projecte de prevenció de la violència masclista adreçat a alumnat i professorat.
- (12) Inclou formació a professionals i grup de treball.
- (13) L'import de 2012 correspon inclou la commemoració institucional del desè aniversari del *Circuit Barcelona contra la violència vers les dones* i el Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència vers les Dones. La resta d'anys al premi del jurat del 25 de novembre.
- (14) Inclou correccions lingüístiques, maquetacions i publicacions en varis idiomes (veure capítols de l'EAD, el SAH i el Circuit) i materials de difusió dels serveis (díptics i cartells).
- (15) L'import es contempla dins de la partida inicial del Departament de manteniment i infraestructures.
- (16) Conveni amb entitat privada.

---

⁴⁵ La línia F de subvencions inclou: Crisi econòmica, coresponsabilitat, visibilitat de les dones en l'àmbit professional i violència vers les dones.

PRESSUPOST INICIAL VIOLÈNCIA MASCLISTA		2015	2014	2013 (1)	2012	2011	2010	2009
Capítols 2 i 4								
Punts d'informació i Atenció a les Dones (PIAD)		677.337,51	653.849,08	648.922,24	708.796,87	679.101,94	669.734,00	677.931,67
Jornada PIAD i altres despeses relacionades amb els PIAD		27.000,00	65.227,85	-----	-----	-----	-----	-----
Equip d'Atenció a les Dones (EAD)/ Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida (SARA) (2)		1.359.472,61	1.222.972,61	894.057,70	869.291,79	999.880,00	1.010.749,84	1.057.929,59
Centre Municipal d'Acolliment d'Urgències per Violència Masclista (CMAU-VM)		586.929,14	588.189,21	652.747,11	671.131,48	553.655,93	(3)	(3)
Casa d'Acollida de Barcelona (CSS) (4)		506.000,00	506.000,00	506.000,00	506.000,00	505.559,00	505.559,00	512.560,45
Pisos d'acolliment en comunitat de veïns (CSS) (4)		125.096,00	125.096,00	70.000,00	70.000,00	90.000,00	32.624,64	36.000,00
Places de llarga estada de la Casa d'Acollida (5)		138.475,00	78.475,00	78.475,00	78.475,00	78.475,00	12.000,00	12.000,00
Pis tutelat amb entitat privada (6)		57.500,00	57.495,00	37.461,48	37.461,48	37.461,48	37.461,48	37.461,48
Places de llarga estada per dones víctimes de violència masclista amb situacions de drogodependències (7)		78.520,00	66.520,52	30.000,00	-----	-----	-----	-----
Allotjament i acolliment (reserva)		112.138,69	165.703,34	-----	-----	-----	-----	-----
Servei d'Atenció a Nens i Nenes (SAN)	(8)	(8)	(8)	145.490,00	145.383,00	-----	-----	-----
Servei d'Atenció a Homes SAH (9)		186.310,45	185.425,84	146.240,00	146.240,00	313.239,80	330.383,55	317.482,85
Ampliació de contractes (reserva)		232.564,32						
Tallers de prevenció "Paranys de l'amor"		48.077,22	51.744,66	61.257,42	61.257,42	52.565,82	52.340,00	60.757,80
Projecte de prevenció de violència masclista (11)		95.430,33	50.000,00	38.472,63	-----	-----	-----	-----
Recurs pedagògic sobre masculinitats i altres		-----	10.430,00	-----	-----	-----	-----	-----
Recerca aplicada sobre l'impacte de la VM en infants i adolescents		-----	42.350,00	21.000,00	-----	-----	-----	-----
Recerca aplicada SAH (10)		10.000,00	12.938,48	21.756,53	-----	-----	-----	-----
Estudis i anàlisis sobre la violència masclista		89.494,11	38.651,90	-----	-----	-----	-----	-----

Circuit Barcelona contra la Violència vers les Dones (12)	15.000,00	15.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	5.521,00	24.289,54
Acord Ciutadà per una Barcelona lliura de violència vers les Dones	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	18.579,00	41.377,29
Guies, documents i altres materials adreçats a professionals per a la intervenció en violència masculista (14)	77.729,19	75.000,00					
Dia Internacional Eliminació Violència vers les Dones- Premi	7.500,00	7.500,00	7.500,00	18.000 (13)	7.500,00	7.500,00	7.500,00
Subvencions convocatòria violència	192.000,00	192.000,00	123.200,00	86.100,00	86.100,00	49.600,00	49.600,00
Convenis per prevenció de violència masculista	20.300,00						
Formació a professionals	9.860,00	5.600,00	5.586,60				
Altres partides de violència	31.000,00		26.300,00	21.353,92	6.610,03		
Manteniment d'edificis	(15)	(15)	25.000,00	25.000,00			
Servei telefònic atenció VM en l'àmbit de la parella (16)				3.000,00			
TOTAL	4.708.638,57	4.266.169,55	3.574.466,71	3.482.490,48	3.445.149,00	2.732.052,51	2.834.890,67

20. Ubicacions dels serveis relacionats a l'informe

<ul style="list-style-type: none"> • PIAD Ciutat Vella. Nou de la Rambla, 45, 4a Tel. 96.256.32.21 • PIAD Eixample. Mallorca, 219, 3a Tel. 93.256.28.19 • PIAD Sants-Montjuïc. Pas de Frutuós Gelabert, 2 Tel. 93.291.87.31 • PIAD Les Corts. Plaça Comas, 18 Tel. 93.291.64.91 • PIAD Sarrià-Sant Gervasi. Brusi, 51-61 Tel. 93.200.26.02 • PIAD Gràcia. Pl. Vila de Gràcia, 2 Tel. 93.291.43.30 • PIAD Horta-Guinardó. Arenys, 75 Tel. 93.420.00.08 • PIAD Nou Barris. Pl. Major de Nou Barris, 1 Tel. 93.291.68.67 • <i>PIAD Zona Nord</i> <i>Av. Rasos de Peguera, 25</i> <i>Tel. 93.256.57.27</i> • PIAD Sant Andreu. Foradada, 36 Tel. 93.345.70.16 • PIAD Sant Martí. Gran Via de les Corts Catalanes, 837 Tel. 93.307.72.60 <p>Web PIAD</p>	<p>Els Punts d'Informació a les Dones (PIAD) són serveis de proximitat que ofereixen informació, assessorament jurídic i psicològics i formació a totes les dones de la ciutat.</p> <p>Els PIAD ofereixen atenció de forma individual, grupal i comunitària.</p>
<p>Servei d'Atenció, Recuperació i Acol·lida (SARA). Marie Curie, 16 sara@bcn.cat Tel. 93.291.59.10 sara.jove@bcn.cat Tel. 93.291.59.59 Web SARA</p>	<p>El SARA és un servei municipal ambulatori d'atenció específic per a les dones, i als seus fills i filles, i l'entorn pròxim que viuen violència masclista.</p> <p>Disposa d'un equip de diferents disciplines (treball social, educació social, psicologia i dret).</p>

<p>Centre Municipal d'Acolliment d'Urgència (CMAU). Web CMAU-VM</p>	<p>El CMAU és un servei residencial d'urgència per a dones que viuen violència masclista i per als seus fills i filles a càrrec.</p> <p>Disposa d'un equip multidisciplinari integrat per professionals de l'educació social, la psicologia i el treball familiar.</p>
<p>Servei d'Atenció a Homes per a la promoció de relacions no violentes (SAH). Garcilaso, 23-27 Telèfon: 933 491 610 sah@bcn.cat Web SAH</p>	<p>Aquest servei ofereix un espai d'informació, assessorament i tractament adreçat a homes que volen canviar el model de masculinitat, fent una anàlisi crítica dels comportaments i les actituds violentes.</p>
<p>Paranys de l'Amor tallersprevencio@bcn.cat Web Paranys de l'amor</p>	<p>Tallers adreçats a adolescents</p>
<p>Circuit Barcelona contra la violència vers les dones circuitbcnvm@gmail.com Web del Circuit de Barcelona</p>	<p>Xarxa de professionals. impulsat pel Consorci Sanitari de Barcelona i la Regidoria de Cicle de Vida, Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona amb la finalitat d'implementar estratègies de coordinació entre els diferents àmbits i professionals com a condició necessària per poder oferir una atenció de qualitat a les dones que estan vivint situacions de violència, contemplant la dimensió preventiva.</p>
<p>Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència Telèfon 932 850 357. acordnoviolencia@bcn.cat. Web Acord Ciutadà</p>	<p>Xarxa ciutadana. Estratègia de col·laboració amb la societat civil i la ciutadania en seu conjunt per fer front de forma més eficaç a la violència masclista</p>